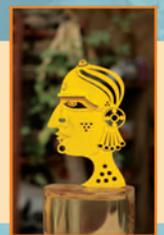

దక్కన్

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక ల్యాండ్

- ❁ అంపశయ్య నవీన్ కు 'కీర్తిశిఖర' పురస్కారం
- ❁ ప్రయోగాత్మక చిత్ర దర్శకుడు జి.అరవిందన్
- ❁ హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్-2019
- ❁ పర్యావరణం - తాత్విక దృక్పథాలు

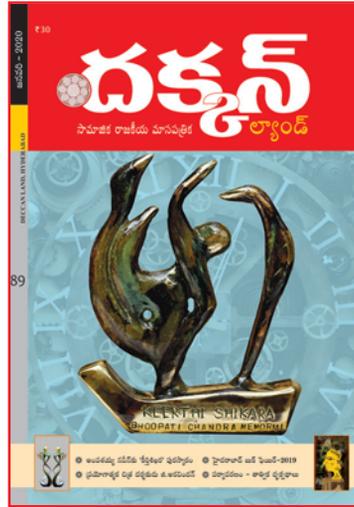

Artist:
**SHIVARAMA CHARY
YERRAGINNELA**

శివరామాచారి చేతిలో
శిల్పాలు నాట్యం చేస్తాయి.
ఒక శిల్పంతో మరో శిల్పం
మాట్లాడుతుంది.
జీవం లేని వస్తువులు సైతం
ప్రాణం పోసుకొని జీవిస్తాయి.
విభిన్నమైన సౌందర్యంతో
మంత ముగ్ధులను చేస్తాయి.
వీరు ఇలాంటి ఎన్నో
అద్భుతమైన శిల్పాలకు
చిరునామాగా నిలుస్తున్నారు.
స్వల్పచర్చితో
శిలా ప్రపంచాన్ని నిర్మిస్తున్నారు

స్కల్ప్చర్స్ తో శిలా ప్రపంచం..

సౌందర్యవంతమైన కళాహృదయం ఉంటే బండరాళ్లయినా, ఇనుమైనా కలిగి శిలా శిల్పం రూపుదిద్దుకుంటాయనడానికి శివరామాచారి ఉదాహరణ. స్కల్ప్చర్స్ తో శిలా ప్రపంచాన్ని నిర్మించారు. జీవంలేని శిలలకు ప్రాణం వోసి అపురూప శిల్పాలుగా మలచటంలో ఆయన నైపుణ్యం కనిపిస్తుంది. ఆయన కళారూపాలు ఎంతో విభిన్నంగా, వైవిధ్యభరితంగా చూపరులను ఆకట్టుకుంటాయి. కాదేదీ కవితకనర్పం అన్నట్లు.. మట్టి, చెక్క, ఫైబర్ గ్లాస్, రాగి, ఇనుము.. ఇలా ఏదైనా శిల్ప నిర్మాణంలో అనర్హంకాదని నిరూపిస్తున్నారు.

"CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: desk.deccan@gmail.com website : www.deccanland.com

70 వసంతాల రాజ్యంగం

ప్రపంచంలో అత్యున్నత రాజ్యాంగంగా ప్రతిష్ఠ సాధించిన మన రాజ్యాంగం 70 వసంతాల వేడుకలు దేశవ్యాప్తంగా జరిగాయి. పత్రికలు, టీవీలు రాజ్యాంగ స్ఫూర్తిని ప్రజల్లో కలిగించడమే తమవంతుగా కృషి చేశాయి. 1950 నుండి నేటి వరకు రాజ్యాంగం అమలు తీరు తెన్నులను, సవరణలను, ఆ సందర్భాలను సంపాదకీయాలను చక్కగా అందించాయి. రాజ్యాంగ సవరణ జరిగిన ప్రతీసారి ఏ ఏ కారణాలవల్ల జరిగిందో వివరించారు. రాజ్యాంగం స్ఫూర్తి, రాజ్యాంగం ప్రసాదించిన హక్కులు, ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణ బాధ్యతను గుర్తు చేసారు. అభినందనీయం.

- డి.శ్యాం సుందర్, హైదరాబాద్

విలక్షణ చిత్రకారుడు శ్రీకాంత్ కుర్వ

కళాకృతితమైన వస్తువులకు ప్రాణం పోసి విలక్షణమైన చిత్రకారుడుగా శ్రీకాంత్ ప్రయోగాలు చేస్తున్నందుకు నిజంగా అభినందనలు. అంతరించిపోతున్న కళలను బతికించుకోవడం నేటి కాలంలో ఎంతో కష్టసాధ్యమైన పని. కళను సృష్టించడం ఎంత ముఖ్యమో ఆ కళను ప్రదర్శించడం కూడా అంతే ముఖ్యం. నేడు అటువంటి కళలను ప్రదర్శించడం చాలా శ్రమతో కూడుకున్నది. విశిష్టమైన పెయింటింగ్స్ గీయడంతోపాటు విభిన్నమైన బొమ్మలకు ప్రాణం పోసి నిత్యం సమాజానికి ఆదర్శంగా నిలుస్తున్న కుర్వకు అభినందనలు.

- ఎం.నాగరాజు, ఖమ్మం

'మూల సంగీత పరికరాలు రిజర్వ్ చేసుకోవాలి'

సమకాలీన సాంప్రదాయ సంగీతానికి మూలాలను ఇచ్చిన మూల సంగీతం, నేడు మూలకు నెట్టబడటంతో ఆదరణ కోల్పోయింది. భారతీయ సమాజంలోని వైవిధ్యత సంగీతంలో ప్రస్ఫుటిస్తుంది అనేది నిజం. సంగీతాల సద్దిమూటను సొంతం చేసుకోవడంవరకు భారతీయ

సంగీతపు పార్శ్వం సమగ్రం కాదనేది వాస్తవం. మూల సంగీతాన్ని పలికించలేని సమాజం తన సంగీతపు పునాదులను బలపరుచు కోలేదు. మానవ జీవితాల్ని చైతన్యమయం చేసి సమాజంలోని కళా ప్రపంచాన్ని కాస్త తట్టగలిగే ఏకైక సాధనం సంగీత గోష్ఠి. గిరిజన జానపద సంగీత వాద్య ప్రదర్శన 'ఆది ధ్వని'ని చాలా చక్కగా అందించినందుకు కృతజ్ఞతలు.

-కె.రాజేష్, కరీంనగర్

స్ఫూర్తినిచ్చిన ఎం.ఎల్. జయసింహా వ్యాసం

డి సెంబర్ సంచికలో క్రీడారంగానికి చోటివ్వడం హర్షనీయం. హైద్రాబాద్ క్రికెట్ కు వన్నెతెచ్చిన క్రికెటర్ ఎం.ఎల్. నరసింహా క్రీడా ప్రస్థానాన్ని సవివరంగా వివరించి దీ వ్యాసం. 1967-68లో ఆస్ట్రేలియా ఆటలో నరసింహా చివరి నిమిషంలో ప్రవేశించి ఆడిన ఆట భారత్ క్రికెట్ చరిత్రలో ఓ మరపురాని ఘట్టం. ఈ సంఘటన వివరాలు ఇంతకు ముందు తెలియవు.

- కె. నళినీకాంత్, నల్గొండ

త్వరలో మీ ముందుకు 'బాలచెలిమి'

చిల్డ్రెన్స్ ఎడ్యుకేషన్ అకాడమీ ఆధ్వర్యంలో మణికోండ వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో వెలువడుతున్న 'బాల చెలిమి' పిల్లల మాస పత్రికను రంగులతో 52 పేజీలు జనవరి మాసం నుండి అందచేస్తామని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాం. బాలలలో సృజనాత్మకతను పెంచి విజ్ఞాన, వినోదాలను అందించాలన్న లక్ష్యంతో ముందుకు సాగే 'బాల చెలిమి'ని త్వరలో మీ ముందుకు తెచ్చేందుకు కృషి చేస్తున్నాం. చిల్డ్రెన్స్ ఎడ్యుకేషన్ అకాడమీ ప్రతి నెలా రెండవ శనివారం నిర్వహిస్తున్న 'బాలచెలిమి-ముచ్చట్ల'లో ప్రసిద్ధ రచయితలు, మేధావులు, ఆర్టిస్టులు, ఫోటోగ్రాఫర్లు, పబ్లిషర్స్, ప్రింటర్స్ పాల్గొని తమ సూచనలు, సలహాలు అందిస్తున్నారు. బాల రచయితల నుండి బాలల కథలు, గేయాలు, కవితలు, స్కెచ్లు, వ్యాసాలు, పొడుపుకథలు, సామెతలు, జాతీయాలు బాలచెలిమిలో ప్రచురణ కోసం ఆహ్వానిస్తున్నాం. బాలచెలిమిని www.balachelimi.com వెబ్సైట్లో కూడా చూడవచ్చు.

-చిల్డ్రెన్స్ ఎడ్యుకేషన్ అకాడమీ

ఆన్లైన్ ద్వారా దక్కన్ ల్యాండ్ చందా చెల్లింపు

దక్కన్ ల్యాండ్ బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు

Name : DECCAN LAND,
Kotak Account No: 7111218829
Bank: KOTAK MAHINDRA BANK
IFSC Code: KKBK0007463
Branch Code : 007463

మీ రచనలు మాకు పంపవలసిన చిరునామా:
ఎడిటర్, "బాలచెలిమి", చంద్రం, 3-6-712/2, స్ట్రీట్ నెం:12,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-500029, తెలంగాణ.

Mobile: 9030626288

E-Mail: desk.chelimi@gmail.com

Website: www.balachelimi.com

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి: 8 సంచిక: 5 పేజీలు: 68

జనవరి - 2020

సంపాదకులు మణికోండ వేదకుమార్

9848044713
editordeccan@gmail.com

సహాయ సంపాదకులు

జాగాష్ విలి

స్టైషల్ కరస్పాండెంట్
కట్టా ప్రభాకర్
8106721111

సర్క్యులేషన్

హెచ్. మోహన్లాల

వాణిజ్య ప్రకటనలు
సయ్యద్ ఖైజర్ భాష
9030626288

ఫాటోగ్రాఫర్

టి.స్వామి

8374995555

కవర్ పేజీ ఫాటో

శివరామాచారి యర్రెగిన్నెల

చిత్రాలు

కూరెళ్ల శ్రీనివాస్

layout & composing @

CHARITHA IMPRESSIONS

printed @ DECCAN PRESS

ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చిరునామా

TELANGANA RESOURCE CENTRE E

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12,
Himayatnagar, Hyderabad - 500 029
TELANGANA

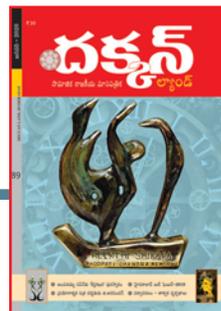
Mobile: 9030626288 Fax: 040-27635644

E-mail: desk.deccan@gmail.com
website : www.deccanland.com

కృతజ్ఞతలు

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక సాహిత్యం విభాగంలో సలహాలు, సూచనలు అందించిన డా॥ ఎస్. రఘుకు మా కృతజ్ఞతలు.

లోపలి పేజీల్లో...

చెర్విరాల భాగయ్య ..... డా॥ నోరి రాజేశ్వరరావ్ 6

వివిధ రాష్ట్రాలకు టీఎన్పీఎస్సీ ఆదర్శం (ఎడిటోరియల్) ..... ఎం. వేదకుమార్ 7

చరిత్రలో వెలుగు చూడని చీకటి కోణాలు ..... సంగీశెట్టి శ్రీనివాస్ 9

ఓయాలో రాతి పనిముట్లు, నాణేలు, శిలాజాల ప్రదర్శన ..... దక్కన్ న్యూస్ 11

అరణ్ణి మురబ్బా 'బార్కాస్' ..... పరవస్తు లోకేశ్వర్ 13

పర్యావరణం - శాస్త్రం - నైతికత - తాత్విక దృక్పథాలు ..... డా॥ ఆర్. సీతారామారావు 15

రాజేశ్వరపురం శాసనం ..... శ్రీరామోజు హరగోపాల్ 19

తెలంగాణ చరిత్రను నిర్ణయంగా చెప్పిన భీశాలి బి.ఎన్.శాస్త్రి ..... దక్కన్ న్యూస్ 21

తెలంగాణ రైతుకు వైభవం ..... సముద్రాల విజయ్ కుమార్ 23

రాజ్యతంత్రము నడిపిన రావెళ్ళ పదాలు ..... అంబటి వేకువ 25

విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులే మాధ్యమిక ..... కట్టా ప్రభాకర్ 27

10వ హైదరాబాద్ చిల్డ్రన్స్ థియేటర్ ఫెస్టివల్ ..... దక్కన్ న్యూస్ 29

'కీర్తిశిఖర' - 2019 పురస్కార ప్రదానం ..... రామకృష్ణ కాంపాటి 31

శిల్పి చెక్కిన సొందర్స్ ..... అనిల్ 35

జి. అరవిందన్ ప్రయోగాత్మక చిత్రాల దర్శకుడు ..... హెచ్. రమేష్ బాబు 37

తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ సాహిత్య ప్రియుడు ..... జాగాష్ విలి 41

చిత్రలేఖ స్టూడియో మరో వినూత్న ముందడుగు ..... డా॥ గుణ్ణం సీతారాములు 47

బహుళ అస్తిత్వ స్వప్నం అఫ్సర్ కవితవ్వం ..... సీతారాం 50

సాహితీ ఎందుకు రావాలి? ..... డా॥ పసూరి రవీందర్ 51

కొత్త కోర్కెలు ..... బి.ఎన్.రాములు 55

అప్పడప్పడు-10 ..... బి.నరసింగరావు 58

బహుజనుల 'మట్టిపాయి' ..... డా॥ వెల్లెడి శ్రీధర్ 61

పుస్తక పరిచయం ..... దక్కన్ న్యూస్ 65

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చపుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాలన్నింటితో సంపాదకులకు పీకీభావం ఉండాలని అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్వామిక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక సాహిత్య విశ్లేషణావేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పాఠకుల్లో అవగాహన పెంపొందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

చెర్విరాల భాగయ్య

యక్ష శబ్దం వేదమంత్ర ప్రమాణంగా చూస్తే దైవానికి అనువర్తిత పదంగా చెప్పబడింది. యక్షజంటి పరమాత్మ అనే అర్థం కూడా నిఘంటువులు తెలియజేశాయి.

యక్షగానం అంటే యక్షులు పాడే పాట అని, మరొక అర్థంలో దైవాన్ని స్తుతిస్తూ చేసే గానం అని కూడా చెప్పుకోవచ్చు.

ఈ యక్ష గాన ప్రక్రియ 15వ శతాబ్దం ఉత్తరార్ధం నుండి కన్పిస్తోంది. ఇది చారిత్రంగా స్పష్టమైన నిజం. దక్షిణాంధ్ర యుగంలో విశ్వవిఖ్యాతమైన ఈ ఆహార్య ప్రక్రియ తెలంగాణ కీర్తి తలమానికంగా స్థిరపడింది. తెలంగాణ యక్షగానం అనగానే వినిపించే పేరు చెర్విరాల భాగయ్య తెలంగాణ సంస్కృతి విఖ్యాతం కావడానికి, ఉర్దూ ప్రాబల్యంతో ఉర్రూతలూగిన కాలంలో ఆ భాషకు దీటుగా తెలుగు సంస్కృత వైభవానికి మూలకంగా చెర్విరాల భాగయ్య యక్షగాన ప్రక్రియ నెంచుకుని రాసి స్వయంగా ప్రదర్శించారు. నిజాం ప్రభుత్వంపై తన నిరసనను తెలియ జేయడానికి కూడా ఈ ప్రక్రియను వాడుకున్నారు.

చెర్విరాల భాగయ్య పూర్వీకులు మెదక్ జిల్లా వారైనా హైదరాబాద్ మశూరాబాద్ లో స్థిరపడ్డారు. భాగయ్య గారు మెదక్ జిల్లా నర్సపూర్ తాలుకాలోని 'గుమ్మడిదల' గ్రామంలో 1904లో జన్మించారు.

చెర్విరాల భాగయ్య జీవితం పుట్టక నుండి మరణం వరకూ గల మధ్య కాలం అంతా పోరాటాల మయం. దురదృష్టం అడుగడుగునా తన ప్రభావం చూపిస్తున్నా మొండి ధైర్యంతో బ్రతుకీదారు.

భాగయ్యగారి జీవితం తెరిచిన పుస్తకం. పరిశీలిస్తే వారి బొంబాయి జీవితం ఒక పార్శ్వమైతే, హైదరాబాద్ జీవితం మరొక పార్శ్వంగా పేర్కొనవచ్చు. భాగయ్య గారు నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని జీవితం చివరి వరకూ అనుసరించారు. ఆవేశం, ఆధ్యాత్మికత, హృదయవాద తత్వం, నిరంతర శ్రమ వారికి జీవితంలో కలిగిన కష్టాల కడలిని ఎదురీదేలా చేశాయి.

భాగయ్య గారు నిజామాబాద్ జిల్లా ఆర్మూర్ తాలూకా కొత్తూరు గ్రామంలో తీర్థగిరి అసంతాచార్యులు గారి నుండి దీక్ష తీసుకున్నారు. భాగయ్యగారు సామాజిక జీవితంలో చదివిన దానిని ఒక క్వాంటిఫికేషన్ గా భావిస్తే సమాజాన్ని ఆమూల్యగ్రం చదివి అర్థం చేసుకున్న వైనాలు వారు స్వయంకృషితో ఎదిగేలా చేశాయి.

భాగయ్య గారికి బాసర జ్ఞానసర్వతి అనుగ్రహం 14వ ఏటనే కలిగి వారిని కవిగా కవిత్వాన్ని చెప్పేలా చేసింది. బొంబాయిలో మిల్లులో పనిచేసిన రోజుల్లోనే రచనకు పూనుకున్నారు.

పసిప్రాయంలోనే తండ్రి దూరమైతే తల్లితో కలిసి బొంబాయిలో బట్టల మిల్లులో పనిచేశారు. మిల్లు మూత పడినప్పుడు కులిపని చేయడానికి సైతం వెనుదీయలేదు.

బొంబాయిలో వున్నప్పుడు మారుతి అనుగ్రహం కలిగిందని స్వయంగా స్వామి తమ నాల్గవై బీజాక్షరాలు వ్రాశారని తమ జీవిత చరిత్రలో రాసుకున్నారు.

భాగయ్యగారు బహుభాష కోవిదులు. అందులో ప్రత్యేకంగా మరాఠీ, తెలుగు, సంస్కృతం హిందీ భాషల్లో రచనలు చేసే ప్రతిభను అలవరచుకున్నారు. వీరి జీవితంలో ఎదుగుదల, విషాదాలు సమానంగా చోటుచేసుకున్నాయి.

తెలంగాణలో తొలి యక్షగాన కర్త సుగ్రీవ విజయం పేరుతో కందుకూరి రుద్ర కవి కావడం ఒక విశేషమైతే అదే వారసత్వాన్ని పుణికి పుచ్చుకుని యక్షగానాల ప్రభతో తెలంగాణకు స్థిర, చిర యశస్సు తెచ్చిపెట్టిన వారు చెర్విరాల భాగయ్య గారు కావడం తెలంగాణ ప్రజల అదృష్టంగా పేర్కొనవచ్చు. అలాగే భాగయ్య గారు వ్రాసిన 'సుగ్రీవ విజయం' యక్షగానం కూడా అనేక ప్రదర్శనలకు నోచుకోవడంతోపాటు ముద్రితమై ఆకాలంలో లక్ష కాపీలు అమ్ముడుపోవడం విశేషం.

భాగయ్యగారు తెలుగు సాహిత్యంలో యక్షగాన ప్రక్రియకే పరిమితం కాక హరికథలు కూడా చెప్పారు. వీటితోపాటు మంత్ర, తంత్ర, జ్యోతిష్యాలలో నిరుపమాన ప్రతిభ కనబరిచారు.

'లక్షణ సారం' అనే లక్షణ గ్రంథాన్ని రాసి లాక్షణికుల సరసన స్థానం పొందారు. భాగయ్య గారు జీవితం ఎటు తీసుకెళ్ళితే అటు వెళ్ళారు. కులిపని నుండి ప్రారంభించి ఫ్రూఫ్ రీడర్ పని చేశారు. బండిపై కూరగాయలు, పిప్పరమెంట్లు అమ్మారు. వారి నినాదం శ్రమయేవ జయతే.

భాగయ్య గారు నాటి దక్కన్ రేడియోకి 'సరకాసుర వధ' అనే బుర్రకథను రాసి స్వయంగా ప్రదర్శించారు. భాగయ్య గారికి లౌకిక జీవితం కన్నా ఆధ్యాత్మిక జీవితం పట్ల యిష్టత మెండుగా వుండేది. వారు 'మాణిక్ ప్రభు' సంప్రదాయాన్ని అనుసరించారు. బహుశా ఈ చింతనే వారిని వారి జీవితాన్ని సమతౌల్య స్థితిలో నిలబెట్టిందని గట్టిగా విశ్వసించవచ్చు.

భాగయ్యగారు శత గ్రంథకర్తలు, అర్ధ శతయక్షగాన కర్తలు, పరిష్కర్తలు అంతకుమించి మానవతా వాది. నాడు తెలంగాణలో

(మిగతా 8వ పేజీలో)

వివిధ రాష్ట్రాల కమిషన్లకు టీఎస్పీఎస్సీ ఆదర్శం

ఐదేళ్ల క్రితం ఏర్పడిన కొత్త టీఎస్పీఎస్సీ ప్రస్థానం నేడు దేశంలో పలు కమిషన్లు టీఎస్పీఎస్సీని అనుసరించే స్థాయికి ఎదిగింది. కమిషన్ అనుసరిస్తున్న సాంకేతిక విధానాలను తెలుసుకునేందుకు దేశంలోని 13 రాష్ట్రాల పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్లు టీఎస్పీఎస్సీని సంప్రదించడం, 9 రాష్ట్రాల కమిషన్లు సహాయ, సహకారాలు తీసుకోవడం మన పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ విధానాలను గుజరాత్ యధాతథంగా అనుసరించడం మన ఆదర్శ నిర్మాణ దృక్పథానికి, నిబద్ధతకీ విలువైన గుర్తింపు. అది మనకు గర్వకారణం కూడా.

తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఆవిర్భవించిన అనంతరం తెలంగాణ నిరుద్యోగుల ఆకాంక్షల ప్రతీకగా 2014 డిసెంబర్ 18న తెలంగాణ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ ఏర్పడింది. కమిషన్ చైర్మన్గా ప్రొఫెసర్ ఘంటా చక్రపాణి నియమితులయ్యారు. కొత్త రాష్ట్రం, కొత్త కమిషన్ కావడంతో ప్రారంభంలో ఎన్నో సవాళ్లు, సమస్యలు ఎదురైనా వాటిని అధిగమించింది. తెలంగాణపై పూర్తి అవగాహన ఉన్న వ్యక్తులు, వివిధ రంగాల్లో నిపుణులైన వారిని ఈ కమిటీలో సభ్యులుగా నియమించి పలు కీలక విధాన నిర్ణయాల్లో సంస్కరణలకు బీజం వేసింది. సిలబస్ మార్పు కోసం ప్రొఫెసర్లు, మేధావులతో కమిటీ వేసి శ్రీకారం చుట్టింది. సమూలంగా సంస్కరణలు తీసుకొచ్చి, సాంకేతిక సమస్యలకు చెక్ పెట్టింది.

కమిషన్ ఏర్పడిన తర్వాత 101 రిక్రూట్మెంట్లకు నోటిఫికేషన్లు ఇచ్చి 36 వేల ఉద్యోగాలకు ప్రకటనలు వెలువడ్డాయి. ఇందులో 30 వేలకుపైగా ఉద్యోగాల భర్తీ పూర్తి అయ్యింది. కమిషన్ ద్వారా ఇన్ని వేలకుపైగా ఉద్యోగాల భర్తీ జరిగినా ఒక్క అవినీతి ఆరోపణ రాకుండా ఇంటర్వ్యూల్లో కొత్త విధానం అనుసరించింది. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో 10-15 ఏళ్లలో జరిగిన భర్తీ కంటే టీఎస్పీఎస్సీ ద్వారా ఐదేళ్లలో ఎన్నో రెట్ల పోస్టులను భర్తీ చేసి రికార్డు సృష్టించింది. వీఆర్వో పోస్టులకు 11 లక్షలమంది దరఖాస్తు చేసుకున్నా, కమిషన్లో తక్కువ సిబ్బంది ఉన్నా నిర్ణీత సమయంలో ఎలాంటి విమర్శలకు తావులేకుండా పరీక్షలు నిర్వహించింది. కంప్యూటర్ ద్వారా బోర్డుల ఎంపిక చేసి ఇతర కమిషన్లకు మార్గదర్శిగా నిలిచింది. ఒక్క గ్రూప్-2 ఉద్యోగాలలో 1032 మందిని తెలంగాణలోని అన్ని మండలాల నుండి, అన్ని వర్గాల నుండి ఎంపిక చేసి కమిషన్ నిబద్ధతను చాటుకుంది.

29వ రాష్ట్రంగా ఏర్పడిన తెలంగాణలో టీఎస్పీఎస్సీ మరియు తెలంగాణ ప్రభుత్వ పనితీరును గమనించి ఆలిండియా స్థాయి కాన్ఫరెన్స్ను హైదరాబాద్లో నిర్వహించడం పెద్ద అచీవ్మెంట్ అని చెప్పాలి. ఈ కాన్ఫరెన్స్లో నేషనల్ సర్వీస్ కమిషన్కు ప్రొ. ఘంటా చక్రపాణి గారిని చైర్మన్గా ఎంపికవ్వడం యావత్ తెలంగాణ ప్రజానీకం హర్షించింది.

ముఖ్యంగా సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతోపాటు విధానాల ఆచరణలో నిబద్ధత ఉంటే ఎలాంటి విజయాలైనా సాధిస్తామనడానికి టీఎస్పీఎస్సీ ఒక ఉదాహరణ. దేశంలో మొదటిసారిగా ఆన్లైన్ సిస్టమ్ను ప్రారంభించింది టీఎస్పీఎస్సీ కమిషన్ కావడం గమనార్హం. ఇంటర్వ్యూ రహితంగా జరిగే కింది స్థాయి నియామకాల్లో అభ్యర్థులు కమిషన్ కార్యాలయం గడప తొక్కకుండానే ఉద్యోగం పొందేలా సంస్కరణలు తీసుకొచ్చింది. గ్రూప్-1, గ్రూప్-2 తరహా ఉద్యోగాల ఇంటర్వ్యూల్లో పలు మార్పులు చేసింది. గతానికి భిన్నంగా గ్రూప్ ఉద్యోగాలే కాకుండా కార్పొరేషన్లు, బోర్డులు, సొసైటీల రిక్రూట్మెంట్లను నిర్వహించింది. ఫార్వెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్, ప్రొఫెసర్లు, మెడికల్ కాలేజీ అధ్యాపకులు వంటివి రిక్రూట్ చేసి డిపార్ట్మెంట్కు సంబంధించిన 65 టెస్టులకు సంబంధించిన 150 రకాల పరీక్షలను కూడా నిర్వహించి కొత్త చరిత్రకు నాంది పలికింది.

ఆధునిక సాంకేతికత సాధనంగా పలు కీలక సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టిన టీఎస్పీఎస్సీ సామాజిక న్యాయానికి అత్యంత ప్రాధాన్యతనిస్తూ విద్యార్థుల, వివిధ సామాజికవర్గాల వారి నమ్మకాన్ని సంపాదించుకుంటున్న టీఎస్పీఎస్సీకి హృదయ పూర్వక అభినందనలు.

వైద్యుని.యం

(మణికోండ వేదకుమార్)

ఎడిటర్

(6వ పేజీ తరువాయి)

జనగామ, జడ్చర్ల రైలు ప్రమాదాలపై స్పందించి బుర్రకథలు రాయడం వల్ల వారికి గల సామాజిక స్పృహ ఏమిటో మనకు అవగతమౌతుంది.

చెర్విరాల భాగ్యగారి వ్యక్తిగత జీవితంలో కళత్ర విషాదం పూర్ణతేని లోటుగా పేర్కొనవచ్చు. వారికి సంతానం లేకపోయినా వారి వంశజుల్లో ఒకరైన నాగలింగయ్యను పెంపకానికి తెచ్చుకున్నారు.

రజాకార్ల అల్లర్ల సమయంలో హైదరాబాద్ విడిచి గుమ్మడిదల గ్రామానికి వెళ్లినా అల్లర్ల తర్వాత తిరిగి హైదరాబాద్ కు వచ్చారు భాగ్యయ్య. వచ్చిన దాంట్లో గడుపుకోవాలని, వ్యాపారం చేసి బతకాలని హితం చెప్పారు పెంచుకున్న కొడుకు నాగలింగయ్యకు. దీని వల్ల భాగ్యయ్య గారికి జీవితం దాని తాలూకా విలువలపై అపార నమ్మకం ఉందని అవగతం అవుతుంది.

వీరు మరారి భాష నుండి తెలుగు చేసిన గ్రంథాలు వీరిని అనువాదకులుగా నిలబెట్టాయి. భాగ్యయ్యగారు 'వీరదవళ' అనే నవలను కూడా రాశారు. దాసబోధ గ్రంథంలో ఆధ్యాత్మిక వివరాలను అందించారు. కొన్ని మంత్రశాస్త్ర గ్రంథాలు కూడా రాశారు. భజనలు, కీర్తనలు రాశారు. సామాజిక స్పృహతో రజాకార్ల ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ ఎన్నో చైతన్య గీతాలను రాశారు. వీరు 'రాజలింగ శతకాన్ని' కూడా రాసి శతక కర్తలయ్యారు. భాగ్యయ్య గారు తమ సాహిత్యాన్నంతా ప్రజాప్రయోజనానికే ఉపయోగించారు. డబ్బు సంపాదించినా అంతకంటే దానాలు ఎక్కువ చేశారు. వీరి రచనా అంతర్యం గమనిస్తే పుట్టిన నేల, ప్రాంతం, భాష, సంస్కృతులు నవాబుల పాలనలో అంతరించి పోకుండా వాటిని సుస్థిరం చేసి రాజోయే తరాలకు అందివ్వాలనే లక్ష్యం ప్రధానంగా కనిపిస్తుంది.

భాగ్యయ్యగారు తమ యక్షగానాల్లో దేశీ చందస్సులను ప్రయోగించారు. వృత్తాలను యక్షగానాల్లో చందోబద్ధంగా రచించారు. సీసం, కందం, తేటగీతి, పంచ చామరాలను రచించారు.

వీరి 'నలదమయంతి' యక్షగానంలో చంపకమాల వృత్త

పద్యాన్ని తేలికగా రచించారు. భాష విషయంలో సరళ గ్రాంథికానికి పెద్ద పీఠ వేశారు. పాత్రోచిత సంభాషణలతో పాటు అన్య దేశ్యాలను ప్రయోగించారు. వారి యక్షగానాలలో దాదాపు అర్థాలంకారాలను ప్రయోగిస్తూనే, ఒకే పద్యంలో రెండు, మూడు అలంకారాలను ప్రయోగించారు. కవిత్వ ప్రారంభంలో చిత్ర కవిత్వం, బంధ కవిత్వం, కమల బంధం, కఠారి బంధం వంటి బంధ కవిత్వాలు రాశారు.

భాగ్యయ్య గారు 1966 సంవత్సరం జనవరి 6వ తేదీ పువ్వు శుద్ధ పౌర్ణమి నాడు పరమపదించారు. 62 సంవత్సరాలు జీవించిన భాగ్యయ్య గారు జీవితంలో ఓడి సాహిత్యంలో గెలిచారు.

తెలంగాణ యక్షగాన పితామహునిగా వాసికెక్కి రాసిన గ్రంథాలను వాసిగా రచించిన చెర్విరాల భాగ్యయ్య గారు ప్రాతఃస్మరణీయులు. వారి స్మరణార్చనకు ఈ పద్యం చిరు పుష్పం.

ఎవ్వని వాకిటి పాసరకారద ఒనరుగనిల్చి
సాహిత్య సంపదలందజేసె
ఎవ్వని కీర్తినివ్వటిల్లెడుచూడ్చి
మానితసంపదలీశుచుండు
ఎవ్వని గుణలత దువారీసుల
కడపటికొండపై తెగయబ్రాకు
ఎవ్వని కలముబలముకల్పవృక్షంపై
తెలంగాణ నేలయక్షగానం ఫలములోసగి
అతడు భూరిజ్ఞాన ప్రకాశవిహాయన
ఆధ్యాత్మిక స్థితి ప్రజ్ఞ పరమహంస
ఆనంద ప్రదాత ఆత్మ గౌరవ సుప్రభాన
అతడెచెర్విరాల వంశధీమణి భాగ్యయ్య
నార్చుసన్నుతించెదన్

-డా॥ నోరి రాజేశ్వరరావు

(తెలంగాణ ప్రభుత్వం భాషా సాంస్కృతిక శాఖ ప్రచురించిన 'తెలంగాణ తేజోమూర్తులు' నుంచి)

రచయితలకు :

- కథ, వ్యాసం రెండు రెండున్నర (ఎ4 సైజ్) పేజీలకు మించరాదు.
- కవిత 20-22 లైన్లు మించకూడదు.
- పుస్తక సమీక్షలు, విశ్లేషణలు రెండు పేజీలకు మించరాదు.
- రెండు కాపీలు విధిగా పంపాలి.
- ప్రతి రచయిత తమ రచనతో పాటు, ఫోన్ నెంబర్, ఇ-మెయిల్, పోస్టల్ అడ్రస్ తప్పనిసరిగా ఇవ్వాలి.
- మ్యాటర్ టైప్ (డిటిపి) చేసి ఉంటే ఓపెన్ & పీడీఎఫ్ ఫైల్ పంపాలి.

పాఠకులకు :

సామాజిక అంశాలు, చరిత్ర, వివిధ చేతివృత్తుల కళారూపాలు, నైపుణ్యాలు, వారసత్వం, పర్యావరణం, పర్యాటకం లాంటి అంశాలతో పాటు కథ, కవితలు, పుస్తక పరిచయాలు, సమీక్షలు, విశ్లేషణతో 'దక్కన్ ల్యాండ్' మీ చేతుల్లో ఉంది. ఇందులో ప్రచురితమైన రచనల పట్ల మీ అభిప్రాయాలను లేఖల రూపంలో తెలియ జేయగలరు.

చిరునామా :

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: desk.deccan@gmail.com www.deccanland.com

చరిత్రలో వెలుగు చూడని చీకటి కోణాలు

(గత సంచిక తరువాయి)

నాసిర్జంగ్ హత్యకు గురైన తర్వాత ఫ్రెంచ్ కంపెనీ వారు ఏడునెలలుగా నాసిర్జంగ్ ఖైదులో ఉన్న ముజఫ్ఫర్ జంగ్ (?-1751)ని విడుదల చేసి రాజుగా ప్రకటిస్తారు. దీంతో ముజఫ్ఫర్ జంగ్ తనకు అండగా నిలిచిన ఫ్రెంచ్ కంపెనీకి జింజి, తిరువత్తి తదితర ప్రదేశాలను జాగీర్లుగా దారాదత్తం చేసింది. నిజాం తర్వాత అంతటి బలవంతుడు మరోక్కరు లేకుండా ఏడు వైల సైన్యాన్ని కలిగి ఉండేందుకు డూప్లెక్స్ కు అనుమతించాడు. నజరానాలు కూడా సమర్పించుకున్నడు. అంతేకాదు మచిలీపట్నంను కూడా డూప్లెక్స్ కు జాగీరుగా ఇచ్చింది. రాజమండ్రి, శ్రీకాకుళం, నరసాపురం తదితర ప్రాంతాలపై ఆధిపత్యాన్ని ఫ్రెంచ్ వారికి అప్పగించింది. దాదాపు తీరప్రాంతమంతా ఫ్రెంచ్ వారి అజమాయిషీలోకి వచ్చింది. అలాగే డూప్లెక్స్ కు జఫర్ జంగ్ అనే బిరుదుని కూడా ప్రకటించాడు. ఈ మొత్తం యుద్ధాన్ని ఇంకా చెప్పాలంటే కుట్రను పకడ్బందీగా అమలు చేసి నాసిర్జంగ్ ని హత్య చేయించిన ఫ్రెంచ్ సైన్యాధికారి లా.డి. ఆటిల్ ని ఘనంగా సన్మానించింది. నజరానాలు సమర్పించుకున్నాడు. నాసిర్జంగ్ ని చంపిన కర్నూలు నవాబు హిమ్మత్ బహదూర్ ఖాన్ కు రుస్తూమ్ జంగ్ అనే బిరుదుతో పాటు రాయచూర్, ఆదోని ప్రాంతాలను జాగీరుగా ఇచ్చాడు. అండగా నిలిచిన కడప నవాబు అబ్దుల్ నబీ ఖాన్ కు గండికోట, గుత్తి జాగీర్లను ఇచ్చింది. నాసిర్జంగ్ ఖజానాలోంచి సైనికులకు బకాయిలను చెల్లించింది.

ఈ దశలో ముజఫ్ఫర్ జంగ్ సైన్యం దుండుడుకుగా వ్యవహరిస్తూ కడప ప్రాంతంలోని గ్రామాలను లూటీ చేసింది. దోసుకుండు. ఇది కడప నవాబు నబీఖాన్ కు కోపమొచ్చింది. దానితోపాటుగా ఊహించిన లేదా ఆశించిన మొత్తంలో ఖజానాలో వాటా దక్కలేదనే అభిప్రాయముతో నవాబులున్నారు. ముందుగా అనుకున్న లేదా ఒప్పందం కుదిరిగిన దానికి భిన్నంగా ఖజానాలోంచి అతి తక్కువ మొత్తం సొమ్ము మాత్రమే తమ వాటాగా రావడంతో నవాబులు కుమిలి పోయిండు. మరోవైపు ముజఫ్ఫర్ జంగ్, అతని మిత్రుడు కర్నాటిక్ నవాబు చాందాసాహెబ్ చాలా వారాలు పాండిచ్చేరిలోనే ఉండి విజయోత్సవాలు జరుపుకున్నారు. (ఈ చాందా సాహెబ్ తర్వాత కొద్ది రోజులకే మరాఠాలతో అర్కాట్ లో జరిగిన యుద్ధంలో 12 జూన్, 1752నాడు హతమయిండు. రాబర్ట్ క్లైవ్ చేతిలో ఈతని సైన్యం ఓటమి పాలయింది) పాండిచ్చేరిలో ముజఫ్ఫర్ జంగ్ కు బ్రహ్మాండమైన స్వాగతం లభించింది. అంతేకాదు అక్కడి చర్చ్ లో ప్రత్యేక ప్రార్థనలు నిర్వహించారు. దక్కించుకున్న సొమ్ము పంపకాల్లో తేడాలు రావడంతో ఐక్యత దెబ్బతిన్నది. మిత్రుల మధ్యన ఖురాన్ మీద ప్రమాణం చేసి కుదుర్చుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం నాసిర్జంగ్ ఖజానాలోని వజ్రవైభూత్యాన్ని ముజఫ్ఫర్ జంగ్ కు దక్కాలి.

డూప్లెక్స్

అట్లాగే అందులోని సగదును నవాబులకు పంచాలి. వీటిని పంచడంతో పాటు కొన్ని కొత్త ప్రాంతాలను కూడా నవాబులకు దారాదత్తం చేయాలని డూప్లెక్స్ సమక్షంలోనే ఒప్పందం జరిగింది. ముజఫ్ఫర్ జంగ్ పాండిచ్చేరి నుంచి హైదరాబాదుకు బయలుదేరే ముందు ఇంగ్లీష్ కంపెనీకి ఒక లేఖను రాసిండు. ఈ గొడవలు జరుగుతున్న సమయంలోనే రాసిన ఈ లేఖలో బ్రిటీష్ వారు స్వాధీనం చేసుకున్న దేవి-కొట్ట తదితర పోర్టులను తిరిగి అసఫ్జాహీలకు ఇచ్చేయాలని అందులో పేర్కొన్నాడు. మరోవైపు ఫ్రెంచ్ వారు తమ టంకశాలలో ముద్రించే పగోడాలు మచిలీపట్నం, గోలకొండల్లో కూడా చెల్లుబాటు అవుతాయని ఫర్మానా జారి చేసింది. పర్షియన్ రాజు తన తాత నిజాముల్ముల్క్ కు నజరానాగా ఇరాన్ రాజులు సమర్పించిన ఏనుగు, గుట్టాలను కూడా డూప్లెక్స్ కు సమర్పించుకున్నాడు. అలాగే రాజులు వేసుకునే గొసులాంటి వస్త్రాన్ని కూడా బహుమతిగా ఇచ్చింది. ఒకే పల్లకీలో ఊరేగిండు.

ముజఫ్ఫర్ జంగ్ కు తన సైన్యంపై కన్నా డూప్లెక్స్ నేతృత్వంలోని యూరోపియన్ సహిత వటాలంపైనే ఎక్కువ నమ్మకం. అందుకు అనుగుణంగానే తాను హైదరాబాద్ చేరుకునే వరకు రక్షణ ఇవ్వాలని డూప్లెక్స్ ని కోరిండు. మొదట ఈ అంతర్గత వ్యవహారాల్లో కల్పించుకోవాలో లేదో అనే అంశంపై డూప్లెక్స్ తర్జన భర్జన పడ్డాడు. జనవరి ఐదున రక్షణ ఇచ్చేందుకు సిద్ధమయిండు. అలాగే ఫ్రివోస్ట్ డి లాటచ్, బుస్సీలలో ఎవరిని అందుకు వినియోగించాలి అనే అంశంపై తీవ్రంగా ఆలోచించిండు. చివరికి ఆ బాధ్యతలను బుస్సీకి అప్పగించిండు. బుస్సీ 300ల మంది యూరోపియన్ సైనికులు, రెండువేల మంది స్థానిక సైనికులతో ముజఫ్ఫర్ కు రక్షణగా నిలిచిండు. పాండిచ్చేరి నుంచి ముజఫ్ఫర్ బయలుదేరిన మూడురోజుల తర్వాత అంటే జనవరి 15నాడు బుస్సీ తన పటాలాన్ని సంసిద్ధం చేసుకొని బయలుదేరిండు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ఎవ్వరితోనూ కొట్లాటకు దిగద్దని బుస్సీ ముందుగానే ముజఫ్ఫర్ ని హెచ్చరించిండు. బుస్సీ సలహాను బేఖాతరు చేస్తూ ముందుకు వెళ్ళిండు. ముజఫ్ఫర్ హైదరాబాద్ కు వస్తూ మధ్యలో కడప జిల్లా లక్ష్మిరెడ్డి పల్లెలో తన సైన్యంతో మకాం వేసిండు. ఈ దశలో నవాబులు-నిజామ్ల మధ్యన ఏదో కుట్ర జరుగుతున్న విషయాన్ని తెలుసుకున్న బుస్సీ సమస్యను సామరస్యంగా పరిష్కరించేందుకు నమ్మక స్పృహన అగి అబ్దుల్లాను వినియోగించాడు. ఈతను అప్పటికే క్రిస్టియన్ మతం స్వీకరించిండు. ఫ్రెంచ్ వారికి నమ్మకస్తుడిగా ఉన్నాడు. అగి అబ్దుల్లా దౌత్యంతో కర్నూలు, కడప నవాబులు మెత్తబడ్డారు. ముజఫ్ఫర్ జంగ్ తో సయోధ్యకు సమ్మతిని వ్యక్తం జేసిండు. అయితే తాను రాజు నన్నే ఎదిరిస్తారా? ఎంత ధైర్యం అని

వారిపై దాడికి దిగిండు. ఇందుకు ప్రతిగాకడప నవాబు (నబీఅలీఖాన్?) కుట్ర పూరితంగా బలైంది విసిరి ముజఫ్ఫర్ ని హతమార్చిండు. ఇదంతా డూప్లెక్స్ అతని మంత్రాంగం పన్నిన పన్నాగమే! ఈ కుట్రను అమలు చేయడంలో పేష్యార్గా పనిచేస్తున్న రామదాసు పండిట్ కీలక పాత్ర పోషించిండు. తర్వాతి కాలంలో అతనికి ఉన్నత పదవి లభిస్తుందనే ఆశ చూపించి ఈ దురాగతానికి తెరదీసిండు. దీనికి ప్రణాళిక వేసింది డూప్లెక్స్, అతని అనుచర వర్గం. ఈ దశలో ముజఫ్ఫర్ జంగ్ కుమారుడు చిన్నవాడు (ఏడెనిమిదేళ్ళు) కావడంతో ఫ్రెంచ్ సైన్యాధికారి బుస్సీ మిగతా వారిని ఒప్పించి క్యాంప్ లోనే ఉన్నటువంటి నిజాముల్ ముల్క్ మూడో కుమారుడు సలాబత్ జంగ్ ని రాజుగా ప్రతిష్ఠింప జేస్తాడు. ఈతను తన మేనల్లుడు ఫ్రెంచ్ వారికి ఇచ్చిన అన్ని సదుపాయాలను కొనసాగించాడు. సలాబత్ అధికారంలోకి రాగానే తన పెద్దన్న ఘాజియుద్దీన్ తో యుద్ధానికి తలబడ్డాడు. అంతేకాదు హతు డయిన ముజఫ్ఫర్ జంగ్ కుమారుడి పేరిట అదోని, రాయచోటి, కర్నూలు, కడప, బీజాపూర్ తదితర ప్రదేశాలకు అధిపతిగా ప్రకటించాడు.

ఘాజియుద్దీన్ (1709- 1752)

తాత పేరు కూడా ఘాజియుద్దీనే. దాంతో ఇతన్ని రెండో ఘాజియుద్దీన్ గా పిలుస్తారు. ఇతని అసలుపేరు మీర్ మొహమ్మద్ పనా. (కేంట్రిడ్జి హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా-ఎడ్వర్డ్ జేమ్స్ రావ్ సన్, తర్ వాలెన్ లే హేగ్). తండ్రి నిజాముల్ ముల్క్-1 ప్రతినిధిగా ఈయన దిల్లీ దర్బారులోనే ఉన్నాడు. నిజాముల్ ముల్క్-1 చనిపోయిన సమయంలో ఇదే పోస్టులో కొనసాగుతున్నాడు. దీంతో ఈయన ఆ సయమయంలో దక్కన్ లో లేక పోవడంతో అధికారానికి దూరమయిండు. మొఘల్ రాజు అహ్మద్ షా బహదూర్ దగ్గర సర్వ సైన్యాధికారి హోదాలో పనిచేసిన ఘాజియుద్దీన్ రాజు దగ్గర తనకు గల పరపతిని ఉపయోగించి దక్కన్ సుబేదార్ గా నియమితులైనట్లుగా ఫర్మానాను సంపాదించిండు. ఆ ఫర్మానాను తీసుకొని ఔరంగాబాద్ కు వచ్చి 1752లో మరాఠా పీష్వా బాలాజీరావు సహాయంతో రాజ్యాధికారం కోసం ప్రయత్నించిండు. ఇదే కాలంలో పూణెలో రాజీ తారాబాయి తిరుగుబాటు చేసింది. ఈ తిరుగుబాటును అణచడం కోసం పీష్వా శాంతి ఒప్పందానికి అనివార్యంగా ఒప్పుకున్నాడు. ఈ ప్రయత్నాన్ని అడ్డుకునేందుకు బుస్సీ నేతృత్వంలోని సైన్యం 18 జూన్ 1752 నాడు ఔరంగాబాద్ కు చేరుకుంది. (బుస్సీ ఇన్ ది దక్కన్). అహ్మద్ నగర్ కేంద్రంగా జరిగిన పోరాటాల్లో బుస్సీ చాకచక్యంగా యుద్ధం చేసిండు. అయితే సలాబత్ జంగ్ దగ్గర దివాన్ గా ఉన్న లక్ష్మణంగ్ కు ఘాజియుద్దీన్ పట్ల సానుభూతి ఉన్నప్పటికీ ప్రభుత్వ బాధ్యతల్లో ఎలాంటి లోటు రానీయలేదు. తాను లోపాయకారిగా మరాలాతతో ఒప్పందాలు కుదుర్చుకొని ఘాజియుద్దీన్ ని అధికారంలోకి రాకుండా చేసిండు. ఈ ఒప్పందంతో తపతి-గోదావరి నది మధ్య ప్రాంతాన్ని చాలా వరకు పీష్వాలకు అప్పగించాల్సి వచ్చింది. ఆ తర్వాత ఘాజియుద్దీన్ తన తమ్ముండ్రకు బయపడి కొన్నాళ్ళు సన్యాసిగా బతికిండు. ఆ తర్వాత

దక్కన్ సాధాబాద్ లో జరిగిన మీటింగ్ లో డూప్లెక్స్

బ్రిటీష్ వారితో చేతులు కలిపిండు. వారికి యుద్ధంలో సహకరించిండు. అయినా అతని గత చరిత్రను తెలుసుకొని బ్రిటీష్ వారు కూడా ఆయన్ని దూరముంచారు. చివరికి ఘాజియుద్దీన్ ఔరంగాబాద్ లో ఉన్న సమయంలో ఒక సాంస్కృతిక కార్యక్రమంలో హాజరుకావాల్సిందిగా ఆహ్వానం అందింది. ఆ కార్యక్రమంలో నిజామ్ అలీ (ఇతను కూడా మొదటి నిజామ్ కుమారుల్లో ఒకడు) తల్లి కుట్ర పూరితంగా భోజనంలో విషం పెట్టి ఘాజియుద్దీన్ ని 12 సెప్టెంబర్ 1752 నాడు చంపించింది.

ఘాజియుద్దీన్ మరణంతో సలాబత్ జంగ్ (1718-1763) కు పోటీ తప్పింది. తర్వాత వదేండ్ల పాటు తానే అధికారాన్ని చలాయించిండు. అయితే నిజామ్ రాజుగా గాకుండా సుబేదార్ గా మాత్రమే! ఘాజియుద్దీన్ కు డిప్యూటీగా ఉన్నటువంటి సలాబత్ జంగ్ మొదట నాసిర్ జంగ్ తన క్యాంప్ లో, ఆ తర్వాత అధికారంలోకి వచ్చిన ముజఫ్ఫర్ జంగ్ ఇద్దరూ సలాబత్ జంగ్ ని ఖైదులోనే ఉంచారు. ముజఫ్ఫర్ హత్య తర్వాత ఫ్రెంచ్ వారు పూనుకొని ఈయణ్ణి రాజుగా ప్రకటిస్తారు. సలాబత్ జంగ్ తనను సింహాసనంపై కూర్చుండబెట్టిన ఫ్రెంచ్ వారి

ఇష్టానుసారం మేరకు నడుచుకున్నాడు. మొదట డూప్లెక్స్ ఆ తర్వాత బుస్సీ నేతృత్వంలోని ఫ్రెంచ్ వారికి ఉత్తర సర్కారు (కళింగాంధ్ర) ప్రాంతాన్ని అప్పగించిండు. వారి సలహా, సూచనల మేరకే పాలన సాగింది. అయితే 1756లో యూరప్ లో ఫ్రెంచ్-బ్రిటీష్ వారి మధ్య గొడవలు జరగడంతో వాటి ప్రభావం ఇండియాలో కూడా ప్రతిఫలించింది. అప్పటి వరకు ఉత్తర సర్కారు జిల్లాల్లో

అధికారం నెరపిన ఫ్రెంచ్ వారు మచిలీపట్నంని కూడా తమ అధీనంలోకి తెచ్చుకున్నారు. ఈ దశలో అంటే 1757లో బ్రిటీష్ వారు కలకత్తా నుంచి ఫోర్ట్ నేతృత్వంలో మచిలీపట్నంని మళ్ళీ తమ స్వాధీనంలోకి తీసుకొచ్చుకునేందుకు గాను ఒక బెటాలియన్ ని పంపిస్తారు. ఈ బెటాలియన్ ని ఎదుర్కొనేందుకు సలాబత్ జంగ్ సన్నద్ధమయిండు. కానీ ఫ్రెంచ్ వారు వెనక్కి తగ్గిండు. దీంతో ఆగ్రహం తెచ్చుకున్న సలాబత్ భవిష్యత్ లో ఫ్రెంచ్ వారికి కొత్తగా ఎలాంటి జాగీర్లు ఇచ్చేది లేదని ప్రకటించాడు. ఇదే సమయంలో తన తమ్ముడు రాజధానిలో తిరుగు బాటుకు ప్రయత్నాలు చేస్తుండడంతో మచిలీపట్నంను బ్రిటీష్ వారికి అప్పగించేందుకు ఒప్పందాలు చేసుకొని హైదరాబాద్ కొచ్చిండు. కొత్తగా నియమితులైన దివాన్ షాసవాజ్ ఖాన్ సలహా మేరకు తన తమ్ములు నిజాం అలీ, బసాలత్ జంగ్ లను వరుసగా బేరార్, బీజాపూర్ పరగణాలకు సుబేదార్లుగా నియమిస్తాడు. అంటే తమ్ములతోని ఈయన సఖ్యతను కోరుకున్నాడు. అయితే కొద్ది రోజుల్లోనే వారిని దౌలతాబాద్ కోటలో ఖైదు చేస్తాడు. వారు తనకు వ్యతిరేకంగా కుట్ర చేస్తున్నందుకే అట్లా చేస్తున్నానని చెప్పుకున్నాడు.

(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)

-సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్, m : 9849220321
e : sangishettysrinivas@gmail.com

ఓయూలో రాతి పనిముట్లు, నాణాలు, శిలాజాల ప్రదర్శన

చరిత్ర పూర్వ యుగం నాణాలు, శిలాజాల ప్రదర్శన అమోఘం : ప్రిన్సిపాల్ ప్రొ. డి.రవీందర్

చరిత్ర పూర్వ యుగం, చారిత్రక యుగానికి సంబంధించిన ముఖ్య పనిముట్లు, నాణాలు, శిలాజాలను ప్రదర్శనలో ఉంచడం వల్ల విద్యార్థులకు ఎంతో ఉపయోగం ఉంటుందని ఆర్ట్స్ కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ ప్రొఫెసర్ డి.రవీందర్ అన్నారు. ఓయూ ఆర్కియాలజీ విభాగం ఆధ్వర్యంలో చారిత్రక పూర్వయుగానికి సంబంధించిన పురాతన రాతి పనిముట్లు, మానవ శిలాజాలు, చారిత్రక యుగంకు సంబంధించిన నాణాలు (కైన్స్) ప్రదర్శన కార్యక్రమాన్ని ఆర్ట్స్ కళాశాల న్యూ సెమినార్ హాలులో ఏర్పాటు చేశారు. ఈ ఎగ్జిబిషన్ ను కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ ప్రొఫెసర్ డి.రవీందర్ ప్రారంభించారు. ఈ సందర్భంగా ప్రొ.డి.రవీందర్ మాట్లాడుతూ ఈ ఎగ్జిబిషన్ లో విద్యార్థులు ఎన్నో కొత్త విషయాలు నేర్చుకునే వీలుందన్నారు. పురాతన వస్తువులు, స్థాంపులు, కరెన్సీ సేకరించడం గొప్ప కళ అన్నారు.

గత చరిత్రను తెలుసుకునేందుకే ఎగ్జిబిషన్:

ఆర్కియాలజీ హెడ్ డా.ఎన్.గిరిధర్

గత చరిత్రను తెలుసుకునేందుకు, చారిత్రక అంశాల పట్ల విద్యార్థులకు విజ్ఞానాన్ని కలిగించడంతోపాటు పరిశోధనల పట్ల విద్యార్థులను ప్రోత్సహించే ఉద్దేశంతో ఎగ్జిబిషన్ ను ఏర్పాటు చేసినట్లు ఆర్కియాలజీ హెడ్ అండ్ బీవోఎస్ చైర్మన్ డా.ఎన్.గిరిధర్ అన్నారు.

2600 సంవత్సరాల పూర్వకాలం నుండి నాణాలను సేకరించా :

పరిశోధకులు వెంకటేష్ కందుల

2600 సంవత్సరాల పూర్వకాలం నుండి నాణాలను సేకరించి ఈ ప్రదర్శనలో ఉంచినట్లు పరిశోధకులు వెంకటేష్ కందుల తెలిపారు. తెలుగువారి చరిత్ర శాతవాహనుల కాలం నుంచి మొదలవుతుందన్నారు. ప్రతి 100 సంవత్సరాలకు ఒక రాజు మారినట్లు తెలిపారు. ముఖ్యంగా తెలంగాణ చరిత్రకు సంబంధించిన నాణాలపై 7వ తరగతి నుండి నాణాల సేకరణ చేసినట్లు తెలిపారు. నాణాలను ఇతర వ్యక్తుల నుండి ఎక్కువశాతం కొనుగోలు చేసినట్లు తెలిపారు. వీటి గురించి ఎగ్జిబిషన్ లో పవర్ పాయింట్ ప్రజంటేషన్ ద్వారా

వివరించినట్లు తెలిపారు.

10 కోట్ల సంవత్సరాల నుండి 2000 సంవత్సరాల వరకు :

చరిత్ర పరిశోధకులు సునీల్ సముద్రాల

తాను 2011 నుండి 2019 సంవత్సరాల వరకు 10 కోట్ల సంవత్సరాల వయసు నుంచి 2000 సంవత్సరాల వయసు వరకు ఉన్న చారిత్రక సాక్ష్యాలపై పరిశోధన చేసినట్లు చరిత్ర పరిశోధకులు సునీల్ సముద్రాల తెలిపారు. సొంతంగానే చేప శిలాజం, శాండ్ డాలర్, అత్యంత అరుదైన శిలాజాలను సేకరించినట్లు వివరించారు. తాను సేకరించిన అన్ని వస్తువులను ప్రదర్శనలో ఉంచినట్లు చెప్పారు. కరీంనగర్ లో పార్ట్ టైమ్ జాబు చేస్తూనే అనేక చారిత్రక అవశేషాలను సేకరించానని వివరించారు. జాగృతి సంస్థ తనకు ఎంతో సహాయం చేసినట్లు చెప్పారు. తెలంగాణకు చెందిన చారిత్రక పూర్వయుగానికి సంబంధించిన రాతి పనిముట్లను, మానవ శిలాజాలను సేకరించి ఈ ఎగ్జిబిషన్ లో ప్రదర్శించినట్లు తెలిపారు.

ఉద్యోగం చేస్తూనే చారిత్రక వస్తువుల సేకరణ :

చరిత్ర పరిశోధకులు సీతారామారాజు

తాను ప్రభుత్వ ఉద్యోగం చేస్తూనే చారిత్రక వస్తువుల సేకరణ చేసినట్లు చరిత్ర పరిశోధకులు సీతారామారాజు తెలిపారు. వివిధ, కాలాలకు చెందిన నాణాలు, చిత్రాలను సేకరించినట్లు వివరించారు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగం చేస్తూనే తాను 1972 నుండి స్టాంప్స్, ఆంటిక్స్, రాళ్లు, కాంపెస్ సేకరించినట్లు వివరించారు. 2011 రిటైర్ మెంట్ అయ్యాక కాంపెస్, రాళ్లు, స్టాంప్స్ అన్నింటిని ప్రైవేటు రూపంలో తీసుకొచ్చినట్లు చెప్పారు. చరిత్ర గురించి పిల్లలకు చెప్పడం కోసం ఎంతో ప్రయత్నిస్తున్నట్లు చెప్పారు. తాను సేకరించిన వాటిని ప్రైవేటు రూపంలో భద్రపరుస్తున్నట్లు చెప్పారు. 9 కాలేజీల్లో మిని మ్యూజియం డోర్ స్టేట్ పేరుతో ఎగ్జిబిషన్ నిర్వహించినట్లు చెప్పారు.

- దక్కన్ న్యూస్, m : 9030 6262 88
e: desk.deccan@gmail.com

వాసన

ఒక్కమాట చాలు
వాసన పసికట్టడానికి.
అది అవసరమో
ఆవ్యాయతీ
ఆనందమో
అవ్యాజమో
చప్పున స్ఫురిస్తుంది.

పరిమళం పువ్వులనుంచే రాకపోవచ్చు
ఆకాశం నుండి రాలే వాన చినుకులు
భూమిని ముద్దుపెట్టుకునేటప్పుడు

లేచే మృత్తికాసారభం కావచ్చు,
తోటంతా ఉక్కిరిబిక్కిరొతూ
సమిష్టి భావనలు నిండిపోవచ్చు
కాని ఇవేవీ కావు.

అది లింగ్‌టోనో
ఎస్. ఎం. ఎస్సా
వాట్సాపో
చివరికి ఈ మెయిలైనా కావచ్చు
నీటిబొట్టు లా రాలే శబ్దానికి
ఒక స్వరణ మేల్కోంటుంది.

ఏమి రాయకుండానే
తెల్లకాగితానికి కలలుంటాయి
అక్షరాలకు ధ్వనులే ఒక వాసన

ఎవరిదో పాడ గడపలోంచి
లోపలికి అడుగుపెట్టగానే
తెలిసిపోయే అపరిచిత సమీరస్పర్శ
ఘ్రాణేంద్రియానికి అందేది కాదు
ప్రాణ సర్వస్వానికి తెలిసేది కాదు.
సమస్త వాసనాధురీణ జగుత్తులో
కాస్త కాస్త దేనికోసమో అలమటించిపోతున్నాను
బహుశా అది
మనిషి వాసన కావచ్చు.

- డా. ఎన్. గోపి,
m : 040-27037585
e : prof.ngopi@gmail.com

అరబ్బీ మురబ్బా 'బార్కాస్'

ఒక తాతీల్ (సెలవు) దినం పురుసత్ గ చార్మినార్ కు వెళ్లండి. అక్కడ చార్మినార్ చల్లని చత్రచ్చాయలలో ఒక పాత సైకిలు సీటు వెనుక త్రాళ్లతో కట్టిన గుండ్రటి వెదురు గంపలో దోరగా మగ్గిన జాంపండ్లను పెట్టుకుని, నడుముకు తోలు బెట్టుతో ఎగగట్టిన ఎర్ర గళ్లలుంగీని గట్టిగా బిగించి కట్టుకుని, నోటినిండా ఎర్రని పాన్ నములుతూ మధ్యలో తుప్పక్, తుప్పక్ మని రోడ్డుమీద ఉమ్మేస్తూ, సన్నగా పొడుగ్గా ఉన్న మేక గడ్డం చిరుగాలితో సయ్యాటలాడుతుంటే, తెల్లటి మస్టీన్ లాల్చీ ధరించి, తలమీద తెల్లని చిల్లల జాలీ టోపీతో, కండ్లకు సుర్మా సుతారంగా అద్దుకుని "బార్కాస్ కీ జామ్, బార్కాస్ కీ జామ్" అని ఒర్లుతున్న ఒక బార్కాస్ "చాపూష్" కనబడతాడు. ఆ అరుపులకు చార్మినార్ దద్దరిల్లి ఆ నాలుగు మినార్లు మన నెత్తుల మీద కూలిపడతయూ అని మనం పరేషాన్ అవుతం.

"ఔను తింటే తియ్యటి బార్కాస్ జాం పండ్లై తినాలి. చూస్తే బార్కాస్ నే చూడాలి". అదొక మినీ అరేబియా దేశం. ఒక చల్లని సాయంత్రం "దీపాలు వెలిగి పరదాలు తొలిగే" సమయంలో, జిలుగు వెలుగుల జలతారు దీపాల విద్యుత్ కాంతులలో మనం అక్కడికి ప్రవేశిస్తే అరేబియన్ నైట్స్ - వేయిన్నొక రాత్రుల కథలు జ్ఞాపకం రాక మానవు. అక్కడి సందడి, సందడి తొడతొక్కిడి బజారులలోని సడక్ మీద నడుచుకుంటూ, తియ్యతీయని అరబ్బీ మురబ్బాలను చప్పరిస్తూనో లేక భగబుగలుగా మండే గాడిపొయ్యిల మీద పెద్దపెద్ద డేగ్గాలలో కళపెళా ఉడుకుతున్న ఘుమఘుమల హాలీనో లేదా హారీనో తనవి తీరా రుచి చూసి ఆఖర్నూ పూదీనా సువాసనలతో గుభాళించే గరం గరం "రూవా"ను చుక్కలు చుక్కలుగా నాలికపై చప్పరిస్తుంటే బహుత్ మజా మజాగా ఉంటది. భూమ్మీద జన్నత్ (స్వర్గం) అంటే ఇదే ఇదే అన్నట్లు కూడా ఉంది.

'ఇదీ బార్కాస్ ఇన్ స్పెషాలిటీ'.

అన్ని పేర్లలాగే బార్కాస్ అన్న పేరు కూడా అపభ్రంశ నామమే. దాని అసలు ఇంగ్లీష్ పేరు "బ్యారక్స్" అనగా సైనిక పటాలం ఉండే చోటు. నైజాంల కాలంలో అరబ్బుల సైనిక పటాలాలు, వారి కుటుంబాలు అక్కడ ఉండేవి. నైజాం స్వంత సైన్యం ప్రైవేట్ ఆర్మీ ఈ అరబ్బులతోనే నిండి ఉండేది. దానిని అరబ్ రెజిమెంట్ అనేవారు. హైదరాబాద్ నగరంలో అరబ్బులు రెండు వందల సంవత్సరాల క్రితం అరేబియాకు క్రింద ఉన్న యెమన్ దేశం నుండి వలస వచ్చారు. వీరు యెమన్ లోని హద్రామీస్ అను ప్రాంతం నుండి వచ్చారు. అందుకే వీరిని హద్రామీస్ అని కూడా అంటారు. మానవజాతుల

వలసలు కూడా నదుల ప్రవాహాల వంటివే కదా! యెమన్ దేశం నుండి వీరు అరేబియా సముద్రంలో తెరచావల ఓడల ద్వారా గుజరాత్ లోని అహమ్మదాబాద్, బరోడా, సూరత్ తీర ప్రాంతాలను చేరుకున్నారు. మరికొందరు బొంబాయి నుండి కొంకణ ప్రాంతాలకు, గోవాకు చేరుకున్నారు. ఆ తర్వాత స్వాతంత్ర్యం సాహసీకులు సముద్రపు అలలతో సయ్యాటలాడుతూ కాలవాహిని అలలవాలన కన్నడ, మలబారు రాజ్యాలను చేరుకున్నారు. మళయాళ దేశంలో విరివిగా లభించే మసాలా దినుసులను అరబ్బు, యూరపు దేశాలకు ఓడల ద్వారా ఎగుమతుల వ్యాపారం చేసేవారు. మరికొంత మంది ఇస్లాం మత ప్రచారం కోసమే కేరళకు వచ్చారు. ఇక్కడి దళిత, శూద్ర స్త్రీలను పెళ్లిళ్లు చేసుకున్నారు. వారి సంతానాన్నే "మోష్లా"లు అన్నారు.

ఇట్లా అరబ్బులు దక్షిణ భారత దేశమంతా విస్తరించారు. వారిలో కొంత మంది బీదర్ లోని బహమనీ రాజ్యం నుండి హైదరాబాద్ కు సైనికులుగా వచ్చి స్థిరపడినారు. స్థానికులు వారిని విలాయతీలు అనగా విదేశీయులు అనీ, చాపూష్ లు అనగా సైన్యంలో క్రింది తరగతి వారనీ, ద్వారపాలకులనీ పిలిచేవారు.

తెలుగువారందరూ ముస్లింలను సర్వసాధారణంగా తురకలు అని పిలుస్తారు. ఈ పదప్రయోగం ముస్లింలకు కోపం తెప్పిస్తుంది. ఆష్టనిస్తాన్ నుండి వచ్చిన పతాన్లు, ఇరాన్ నుండి వచ్చిన పర్షియన్లు, మధ్య ఆసియా నుండి వచ్చిన మంగోలులు ఆఫ్రికా నుండి వచ్చిన హబ్షీలు లేదా అబిసీనియన్లు విభిన్న దేశాలు, జాతుల వారు కావున తమందర్మీ ఒకే గాటన కట్టి తురకలు లేదా తుర్కొళ్లు అని పిలవటం తప్పని వారి వాదన. టర్కీ నుండి వచ్చిన వారు మాత్రమే తురకలు అని మిగతా ముస్లింల అభిప్రాయం.

అరబ్బులు మరాఠాల సైన్యంలో ముఖ్యమైన పాత్ర వహించారు. వీరు ముస్లింలు అయినా ఢిల్లీ చక్రవర్తి ఔరంగజేబుకు వ్యతిరేకంగా యుద్ధం చేసారు. వీరు గొప్ప గెరిల్లా యోధులు. విలువిద్యలో ప్రవీణులు. శివాజీకి విలువిద్య నేర్పింది ఒక అరబ్ వీరుడే. మరాఠాల బలం క్షీణించిన తర్వాత కొంతమంది అరబ్ వీరులు హైదరాబాద్ లోని నిజాం రాజ్యానికి వలస వచ్చారు. హిందూ రాజ్యస్థాపన కోసం కృషి చేసిన చత్రపతి శివాజీ ముస్లింల సహాయం, కుతుబ్ షాహీ నవాబుల సహాయం తీసుకోవటాన్ని గమనిస్తే యుద్ధాలకు మూలం రాజ్యకాంక్ష విస్తరణే అసలైన ఉద్దేశ్యం అని అర్థం అవుతుంది.

హైద్రాబాద్ లో స్థిరపడిన అరబ్బుల ఉర్దూ భాష దక్కనీ ఉర్దూ బనా అరబ్బీ పదాలు, యాస కలగలిసి కొత్తగా వింతగా రూపొందింది. నిజాం నవాబులు వీరిని తమ ప్రైవేటు సైన్యంగా వాడుకోవటమే కాకుండా వీరికి ప్రత్యేక అధికారాలు కూడా దఖలు పరిచాడు. నైజాం రాజ్యం చట్టాలు వీరికి వర్తించవు. నిరంతరం ఆయుధాలను ధరించే హక్కు వీరికుండేది. “జంబియా” అనే వాంఛలు తిరిగిన కత్తిని వీరు వీపుల వెనక బిగించి కట్టుకుని తిరిగేవారు. కాబూలీ వాలాల మాదిరే వీరు కూడా పేద ప్రజలకు అప్పులిచ్చి చక్రవర్టీలు వసూలు చేసి లక్షాధికారులు అయినారు. వడ్డీని వీరు “మిత్తీ” అనేవారు. బకాయిలు పడిన వారిని, రుణాలు చెల్లించని వారిని తమ స్వంత జైళ్లలో నిర్బంధించి చిత్రహింసలు పెట్టేవారు. ప్రభుత్వానికి పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేసినా ఫలితం శూన్యం. ఆరవ నిజాం మొదటిసారి రైల్వేలైన్ వేసేటప్పుడు ఒక అరబ్బు నవాబు దెబ్బె లక్షల రూపాయలను రుణంగా ఇచ్చాడంటే వారెంత శక్తివంతులలో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఆరవ నిజాం కాలంలో మక్కా మసీదుకు ఎదురుగా ఉన్న ఒక భవనంలో సుల్తాన్ ఆఫ్ మకల్లా నివసించేవాడు. ఇతను అరేబియా ఎడారిలోని ఒక చిన్న దేశానికి సుల్తాను. అపరకుబేరుడు కావున నిజాంకు కూడా అప్పులిచ్చేవాడు. ఇతనికి తన స్వంత అరబ్బు సైన్యం ఉండేది. సామాన్య పౌరులపై వారి ఆగడాలకు అంతు ఉండేదికాదు. చెన్నరాయని గుట్ట (చాంద్రాయణ గుట్ట)కు వెళ్లే భక్తులను గుట్ట క్రింద ఆపేసి నిలుపుదామీడి చేసేవారు. లాల్ దర్వాజాలోని బాలాగంజులో

ఉండే వేశ్యాగృహాలకు వచ్చే విటులను రాత్రిపూట గల్లీలలో పట్టుకుని కొట్టిపైసలు వసూలు చేసేవారు. చంచల్ గూడ బస్టీలలో దారిన వెళ్లే అందమైన ఆడవారిని బలవంతంగా బుజాలపై వేసుకుని పరిగెత్తి తమ ఇళ్లలో బందీలుగా చేసేవారు. నిజాం పోలీసులకు కూడా వీరంటే గుండె దడగా ఉండేది.

ఆరోజు మొహర్రం ఊరేగింపు. మకల్లా సుల్తాన్ ఇద్దరు కుమారులు ఒక మదపుటేసుగు అధిరోహించి పత్తర్ గట్టి వీధులలో ఊరేగుతున్నారు. ఆ ఏనుగు తన తొండంతో వీధులలోని చిన్న చిన్న దుకాణాలను చెల్లా చెదరుచేస్తూ పాదచారులను భయభ్రాంతులను చేస్తుంది. ట్రాఫిక్ అంతా అస్తవ్యస్తంగా మారింది. సుల్తాన్ కుమారులకు అదొక వినోదంగా అనిపించి చాలా ఆనందిస్తున్నారు. ఇంతలో మొహర్రంకు సంబంధించిన ఆలంబు, పీర్లు పత్తర్ గట్టిలోకి ప్రవేశించాయి. ప్రమాదాన్ని పసిగట్టిన నిజాం పోలీసులు ఏనుగును పక్క వీధిలోకి మళ్లించమని మావటీకి చెప్పినా వాడు వినలేదు. పోలీసులు ఏనుగును బెదరించటానికి బర్చీలతో కొంచెం పొడవగా అది భయపడి పరిగెత్తింది. దాని మీదున్న ఇద్దరు రాకుమారులు క్రిందపడి వారికి గాయాలైనాయి. ఈ వార్త మకల్లా సుల్తాన్ కు తెలిసి ఒళ్లుతెలియని ఆగ్రహంతో తన 5000 వేల అరబ్బుల సైన్యాన్ని పోలీసులపై దాడి చేయమని ఆజ్ఞాపించాడు. నగరంలో కనిపించిన

ప్రతి పోలీసుపైనా అరబ్బు సైన్యం దాడి చేసింది. వారి దాటికి తట్టుకోలేక నిజాం పోలీసులు ప్రాణాలను అరచేతులలో పెట్టుకుని పారిపోయారు. తమ యూనిఫాంలను విప్పి రోడ్లపై విసిరేసి సాధారణ పౌరుల్లాగా తప్పించుకున్నారు. దాడులను తప్పించుకోవాలని కొందరు మురికి కాలువలలో, మోరీలలో దాక్కున్నారు. నగర కొత్వాల్ (పోలీసు కమీషనర్) నవాబ్ అక్బర్ జంగ్ ప్రాణభయంతో కోరీలోని బ్రిటిష్ రెసిడెన్సీలో ఆశ్రయం తీసుకున్నాడు.

అప్పుడు ఆ కల్లోల్లాన్ని అణచడానికి దివాన్ సర్ సాలార్ జంగ్ సర్వసైన్యాధిపతి అఫ్సర్ ఉల్ ముల్క్ ను పిలిపించి చాపూషల నందర్ని బంధించమని ఆజ్ఞాపించాడు. రక్తపాతం జరిగి అనేకుల ప్రాణాలు పోతాయన్న భయంతో ఆ సర్వసైన్యాధిపతి ఆ సంగతి తనకు వదిలేయమని దివాన్ గారిని వేడుకున్నాడు.

నవాబ్ అఫ్సర్ ఉల్ ఉల్ తన స్వంత ప్రణాళికను సిద్ధం చేసుకున్నాడు. గోల్కొండ రెజిమెంటు నుండి కొంత సైన్యాన్ని తీసుకుని మక్కా మసీదుకు వచ్చి దానిపై భాగంలో ఒక పెద్ద ఫిరంగిని అమర్చి అక్కడ సైన్యాన్ని మొహరించాడు. పది నిముషాలలో సుల్తాన్ మకల్లా లొంగి పోకపోతే ఆ ఫిరంగితో మక్కామసీదుకు ఎదురుగా ఉన్న సుల్తాన్ రాజభవనాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా పేల్చివేస్తానని హుకుం జారీ చేశాడు.

దెబ్బకు దయ్యం వదిలింది. సుల్తాన్ లొంగిపోయాడు. అతనిని అరెస్టు చేశారు. లక్ష రూపాయల జూర్మానా విధించటమే గాక నగర బహిష్కార శిక్షను ఒక ఏడాదిపాటు విధించారు.

కాని ఏం లాభం? ఒక నెలైనా గడవక ముందే ఆ శిక్షలన్నీ రద్దయినాయి. లోగుట్టు ఆ అల్లాకే తెలుసు.

మరొక మజేదార్ ముచ్చట చెప్పి ఈ బార్కస్ కి కహానీ ముగిస్తాను.

పస్సలకు అంటే పచ్చ కామెర్లకు (జాండీస్) అలోపతిలో మందులు లేవు. బార్కస్ కు పోతే మాత్రం మూడు రోజులల్ల పస్సలు గాయబ్ అవుతాయి అంటే మాయం అవుతాయి. రోగి పొంగనే అక్కడై పాలల్ల కలిపి పసరు తాగిస్తారు. ఆ దినమంతా పాలు కలిపిన అన్నం ఉప్పు శక్కర కలుపకుండ తినాలి. రెండో రోజు మేకమాంసం బిర్యానీ లేదా కూరగాయల బిర్యానీ తినాలి. మూడవరోజు మళ్లీ పాలన్నం అంతే. మంత్రమేసినట్టుగనే రోగం మాయం అవుతది. ఒకపైన ఫీజు తీసుకోరు. ఆ హాకీంసాబ్ లందరూ మహమ్మద్ ప్రవక్త కుటుంబానికి చెందిన వారట. వాల్ల “దవా ఔర్ దువా”తో రోగి కోలుకుంటడు.

పస్సల మందుకు పోతే మాత్రం అక్కడ దొరికే బార్కస్ జాంపండ్లు కొనటం మాత్రం మరువకుండ్రీ.

-పరవస్తు లోకేశ్వర్

m: 91606 80847

e : lokeshwar.hyderabad@gmail.com

పర్యావరణం - శాస్త్రం - నైతికత - తాత్విక దృక్పథాలు

(గత సంచిక తరువాయి)

పర్యావరణ సంక్షోభం - నైతికత

21వ శతాబ్ది ప్రారంభం నుండి మానవాళి ముసుపెన్నడూ లేని విధంగా పర్యావరణ విషయంగా అనేక సమస్యలను, సవాళ్ళను ఎదుర్కొంటూ వస్తున్నది. మానవ చరిత్రలోనే ఇవి Unprecedented గా ఉన్నాయి. ఈ సవాళ్ళన్నీ మానవ కార్యకలాపాల ద్వారా ఉత్పత్తయ్యేవే. భూమిపై జీవుల, జీవరాశులు పెద్దయెత్తున అంతరింపులకు గురవుతూ వస్తున్నవి. 65 మిలియన్ల సంవత్సరాల క్రిందట డైనోసార్ యుగం అంతరించిన తరువాత ఇంత పెద్దమొత్తంలో జీవజాతులు అంతరించిపోవటం మొదలైంది. కొన్ని అంచనాల ప్రకారం రోజుకి వందకు పైగా ప్రాణులు (Species) అంతరిస్తున్నాయి. ఇది రానున్న రెండు దశాబ్దాలలో రెండు, మూడింతలు అవుతాయనేది అంచనా. భూమిపై జీవాన్ని నిలబెడుతున్న సహజ వనరులు - గాలి, నీరు, నేల విపరీతంగా కాలుష్యానికి గురవుతూ ఉన్నాయి. కాలుష్యం, క్షీణతలు ప్రమాదకరమైన ఘంటికలను మోగిస్తున్నాయి. మానవ జనాభా 6 బిలియన్లు ఉండగా 2010 నాటికి అవి మరో బిలియన్ పెరగగలదని అంచనా వేశారు. ప్రస్తుతం 2013లో ఉన్న జనాభా ఏడు బిలియన్ల పై చిలుకు. జనాభా ఈ రకంగా పెరుగుతూ పోవడం వల్ల సహజ వనరులు తరిగిపోవడం, క్షీణించడం రెండు మూడింతలు పెరుగుతుందని అధ్యయనాలు తెలియజేస్తున్నాయి. విషవదార్థాలు విపరీతంగా పెరిగి భవిష్యత్తు తరాలను మహమ్మారులకు గురిచేసే అవకాశాలను శాస్త్రవేత్తలు గుర్తించారు. ప్రపంచం అటవీ ప్రాంతాలు, అడవులు, వ్యవసాయ భూములు, పర్వతాలు, పచ్చిక బయళ్లు వృద్ధి చేయబడుతున్నాయి. ఓజోను పొర క్షీణించడంతో గ్రీన్ హౌజ్ వాయువుల ప్రభావం పెరిగింది. మానవ కార్యకలాపాలు వాతావరణాన్ని కలుషితం చేస్తుంది. అసలు భూ వాతావరణానికే ముప్పు ఏర్పడింది.

మన సంస్కృతిలో ఉన్న ధోరణి ఏమంటే ఈ సమస్యలన్నీ కేవలం సైంటిఫిక్, సాంకేతికం లేదా రాజకీయ సమస్యలుగానే చూడటం అయితే ఇవి శాస్త్ర సమస్య, సాంకేతిక, రాజకీయ సమస్యలు మాత్రమే కావు. పర్యావరణ, ఇకోలాజికల్ వివాదాలు కొన్ని ప్రాథమిక మౌలిక ప్రశ్నలను లేవనెత్తుతున్నాయి. మనం మానవులుగా వేటికీ విలువను ఇస్తున్నాం. అసలు ఏ తరహా మనుషులం మనం. ఎటువంటి జీవితం జీవించాలి, ప్రకృతిలో మనిషి స్థానం ఏమిటి? అసలు ఏ తరహా ప్రపంచంలో మనుషులు వృద్ధి చెందాలి అనే వాదోపవాదాలు కూడా ఉన్నాయి. పర్యావరణ సమస్యలు ఎఫిక్వ్ కు

సంబంధించి, ఫిలాసఫీకి సంబంధించిన మౌలిక ప్రశ్నలను లేవనెత్తు తున్నాయి.

ఎన్విరాన్మెంట్, ఎకాలజీకి సంబంధించి ఆసక్తికరమైన పరిశోధనలు, తాత్విక సిద్ధాంతాలు రూపొందాయి. చాలామంది తాత్వికులు పర్యావరణ సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి సంప్రదాయ సిద్ధాంతాలు, సూత్రాలు చాలవని గుర్తించారు. దీనికి ప్రతిస్పందనగా తాత్వికులు సంప్రదాయ భావనలను సూత్రాలను విస్తరించడం మొదలు పెట్టారు. దీనివల్ల అవి పర్యావరణ పరంగా ప్రాసంగికంగా ఉంటాయని భావించారు. చాలా మంది తాత్వికులు నైతిక విస్తరణవాదం తగినది కాదని భావించారు. తాత్విక ప్రతిస్పందనగా పర్యావరణ సమస్యలను, వివాదాలను పరిష్కరించలేదని భావించారు. చాలామంది తాత్వికులు ethical theories సూత్రాలు ప్రపంచ దృక్పథంలో భాగంగా చూశారు. పర్యావరణ, ఎకలాజికల్ విధ్వంసానికి

అవే కారణం అని తలచారు. వారి దృష్టిలో కావలసింది ఏమంటే radical philosophical approach, అవి meta physics, epistemological, political ethical మొదలైన వాటిని పునరాలోచించాలని యోచించారు. ఈ సందర్భంలో environmental philosophy గుర్తించారు. మనం రెండు విషయాలను గురించి పట్టించుకోవాలి. ఒకటి Bio centrism ఇది అన్ని ప్రాణులకు నైతికత ఉంటుంది. రెండోది ecocentrism సంప్రదాయ పర్యావరణ నైతిక ఆలోచన ధార నుండి కొంత ముందుకు జరిగి నమ్మగ్ దృక్పథాన్ని గూర్చి ఆలోచిస్తుంది.

1962లో రాచెల్ కార్సన్ 'సైలెంట్ స్ప్రింగ్' గ్రంథం అంతర్జాతీయంగా దృష్టిని ఆకర్షించింది. డిడిటి ఇతర రసాయన క్రిమినసహకాల తీవ్రప్రభావం తెలియవచ్చింది. విచక్షణలేని వీటి వాడకం ముఖ్యంగా మరణంలోకి, విషతుల్యతలోకి తీసుకువెళ్లి 'పసంతం గొంతును' నిశ్శబ్దంలోకి నెడుతుందని భావించింది. ఈ పుస్తకం రసాయన కాలుష్యం గురించి పర్యావరణ పరిరక్షణ గురించి ప్రజల దృక్పథాలపై ప్రభావం చూపింది.

వ్యవసాయం మొదలైనప్పటి నుండి కీటకాలను నియంత్రించేందుకు రసాయన పదార్థాలు వాడినప్పటికీ రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసిన అనంతరం రసాయన కీటకనాశినులను కనుగొనడం, ఉత్పత్తిచేయడం వాడకం అనేవి విపరీతంగా పెరిగాయి. పెస్టిసైడ్ అంటేనే అవాంఛిత జీవరూపాన్ని సంహరించే పదార్థం అని అర్థం. Insecticideలు కీటకాలను, హెర్బిసైడ్లు మొక్కలను, ఫంగిసైడ్లు ఫంగిని లక్ష్యంగా చేసుకొని సంహరిస్తాయి. జనాభా

పెరుగుదలను బట్టి వ్యవసాయం మీద డిమాండ్ పెరిగింది. ఇదే సమయంలో రైతులు తగ్గిపోయారు. అవి వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచేందుకు తీవ్రమైన వత్తిడిని కలగజేసాయి. పంటనష్టం జరగకుండా పెస్ట్లు నియంత్రించబడటం విత్తిన పంటమీద 37 శాతం పెరిగింది.

సైలెంట్ స్ప్రింగ్ అనే గ్రంథం వెలువడకముందు రసాయన కీటకనాశినుల గురించి ఒకే ప్రశ్న సాధారణంగా అడగబడేది. ఈ ప్రశ్నను అటు శాస్త్రవేత్తలు, ఇటు సాధారణ ప్రజానీకం ఆ కీటక నాశినులు ప్రభావం చూపుతాయా? మనుషులకు, పంటకు హాని చేయకుండా అవి కీటకాలను నిర్మూలిస్తాయా అనే ప్రశ్న వచ్చేది. కార్బన్ గ్రంథం తరువాత దీర్ఘకాల ప్రభావాలు, పర్యవసానాలతో పాటు, రాజకీయ, ఎథిక్స్ అంశాలు క్రిమిసంహారకాల ఉపయోగం గురించి ముందు వరసలోకి వచ్చి చేరింది.

తొలుదొల్ల క్రిమిసంహారకాల వల్ల లాభాలు స్పష్టంగా తెలిశాయి. డిడిటి లాంటి కీటకనాశనులు ఇతర క్లోరినీకరించిన హైడ్రోకార్బన్లు దోమలను ఇతర క్రిమి కీటకాలను, సంహరించగలిగేవి. మలేరియా, టైఫస్, బ్యూటోనిక్ షేక్ లాంటి వ్యాధులను కలిగించే కీటకాలను నిర్మూలించగలిగేవి. క్రిమి సంహారకాల పంటనష్టాన్ని తగ్గిస్తాయి. క్రిమిసంహారకాలు ప్రభావపూరితమైనవి. రైతులకు ధరలు పెంచకుండానే డిమాండ్ ను అందుకోవడానికి ఉపకరించాయి. ఆరోగ్య, వ్యవసాయ సంబంధ ప్రశ్నలన్నిటికీ క్రిమి సంహారకాలు ఆర్థికంగా, సాంకేతికంగా ఉపయోగకరం అనేదే దృష్టి.

అయితే ఇతర ప్రశ్నలు ముఖ్యంగా ఎకోలాజికల్, పొలిటికల్, ఎథిక్స్ మొదలైనవి కనీసంగా కూడా అడగబడేవి కావు. సైలెంట్ స్ప్రింగ్ శాస్త్రవేత్తలను, పరిశ్రమలను, రైతులను, జనసామాన్యాన్ని ఒక విషయంగా సవాలు చేసింది. దీర్ఘకాలం క్రిమిసంహారకాల వాడకం వలన జరిగే నష్టం గురించిన ప్రశ్నలను లేవనెత్తింది. ఆహారపు గొలుసులో ఇతర జీవరాశుల మీద క్రిమిసంహారకాల ప్రభావం ఎటువంటిది? అనే ప్రశ్నలవి. రక్షణస్థాయి, రిస్క్ స్థాయిని ఎవరు నిర్ణయించాలి. లాభాలు రిస్క్ తో సమానమైనవేనా అనేది పెద్ద ప్రశ్న.

పర్యావరణంలో ఈ రసాయనాలు కరిగిపోవడాన్ని, కలిసిపోవడాన్ని ప్రతిఘటిస్తాయి. అట్లాంటివి సుదీర్ఘకాలం తమ ప్రభావాన్ని చూపుతూ ఉంటాయి. అట్లాంటి వాటిలో డిడిటి ఒకటి. ఇది నీటిలో కరగదు. కొవ్వులో కరుగుతుంది. ఇది ఎకోసిస్టిమ్ లో నిలిచి ఉంటుంది. జీవుల్లోని ఫాటీటీన్యాల్లో ఇది మరింత సాంద్రతర మవుతుంది. పెరుగుతుంది, ఫలితంగా కొద్దిపాటి డిడిటి నీళ్లలో ఉంటే Biological amplification అనే ప్రక్రియ ద్వారా micro organismy concentrate అవుతుంది. అది planktonలో ఉంటుంది. Planktonను ఆహారంగా తీసుకునే చిన్న చేపల్లో అది గాఢమవుతుంది. ఇక అది ఆహారపు గొలుసులో ముందుకు పోయే

కొద్దీ దాని సాంద్రతను పెంచుకుంటూ పోతుంది. రెండవ ప్రపంచయుద్ధానంతర దశాబ్దాలలో క్రిమిసంహారకాల వాడకం నాటకీయంగా పెరిగింది.

ఇతర ప్రాణులకు పొంచి ఉన్న హాని మాత్రమే కాదు. ఆధారాలు చూపుతున్న వాస్తవం ఏమంటే, సుదీర్ఘ కాలం పంటనష్టం జరగకుండా వాడే పెస్టిసైడ్స్ వల్ల కూడా మనుషులకు, మానవేతర ప్రాణులకు ప్రమాదాన్ని కలిగిస్తాయి. 1940ల నుంచి పదింతలుగా పెరిగిన క్రిమిసంహారకాల వాడకం వల్ల మొత్తంమీద పంటనష్టం నివారించబడింది. ఇదెలా జరిగిందో తెలియాలంటే మరొకొన్ని వాస్తవాలను మనం పరిశీలించాలి.

మొదట కొన్ని రకాల క్రిమి సంహారకాలు కొన్ని కీటకాలను వాటి సహజ శత్రువులను చంపకుండానే సంహరించగలవు. aphidsను సంహరించడానికి ఉద్దేశించిన insecticide ladybugsను preying mantis ను చంపగలవు. అయితే సాధారణంగా ఇవి Aphids మీద ఆధారపడి జీవిస్తాయి. సహజమైన శత్రువులు లేకుండా మనగలిగే Pests త్వరితంగా పునరుత్పత్తి చేయగలుగు తాయి. ఇక రెండవది మనగలిగిన నూక్యుజీవులు ఉత్పత్తిచేసే జీవులు మరింతగా పెస్టిసైడ్స్ పట్ల resistantగా ఉంటాయి. కొంత అక్కడక్కడా జన్యుపర అవకాశాల వల్ల కొన్ని రకాల జీవులు కొన్ని ప్రత్యేక పెస్టిసైడ్స్ పట్ల సహజమైన రెసిస్టెన్స్ ను కలిగి ఉంటాయి. ఈ జీవులు తక్కువ

రెసిస్టెంట్ గా ఉంటే వాటి సంతతిని త్వరితంగా వృద్ధి చేస్తాయి. అలాగే సహజ శత్రువులను అవి సంహరిస్తాయి. కొద్ది సమయంలోనే అవి అంటే కొద్ది రోజుల్లోనే అవి జన్యుపర నిరోధక శక్తిని పెంపొందిస్తాయి. పెస్టిసైడ్ వీటిపై ఏ ప్రభావమూ చూపలేదు. ఫలితంగా పెస్టిసైడ్ సాంద్రతను పెంచాలి. ట్రిక్లెస్సిని పెంచాలి. లేదా కొత్త కెమికల్స్ వైపు మరలాలి. తిరిగి క్రమం మళ్లీ మొదలవుతుంది.

క్రిమి సంహారకాలను వాటిని ఉపయోగాలను సమర్థించేవారు రసాయన, వ్యవసాయ పరిశ్రమల వారు ఇదొక శాస్త్ర, సాంకేతిక సవాలుగానే పరిగణన చేస్తారు. నూతన రసాయన క్రిమి సంహారకాలను వృద్ధిచేస్తే అవి సురక్షితమైనవేనా, మనిషి ఉపయోగానికి? క్రిమి కీటకాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడేందుకు సమర్థవంతమైనవేనా అని అడుగుతారు.

ఇంత విధ్వంసం జరుగుతూ ఉంటే, ఇన్ని సవాళ్లు ఎదురవుతూ ఉండగా మానవాళి కీలకమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవలసిన సమయం ఆసన్నమైంది. అయితే మనం తగిన సముచిత నిర్ణయాలు తీసుకోవడాన్ని మనం ఎట్లా మొదలు పెడతాం అనేది ప్రశ్న. ఇప్పుడు మనం ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్ళు సమస్యలన్నీ మనకు పూర్వం ఉన్న తరాలు తీసుకున్న నిర్ణయాల ఫలితాలే. నిజానికి చాలా నిర్ణయాలు లాభదాయకమైన ఫలితాలనే వారికి, మనకూ ఇచ్చి ఉంటాయి. అయితే

అవి మహా విధ్వంసభరిత ఫలితాలను కూడా సమంగానే ఇచ్చాయి. గతంలో తీసుకున్న నూర్వతలాల నిర్ణయాల ఫలితాలనే మనం అనుభవిస్తున్నట్లయితే, ప్రస్తుతం మనం ఏ విధంగా సరైన నిర్ణయాలు తీసుకోగలం. అవి పూర్వ నిర్ణయాల వలనే అస్పష్ట పర్యవసానాలను కలిగి ఉండవనే హామీ ఏమిటి అనే ప్రశ్నలు వస్తాయి. కాబట్టే మనం నిర్ణయాలు తీసుకునే ముందు ఒక అడుగు వెనక్కి వేసి నిర్ణయం తీసుకునే క్రమాన్ని పరిశీలించాలి. అప్పుడు మాత్రమే అది హేతుబద్ధంగా ఉంటుంది. ఎన్నో విధాలుగా Philosophical ethics అంటుంటేదే. Philosophical ethics లాగా Environmental ethics మనం కలిగి ఉండాలి. ఇది రెండు స్థాయిల్లో జరగాలి. ఆచరణ స్థాయిలో నిర్ణయించేటప్పుడు మనం ఏం చేయాలి? మనమెలా జీవించాలి అనేవి ముఖ్యంగా అయితే ఏం చేయాలనేది ఎట్లా నిర్ణయించాలి. దేనిని విలువగా పరిగణించాలి. అనేది కూడా ముఖ్యమే.

పాశ్చాత్య తత్వశాస్త్రం 2,500 సంవత్సరాల క్రిందట సోక్రటీస్ ప్రశ్నతో మొదలైంది. ఎథీనియన్ సమాజాన్ని, ఆ సమాజంలో వ్యక్తి పాత్రను ప్రశ్నించడంలో మొదలైంది. "we are dealing with no small thing" అని అన్నాడు సోక్రటీసు. అయితే "but with how we ought to live" అన్నాడు.

పర్యావరణ సమస్యలు కూడా అట్లాంటేవే. మనకు ethical responsibility ఏమైనా ఉందా? మన చుట్టూ ఉన్న వివిధ జీవ రూపాలను కాపడటం, పరిరక్షించటం అనే విషయంగా బాధ్యతలను స్వీకరించినప్పుడు ఇది సాధ్యమవుతుంది. కొన్ని రకాల క్రిములను పెన్స్ట్ గా నిర్మించించి వాటిని నిర్మూలించుటలో ఏదైనా దోషముందా? మనం చర్యలో అక్కడ ఉన్న తాత్విక అంచనాలు ఇందులో మిళితమైన ఉన్నాయి. పెన్స్ట్ సైడ్స్ వాడకముందే సురక్షితమైనవని రుజువైచా లేక ప్రమాదం ఉందని భావించిన వారిలో ఈ భావం ఉందా? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఇవ్వటంలోనే ఎథిక్స్ కి సంబంధించి, పొలిటికల్ ఫిలాసఫీకి సంబంధించిన అంశాలు ముడిపడి ఉన్నాయి.

పర్యావరణ, స్పృహ, చైతన్యాలు ఎందుకు కావాలని ఈ కవులు భావించి ఉంటారనే ప్రశ్న ఎలాగూ కలుగుతుంది. పౌరులను సాధికారం చేయటం వీరి లక్ష్యంగా భావించవచ్చు. పౌరులు చైతన్యవంతులు కావటం వల్ల వారు పూర్తిస్థాయి ప్రజా విధానాలలో విమర్శనాత్మకంగా పాల్గొంటారు, చర్చిస్తారు. తాత్విక విషయాలలో అవగాహన వల్లగానీ, విషయాల పట్ల ఎరుకలో కలిగే చర్చవల్లగాని దిశానిర్దేశంలో ఒక అడుగు వేయడానికి దోహదపడుతుంది.

రాచెల్ కార్సన్ రచన నూచించేదేమిటి? పర్యావరణ సమస్యలను కేవలం సాంకేతికమైన వాటిగా పరిగణించి పరిష్కరించడం కోసం ఎదురుచూస్తున్నప్పుడు లేదా ఒక ప్రత్యేక

అనుశాసనం ఈ సమస్యలకు అవసరం అని భావించినప్పుడు మనం సాహసం చేస్తాం. అసలు పర్యావరణ సమస్యలు ఎప్పుడూ పరిమితమైనవికావు. వాటికి ప్రత్యేకమైన సరిహద్దులు కూడా ఏమీలేవు. ఒక ప్రత్యేక అనుశాసనానికే సంబంధించినవి కావు. ఉదాహరణకు క్రిమి సంహారకాల కాలవ్యయంలో వ్యవసాయంతో పాటుగా జీవశాస్త్రం, వైద్యశాస్త్రం, ఆర్థికశాస్త్రం, రాజకీయాలు, న్యాయశాస్త్రం మొదలైనవి ఇమిడి ఉన్నాయి. ఇలాగే సంబంధ హైపోక్వియా వివిధ అనుశాసనాలతో ముడిపడి ఉంది. అయితే పర్యావరణ సమస్య ఏదైనా విలువలకు సంబంధించి ప్రశ్నను లేవనెత్తకుండా విడిగా ఉండదు. అయితే సాంకేతి, శాస్త్ర సంబంధ పరిష్కారాలు తరచుగా అవి వేటిని పరిష్కరించాయో అంతకుమించి కొత్త సమస్యలకు తలుపులు తెరిచాయి.

శాస్త్ర, సాంకేతిక విషయాల మీద అతిగా ఆధారపడటంలో ఎప్పుడూ ఒక ప్రమాదం పొంచే ఉంటుంది. సైన్సు ఎప్పుడూ చాలామంది భావించినట్లు value neutralగా ఉండదు. మన సంస్కృతి సైన్సుకు అంతిమంగా అధికారం ఉందని గాఢంగా నమ్ముతుంది. జ్ఞానం, సత్యం విషయాలలో అంతిమ ఆధిపత్యం శాస్త్రానికే ఉంటుందని విశ్వస్తుంది. ఇది ఎంత గాఢంగా ఉండి, పరిశీలనను చేయకుండా విశ్వసిస్తే అంతగా అది సాంస్కృతిక పురాగాఢకు దారితీస్తుంది. శాస్త్రసంబంధ వస్తుగతమైన myth

ప్రకారం మన నమ్మకాలు, అభిప్రాయం - వ్యక్తిగతం, స్వీయం arbitrary biased ఇవి సైన్సు ద్వారా validate చేయబడాలి. ఇది ముఖ్యమైనదే అయినప్పటికీ ఈ అంశానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇవ్వకూడదు. శాస్త్రానికి అద్భుతమైన సామర్థ్యం ఉంది. అది సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి పరిష్కరించడానికి ఉపకరిస్తుంది. నిజానికది శాస్త్ర సాంకేతిక విషయాలను చర్చించడానికి స్థలం కాదు. అనేకాంశాలు మనం పూర్తిగా సైన్సు, టెక్నాలజీల వైపు పర్యావరణ సమస్యల పరిష్కారం కోసం తిరిగితే విరామ వస్తుంది.

కొన్ని రకాలుగా సైన్సు అంటే మరేదీ కాదు వివరణతో కూడిన సంక్షిప్త, నమోదు చేసిన జ్ఞానమార్గం. సైన్సు డిమాండ్ చేసే విషయం ఒకటుంది. అది అంచనాలను మినిమైజ్ చేస్తుంది. పక్షమతాన్ని పరిహరిస్తుంది. ఫలితాలను పరిశీలిస్తుంది. ముగింపులను నిర్ణయాలను పరిమితం చేస్తుంది.

ఆధారం దేనిని చూపుతుంది దానికి సంబంధించింది. ఈ అర్థంలో శాస్త్రీయ పద్ధతి నిజమైన ఎథిక్ అని నిష్పాక్షిక, కచ్చిత, హేతుబద్ధ ఫలితాన్ని ఇస్తుంది. అది ఇచ్చే ఫలితంలోని హేతుబద్ధతను మనం నమ్మవచ్చు.

(ఈ అధ్యాయంలోని మిగతా భాగం వచ్చే సంచికలో)

-డా॥ ఆర్. సీతారామారావు, m : 9866563519
e : sitametaphor@gmail.com

ప్రక్షాలన...

బీకటి ముసిరింది మొదలు
తూరుపు తెల్లారుదాకా...
చెత్తా చెదారం చేరిపి
దుమ్ము ధూళి దులిపి
నల్లటి రోడ్ల "చంద్రబంబం"లా మెరిపిస్తారు

వంబిన నడుము ఎత్తక
వీధుల "బిత్తడి" ఊడ్చి
కడిగిన "ముత్య"మల్లే మార్చుతారు

ముక్కుపుటాలు ఆదిరే
మురికి కాల్వ "కుళ్లును" ఎత్తిపోసి
పరిశుభ్రత చేకూరుస్తారు

కాలంతో నిమిత్తం లేక
చలి మంచులో "నెగజ్జె" రగులుతారు
జోరు వానలో "చెమట"చుక్కలై రాలుతారు

లోకమంతా "కలల" నిద్దట్లో మునకేస్తే
వాడల "ఊడిగం"లో జాగరణమౌతారు

రాత్రి వీధి లైట్ల "వెలుగు"లో మలిగితే...
పగలు ఎండ "కుంపట్లో" కములుతారు

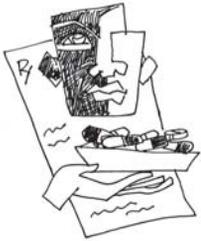
గౌరవాలేవి దక్కకున్నా...
సగర్వంగా ముందుకు సాగుతారు

భీత్కారాలెన్నున్నా...
పరిశుభ్రత "పరమ" సేవగా విశ్వసిస్తారు
వృత్తినే "ప్రాణ"ప్రదంగా తలపోస్తారు

పల్లె, పట్టణాల "కల్పషం"కడిగే
ఈ "పారిశుద్ధ" జీవులకు
మనిషి మానసిక "కుళ్లు"ను
ప్రక్షాలన చేయగల "శక్తి" ఉంటే
ఎంత బావుణ్ణు!

(పారిశుద్ధ కాల్కిక సేవా దృక్పథానికి స్పందనగా..)

-కోడిగూటి తిరుపతి, m : 9573929493
e : thirupathi.hm@gmail.com

నానీలు

నగరవాసుల
ధమనులు
సిరిలల్లో
నిర్విరామ జన ప్రవాహం

ఒకప్పుడు
అన్నం మెతుకుపై మన
పేరు
మరి ఇప్పుడో
ట్యాబ్ లెట్లపై

భూమాత
గుండెల్లో బింపిన

ఇసుప స్ట్రాలు
బోరింగ్ మిషన్లు
కెరటాలు
కాళ్ళ కింది ఇసుకను
లాగేస్తున్నాయి
నమ్మక ద్రోహిలా !

రోజూ దసరా పండగే
నడక దారిలో
పాలపిట్ట
దర్శనం !

-కంచనపల్లి రవికాంత్
m : 9490122753

రాజేశ్వరపురం శాసనం

ఖమ్మం జిల్లా నేలకొండపల్లి మండలంలోని గ్రామం రాజేశ్వరపురం. ఇక్కడ వీరగోపాలస్వామి దేవాలయంలో నిలబెట్టివున్న 15 అడుగుల ఎత్తు, 3 అడుగుల వెడల్పు 6 అంగుళాల మందమున్న రాతిబండ (పలక, సలప) మీద రెండువైపులా శాసనం చెక్కివుంది. ఈ శాసనంలో 12 మంది వ్యక్తుల పేర్లు పేర్కొనబడ్డాయి. వీరిలో మొదటిపేరు కోటకేతన. కోట వంశస్థులు కాకతీయుల సామంతులే కాదు వారి బంధువులు కూడా. వీరి రాజధాని ధరణికోట. పట్టణం పేరే వారి ఇంటిపేరయింది. వీరికి పరబలసాధక, ప్రతాప లంకేశ్వర, కళిగళ మొగడకై, గండరగండ, గండభేరుండ, జగమెచ్చుగండ వంటి బిరుదులున్నాయని వేల్పూరులోని రామలింగేశ్వరా లయంలోని శాసనంలో పేర్కొనబడ్డాయి. కృష్ణానదికి దక్షిణాన వున్న 6వేల గ్రామాలకు ప్రభువులని (షట్పహస్రావని వల్లభ) పేరుపొందారని పరబ్రహ్మశాస్త్రి 'కాకతీయులు'లో రాయబడివుంది. వీరిలో బయ్యల మహాదేవి

(బయ్యంబ) కాకతీయ గణపతిదేవుని చెల్లెలు మైలాంబ, భర్త సతవాడి రుద్రుని కుమార్తె. కోటవంశంలో ముగ్గురు కేతనలు, 4 గురు భీములు వున్నారు. 1250లో యనమడలలో గణపాంబ వేయించిన శాసనంలో పేర్కొనబడిన మొదటి, రెండవ కేతనలు, మొదటి, రెండవ భీములే రాజేశ్వరపురం శాసనంలో పేర్కొనబడిన కేతన, భీములు అవుతారు. కేతనలకు మారుపేర్లు వుంటే వారు కేశవ, మాధవ భూపతులవుతారు. కోట వంశం వారికున్న బిరుదులలో పర(బల)సాధక, (గండ)భేరుండ కేతనలుండడం ఆధారంగా ఈ శాసనం కోట వారిదేనని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు. రాజేశ్వరపురం గ్రామాన్ని కోట కేతన నిర్మించివుంటాడు. గ్రామంలో శివాలయం, గోపాలస్వామి దేవాలయాలకు దక్షిణంగా పురాతన కాలనాటి రాతికోట ఒకటి శిథిలమై వుంది.

రాజేశ్వరపుర శాసనంలో విష్ణుమూర్తి నాభిపద్మం నుంచి వుట్టిన బ్రహ్మపాదాల నుంచి వుట్టిన కోట కేతన వంశీకులు నిర్మించిన

రాజేశ్వరపురం గ్రామంలోని వీరగోపాలస్వామి (వీసాల గోపాలస్వామి) దేవాలయానికి చేసిన భూదానాన్ని వివరిస్తున్నది ఈ శాసనం. కోట వంశంలో వుట్టిన కేతన, భీముడు, కేశవ భూపతి, బయ్యమాంబ పుత్రుడు మాధవ భూపతి. భేరుండ కేతన అతని భృత్యుడు కామిరెడ్డి, వెర్రమ, కాట్రెడ్డి మంచిరెడ్డి, ధీరుడు గోపాలవర్ధనుడు, ప్రోలాంబిక పుత్రుడు మందడి ప్రోలుడు కల్పవృక్షము లక్ష్మితో పాటు వుట్టినట్లుగా, సోమాంబతో కలిసి పుట్టాడని వివరిస్తున్నది శాసనం.

ఈ శాసనం శకాబ్దాలు రూప, బాణ, క్షితి, శశి మాధవ శు క్షపక్ష కావ్యవారం దశమి నాడు ద్విజవరలచేత ప్రతిష్ఠ చేయబడింది.

శకసం. రూపొ 1, బాణొ 5, క్షితిొ 1, శశిొ 1 వామాంకగతిలో చదివితే శక సం. 1151, మాధవ (మాన) అంటే వైశాఖమాసం శుక్లపక్షం కావ్య (శు క్ర)వారం, దశమినాడు ఈ శాసనం వేయించబడింది. అనగా క్రీ.శ.

1229 మే 4న.

వీరగోపాలస్వామి దేవునికి అంగ, రంగ, భోగలకు, బ్రాహ్మణులకు ధారవోయించి యిచ్చిన వ్రిత్తులు (శాశ్వతముగా అనుభవించు దానాలు)గా కట్టంగూరి చెరువు పడుమట, తాటితోట తూర్పున 8, తూర్పు తాటితోట వద్ద 4, (నేల)కొండపల్లి చెరువు ఉత్తరాన 1, తోటన 1, ముకిందపాయ చెరువుతూర్పు మామిడితోటన 4, పడుమట 1, సూరాదేవిపల్లి పొలాన 4, బొల్లికుంట తూర్పున 5, ఇప్పల ఎరగుంట ఉత్తరాన 16, నల్లచెరువు ఉత్తరాన 10, దొంతు చెరువు ముండట నీరునేల (తరిభూమి), రాజనపు కాలువ రాటనపు నూతి తూర్పున ప. (ప అంటే పట్టు అని అర్థం. పట్టు అనేది పుట్టికి వాడినదై వుండొచ్చు. పుట్టి పండే భూమిని ఖండుక అని కూడా అంటారు.), గండకాలువనువ, దంతల చెరువు

మేడికొమ్మున ప, జుమలూరి గణయ మోగడ్ల చెరువు వెనక కాలువ పడుమట ప దానముగా ఇవ్వబడినవని శాసనం వివరిస్తున్నది.

రాటనపు నూయి: రాజేశ్వరపురం గోపాలస్వామి గుడికి

వాయవ్యదిశలో మంచినీటి బావి వుంది. దానిపక్కన 20 అడుగుల ఎత్తున్న ఒక రాతిపలకస్తంభం వుంది. దానిపైన గాడి వుంది. గాడికి రెండువైపుల లోపలి అంచులలో రంధ్రాలున్నాయి. ఇవి గిలక లేక కదురువంటిది అమర్చడానికి అవసరమైనవి. దీనిమీద పొడుగాటి కర్రకు ఒకవైపు బొక్కెన మరోవైపున మనిషి నిలబడి, కర్రను తొక్కుతూ నీళ్ళు తోడేవాడు. దీనిని రాటనంబాయి అంటారు. ఇది గుడిబాయి. దానిలోని నీరు వ్యవసాయం సాగుకు వాడుకున్న ప్రజలు రాటనం పన్ను కడుతుండేవారు. దీనిమీద 'నీరడి' అని రాసివుంది. నీరడి అంటే నీటికట్టుబాటు, ఏర్పాటు, నిర్వహణలు.

ఈ శాసనం కోటనాయకుల గురించి

తెలియజేసే శాసనాలలో కొత్తగా చేర్చతగినది. శాసనలిపి కూడా కాకతీయ శాసనాలలోని లిపిని పోలినప్పటికీ కొన్ని అక్షరాల లేఖనము శాసనలేఖకుని కారణంగా భిన్నరూపంలో అగుపించాయి. శాసనానికి వాడిన రాయికూడా స్తంభ రూపంలో లేదు. ఫలకం వలె వుంది.

రాజ్యం: కాకతీయ

రాజు: గణపతిదేవ మహారాజు సామంతులు కోట వంశం వారు

రాజవంశం: కోట

కాలం: శక సం. 1151, మాధవ(మాస) అంటే వైశాఖమాసం శుక్లపక్షం కావ్య(శుక్ర)వారం, దశమినాడు ఈ శాసనం వేయించ బడింది. అనగా క్రీ.శ. 1229 మే 4.

శాసనభాష: తెలుగు, సంస్కృతము

శాసనలిపి: తెలుగు (13వ శతాబ్దపు తెలుగు)

శాసనపంక్తులు: 52

రాజేశ్వరపురం శాసనపాఠం:

తూర్పు వైపు:

1. శ్రీనాథనాభికంజత్సంజాత బ్ర
2. హ్యంఘ్రిజాత్కులాతుకోటకేత..
3. ....పో విప్రసాత్కృత గ్రామస.. (సాత్కృత)
4. ప్రతి... తస్మాచ్చ భూస్వపో భిమ
5. స్తస్మాత్కేశవభూపతిః అమ
6. రేశ పందాంభోజారాధకః పరసా
7. ధకః తత భూద్భ్యయ్యమాం
8. బాయాంపుత్ర్యం మాధవ
9. భూపతిః భేరుండ కేతన స్సత్వ
10. వాదిన్యగణవాధిపః తద్భు
11. త్యః కామిరెడ్డి తద్వావెట్టమ
12. దొరపో కాట్రెడ్డిమ్మచిరెడ్డి

13. శృ ధీరో గోపాలవర్ధనః ప్రోలా

14. 0బికా పయోవిచ్చ్యం మంద

15. డి ప్రోలమందరాత్యే సహస్రప (సో)

16. మాంబయాజాతా కల్పవృక్ష

17. ఇవశ్రియా శాకాబ్ధరూప బా

18. ణ క్షితి శశిగణితే మాధవ శుక్ల

19. పక్ష కావ్యవారే దశమ్యాం ద్విజ

20. వర సహితాస్త ప్రతిష్ఠామ

21. కుమకుర్వనే ప్రాసాదం భా

22. నురమ్యం మునిసుర మ

23. నుజారోదరాదర్పితా ప్రెగ్గో

24. పిబఃకొక్కథాణిస్తితి రుచితమా

25. తే గ్గోపవేషస్య విష్ణోః రాజు

26. లు వేటింది ఇరుగారు దాప

27. దియ కడప దేవరసగ

28. రి ఇశాన్యననం బారి నివేశ

29. నము

పడమటివైపు:

1. వీరగోపాలదేవరకు అంగరంగ

2. భోగాలకు బ్రాహ్మలకుం గాలోచితము

3. లు హవిన్ ధారవోయించిన వ్రిత్తు

4. లు కట్టంగూరి చెరువు పడుమట తా

5. డి తొంటన (8)దాని తూర్పున తాడితో

6. 0టన 4 కొండపల్లిచెరువు ఉత్తరా

7. న1కి దాని ఉత్తరాన తొంటన1

8. ముకిందపాయ చెరువు తూర్పున మా

9. విండితొంటన4, ఆ తెర్వు పడుమట

10. న1 ఆ తెరువు పడుమట సూరా

11. దేవిపల్లి పొలానన 4 దేవరబండ

12. ఉత్తరాన 8 బొల్లిగుంటి తిప్పన 5

13. ఇప్పల ఎఱంగుంట ఉత్తరానన16

14. నల్లంజెరువు ఉత్తరానన10... దొ

15. 0తుచెరువు ముందటన

16. నీరునేల రాజనపుం గాలువ

17. రాటనపు నూంతి తూర్పున

18. ప=జగయేచ గండకాలు

19. వను ప దంతుల చెరువు

20. మేడికొంమున ప=జుమ

21. లూరి గణయ మోగడ్లచెర్వు

22. వెనక ఎత్తుంగాలువ పడు

23. మట పెట్టింది ప

-శ్రీరామోజు హరగోపాల్

m : 9949498698

e : akshara25@gmail.com

తెలంగాణ చరిత్రను నిర్భయంగా చెప్పిన ధీశాలి బి.ఎన్.శాస్త్రి

తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి చైర్మన్ డా.నందిని సిధారెడ్డి

తెలంగాణ వివక్షతకు గురైనప్పుడు తెలంగాణ చరిత్రను నిర్భయంగా, నిరంతరంగా చెప్పిన ధీశాలి బి.ఎన్.శాస్త్రి అని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి చైర్మన్ డా.నందిని సిధారెడ్డి కొనియాడారు. ఉన్నదాన్ని ఒప్పుకోకే ఘర్షణ పడి చరిత్రను రచించిన వారే చరిత్రకారులని, ఈ కోవలోకే చెందినవారు బి.ఎన్.శాస్త్రి అని ఆయన చెప్పారు. తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ, మూసీ సాహిత్య ధార సంయుక్తాధ్వర్యంలో బి.ఎన్.శాస్త్రి సాహిత్యం, సమాలోచన అనే అంశంపై రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు ఓయూ ప్రాంగణంలోని సురభారతిలో డిసెంబర్ 10, 11 తేదీల్లో జరిగింది. శాస్త్రిగారి సాహిత్య వ్యాసాల సమాహారమైన 'శిలాక్షరం' పుస్తకాన్ని సిధారెడ్డి ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా డా.సిధారెడ్డి మాట్లాడుతూ ఈ సదస్సు శాస్త్రి గారిని తెలంగాణ లోకానికి తిరిగి కొత్తగా పరిచయం చేసిందన్నారు. నవలా సాహిత్యాన్ని, శాసనాలను ప్రతికూల పరిస్థితుల్లోనూ ఆయన అమోఘమైన, ఆయనదైన బాట వేశారన్నారు. ఒక చరిత్రకారుడికి ఉండాలైన లక్షణాలన్నీ నూటికి నూరుశాతం శాస్త్రిగారికి ఉన్నాయని చెప్పారు. చరిత్ర ఖాళీగా ఉన్న పేజీలను కొత్త పరిశోధనలు చేసి చరిత్ర లోకాన్ని ఆశ్చర్య పరిచారన్నారు. సదస్సుకు అధ్యక్షత వహించిన ఆచార్య కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి మాట్లాడుతూ ఎంతో మంది పరిశోధకులకు తన సొంత డబ్బులతో పుస్తకాలను అచ్చువేయించారని తెలిపారు. ఎన్నో కష్టాలు పడి జిల్లా సర్వస్వాలను రచించారని అన్నారు. ఆత్మీయ అతిథిగా హాజరైన

ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయ ప్రత్యేక అధికారి దేశపతి శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణలో పరిశోధక సంస్థ నెలకొల్పాలని, దానికి బి.ఎన్.శాస్త్రి పేరు పెట్టాలని అభిప్రాయపడ్డారు. తెలంగాణలో పరిశోధన సంస్థ లేదని, ఆ దిశగా కృషి జరగాలన్నారు. తెలంగాణ ఏర్పడిన తర్వాత శాస్త్రి గారు చరస్మరణీయులైనారని తెలిపారు. మూసి మాస పత్రిక సంపాదకులు సాగి కమలాకరశర్మ మాట్లాడుతూ రాబోయే తరాలవారికి శాస్త్రి గారి రచనలను పరిచయం చేయడమే తమ ఉద్దేశ్యమన్నారు. ఈ సమావేశంలో శ్రీరంగాచార్యులు, ఓయూ పూర్వ రిజిస్ట్రార్ కిషన్ రావు, పల్లెర్ రామ్మోహన్, శభిన్నూరి గోపాలకృష్ణ, శాస్త్రి కుటుంబ సభ్యులు పాల్గొన్నారు.

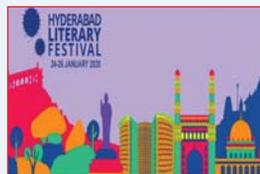
ఆంధ్రపాలనలో తెలంగాణ వ్యక్తులను పట్టించుకోలేదు :

తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి ఏనుగు నర్సింహారెడ్డి

విష్ణుకుండినుల రాజధాని తుమ్మల గూడెం అని నిరూపించిన మహానీయుడు బి.ఎన్.శాస్త్రి అని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి ఏనుగు నర్సింహారెడ్డి అన్నారు. రెండో రోజు ముగింపు సదస్సులో ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన నర్సింహారెడ్డి మాట్లాడుతూ విద్యావంతుల కుటుంబానికి చెందిన శాస్త్రి తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో పాల్గొన్నారని కొనియాడారు. ఆంధ్రపాలనలో తెలంగాణ వ్యక్తులను సరిగ్గా పట్టించుకోలేదని, తెలియకుండానే ఈ లోపం జరిగిందన్నారు. శాస్త్రి గారిని చూస్తే సవరించుకోవాలనిపిస్తుందన్నారు. చైతన్యవంతమైన శాస్త్రి గురించి రెండు రోజుల సదస్సు జరగడం

హైదరాబాద్ లో లిటరరీ ఫెస్టివల్ 24- 26 జనవరి 2020

హైదరాబాద్ లిటరరీ ఫెస్టివల్ 2020, జనవరి 24 నుంచి 26 వరకు హైదరాబాద్ లో నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ లిటరరీ ఫెస్టివల్ లో దేశవ్యాప్తంగా రచయితలు, అకాడమిక్స్, స్కాలర్స్, పబ్లిషర్స్, కళాకారులు, నటులు హాజరవుతారు. 2010లో ప్రారంభమైన ఈ

ఫెస్టివల్ టీవీ సిటీస్ లో ప్రతి సంవత్సరం అత్యంత ఘనంగా జరుగుతుంది. ఈ ఫెస్టివల్ లో వర్క్ షాప్స్, ప్యానల్ డిస్ కషన్స్, రీడింగ్స్, ఎగ్జిబిషన్స్, పుస్తకా విష్కరణలు, కల్చరల్ ట్రోగ్రామ్స్, ఈవెంట్స్ తదితర కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంటారు. (డ)

అహ్వానించదగ్గ పరిణామం అన్నారు. శాసన చరిత్రకు శాస్త్రి చేసిన కృషి మరువలేనిదన్నారు. తెలంగాణలో మరుగునపడ్డ సాహితీకారులు చాలా మంది ఉన్నారుని, వారిని వెలికితీయాలన్న అవసరమందన్నారు. తెలంగాణ సాహితీ మూలాలను వెలికితీయడానికి సాహిత్య అకాడమీ ప్రయత్నిస్తోందన్నారు. దానికి సాహితీ సమాజం సహకరించాలన్నారు. ఈ సంవత్సరానికిగానూ బి.ఎన్.శాస్త్రి పురస్కారాన్ని మహామహోపధ్యాయ, సంస్కృత పండితులు శ్రీమాన్ శ్రీభాష్యం విజయసారథికి ప్రదానం చేశారు. తెలంగాణ పత్రిక సంపాదకులు అష్టకాల రామ్మోహన్ రావు బి.ఎన్.శాస్త్రిని పత్రికలు విస్మరించాయని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

తెలంగాణ వచ్చిన తర్వాత శాస్త్రి గారి అమూల్య సాహిత్యం వెలుగులోకి వచ్చిందన్నారు. చిన్నతనం నుండే సంస్కృత సాహిత్యంలో ఉండటం గర్వకారణం అన్నారు. సర్వవైదిక సంస్థానం ద్వారా శ్రీభాష్యం వారు సనాతన ధర్మానికి సేవ చేస్తున్నారని చెప్పారు. ఈ రెండు రోజుల సదస్సుకు సంబంధించిన నివేదికను మూసీ సాహిత్య ధార కార్యదర్శి అట్టెం దత్తయ్య సమర్పించారు. ఈ సమావేశంలో మూసీ పత్రిక సంపాదకులు సాగి కమలాకరశర్మ, సాహితీవేత్త గిరిజా మనోహరబాబు, భిన్నురి గోపాలకృష్ణ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

- దక్కన్ న్యూస్, m : 9030 6262 88
e : desk.deccan@gmail.com

స్వప్న శైధిల్యం

చూపులు వేలాడుతున్నప్పుడు
అడుగులు తడబడుతున్నవి
మరకలంటించుకొని జ్ఞానం పుస్తకాల్లోంచి
ఎగిరిపోయింది

ఆలోచనలు చుక్కల దారుల వెంట
నీటి ధారలే కనపడని వింత
దారుల విస్తరణ మరింత ఇరుకవుతుంది
బీకటి వేళ బీకటినే ముట్టించే
కన్ను ఎక్కడో మాయమయ్యింది
చేతుల కింద చురకత్తులు పరిహసించబడి
రాలుతున్న పూలకు ఉర్రేసుకున్నవి
ఎగురేసుకు పోయిన జెండాలు
పాలిమేరలు దాటంగనే వలలైపోయినవి
ఇప్పుడు బిలుకలకు పలుకులు లేవు
ఎలుకలు వలలు కొరికేది లేదు
చంపుడు పందెం పిల్లల ఆటల్లోనే పురుడు
పోసుకుంది

దీపం తలాపున నవ్వుతుంటే
సంధ్య వేళలు వెక్కిరిస్తున్నవి
గాలికి ఉడుకపోస్తుంటే
తరగతి గదులు తాళాలతో వేలాడుతున్నవి.

- ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ కుమార్
m : 9849082693
e : oddirajupk@gmail.com

సాహిత్య సమాలోచన

నాగర్ కర్నూల్ జిల్లా స్థాయి సాహిత్య సమాలోచన సదస్సు రెండవ రోజు కార్యక్రమంలో జానపద సాహిత్య వేత్త, గోరేటి వెంకన్న పాల్గొని యువకులకు నవతరం సాహిత్య అభిమానులకు అమూల్యమైన సలహాలను అందించారు. ఈ కార్యక్రమంలో

వచన కవిత్వం పైన పత్ర సమర్పణ చేసిన నీరటి బాలేశ్వర్ గారు జిల్లా వచన కవిత్వ పరిణామంపై చక్కటి సమీక్ష పత్రం అందించారు. అనంతరం వేదార్థం మధుసూదన శర్మ గారు కొల్లాపూర్ సంస్థాన సాహిత్యం గురించి మాట్లాడారు.

తెలంగాణ రైతుకు వైభవం

వ్యవసాయం దండుగ కాదు పండుగ అని, స్వరాష్ట్రం వస్తే రైతులకు అన్ని విధాల లాభం జరుగుతుందని మన ముఖ్యమంత్రి కల్వకంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు చెప్పిన మాటలు ఇప్పటికే కార్యచరణలోకి వచ్చేసాయి. రైతు బంధు, రైతు భీమా మొదలైన వాటితో పాటు తెలంగాణ భూములకు అనుకూలమైన అధిక ఆదాయాన్నిచ్చే పంటలు సాగు చేయడానికి రైతుకు ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించింది.

అందులో భాగంగా ఆయిల్ పామ్ సాగును తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తుంది. ఒక టన్ను పామాయిల్ ఉత్పత్తి చెయ్యాలంటే 0.26 హెక్టార్ భూమి అవసరం అవుతుంది. అదే ప్రొద్దుతిరుగుడు పువ్వు నూనెకు 1.43 హెక్టార్, సోయాబీన్ నూనెకు 2.00 హెక్టార్ల భూమి అవసరం అవుతుంది. ఆ విధంగా తక్కువ భూమిలో ఎక్కువ ఉత్పత్తి పొందే అవకాశం ఉన్న ఆయిల్ పామ్ పంటకు ప్రభుత్వం రైతులకు రాయితీలు కల్పించి ప్రోత్సహిస్తుంది. ఒక హెక్టార్ సాగు భూమి ద్వారా 5 టన్నుల పామాయిల్ పొందవచ్చు. అదే ఒక హెక్టార్ భూమిలో అయితే సోయాబీన్ ద్వారా 1.43 టన్నుల నూనె, వేరుశనగ ద్వారా 0.65 టన్నులు, ఆవాలు ద్వారా 1.07 టన్నులు, ప్రొద్దుతిరుగుడు ద్వారా 0.79 టన్నులు, కుసుముల ద్వారా 0.52 టన్నులు మాత్రమే ఉత్పత్తి చేయగలుగుతున్నాం. ఏ విధంగా చూసినా ఆయిల్ పామ్ పంట రైతుకు అధిక దిగుబడినిస్తుంది. ఆయిల్ పామ్ ఉత్పత్తికి తెలంగాణ రాష్ట్రము దేశంలో రెండవ స్థానంలో ఉంది. దేశంలో పామాయిల్ వినియోగదారుల సంఖ్య చాలా ఎక్కువ మన దేశంలో సగటున ఒక వ్యక్తి సంవత్సరానికి 16 కేజీల నూనెను తన ఆహారంలో వినియోగిస్తాడు. ఆ విధంగా మన దేశ జనాభాకు ప్రస్తుతం 21 మిలియన్ టన్నుల నూనె అవసరం. 2025 సంవత్సరం వరకు నూనె వినియోగం 30 మిలియన్ టన్నుల వరకు చేరుతుంది. కాగా మన దేశంలో 7 మిలియన్ టన్నులు మాత్రమే ఉత్పత్తి చేయగలుగుతున్నాము. అంటే 14 మిలియన్ టన్నులు దిగుమతి చేసుకుంటూ ఉండగా అందులో 8.5 మిలియన్ టన్నులు పామ్ ఆయిల్ దిగుమతి చేసుకుంటున్నాము. ఈ విధంగా నూనె దిగుమతులు చేసుకోవడం వలన 65000 కోట్ల రూపాయల విదేశీ

మారక ద్రవ్యమును ఖర్చు పెట్టవలసివస్తుంది. 28 లక్షల ఎకరాలలో ఆయిల్ పామ్ సాగు చేస్తే మనం ఆయిల్ పామ్ దిగుమతి చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉండదు. కానీ మన దేశంలో 3 లక్షల ఎకరాలలో సాగుచేస్తూ 2.6 మిలియన్ టన్నుల పామ్ ఆయిల్ ఉత్పత్తి మాత్రమే పొందుతున్నాము. దీని వల్ల మనము ఎక్కువ మొత్తం విదేశీ మారక ద్రవ్యం కోల్పోవాల్సి వస్తుంది.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో, కొత్తగూడెం, ఖమ్మం, నల్గొండ, సూర్యాపేట జిల్లాలో ఆయిల్ పామ్ సాగు ద్వారా సంవత్సరానికి 15 నుండి 20 టన్నుల ఉత్పత్తి చేయగలుగుతున్నాం. మన రాష్ట్ర ప్రజల ఆహార వినియోగానికి గాను 3 లక్షల టన్నుల నూనె దిగుమతి చేసుకుంటున్నాం. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో లక్ష ఎకరాలలో ఆయిల్ పామ్ సాగుచేసినట్లయితే నూనె దిగుమతి చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉండదు.

ఆ దిశగా ఆలోచించిన మన తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర మరియు దేశ ప్రజల వినియోగాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని 7 లక్షల ఎకరాలలో ఆయిల్ పామ్ పంట విస్తరింపజేసేందుకు కృతనిశ్చయంతో ఉంది. 23 జిల్లాలోని 230 మండలాలను ఆయిల్ పామ్ సాగు చేయుటకు తగినదిగా గుర్తించింది. ఆ విధంగా ఆయిల్ పామ్ పంట విస్తరింపచేయుటకు కేంద్ర ప్రభుత్వ అనుమతి కొరకు లేఖ వ్రాసింది. ఆ ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వ బృందం ఆయా జిల్లాలలో పర్యటించి ఒక నివేదికను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించింది.

ఆయిల్ పామ్ పంటకు ఉద్యాన శాఖ ద్వారా హెక్టారుకు మొక్కలు మరియు ఎరువులపై రూ. 32,000 రాయితీని నాలుగు విడతలుగా నాలుగు సంవత్సరాలకు అందిస్తుంది.

ఆయిల్ పామ్ సాగు వల్ల లాభాలు :

- ఈ పంటలను సాగు చేయడం వలన నాలుగు సంవత్సరాల నుండి నికరంగా ఖర్చులు పోను రూ. 50,000/- పైగా ఆదాయం పొందవచ్చును.
- ఈ పంటకు చీడపీడల బెడద చాలతక్కువ. కోతులు , కుక్కలు

మరియు దొంగలు బెడద లేదు.

- సమీపంలో రవాణా, మార్కెట్, ప్రోసెసింగ్ సౌకర్యాలు మరియు గిట్టుబాటు ధర కలిగిన పంట.
- అంతర పంట వలన అదనపు ఆదాయం వస్తుంది. అంతరపంటల సాగుపై సంవత్సరానికి రూ. 15,000కు నికర ఆదాయం నాలుగు సంవత్సరాలకు పొందవచ్చును.
- తదుపరి కోకో పంటను అంతర పంటగా సాగు చేసి సంవత్సరానికి రూ. 25,000 ఆదాయం పొందవచ్చును.
- భూసారం పెరుగుతుంది. ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితులలో కూడా ఇవి తట్టుకుంటాయి.
- కూలీ ఖర్చు చాలా తక్కువ. అధిక విటమిన్లు కలిగిన ఈ నూనెను వంటలో ఉపయోగిస్తారు. అత్యధిక నూనె దిగుబడి ఇచ్చును. తద్వారా ప్రతి ఒక్కరికి నూనె అందుబాటులో ఉంటుంది.
- ఇంకా పామాయిల్ వినియోగించడం వలన చాలా ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి.
- అన్ని నూనెల్లో చవకైనది పామాయిల్. ఈ నూనెలో కొలెస్టరాల్ శాతం కూడా తక్కువే! పైగా ఆరోగ్యకరమైన శాచురేటెడ్ వెజిటబుల్ ఫ్యాట్స్ ఈ నూనెలో పుష్కలంగా ఉంటాయి.
- ఈ నూనెలోని విటమిన్-ఇ మరియు టోకోఎట్రినాల్ అనే యాంటిఆక్సిడెంట్స్ డిస్టెక్టివ్ డ్యామేజీని అరికట్టి మెదడు కణాలకు రక్త ప్రసారాన్ని మెరుగుపరుస్తాయి. ఫలితంగా డిమెన్షియా, అల్జీమర్స్ లాంటి రుగ్మతలు దరిచేరవు.
- పామాయిల్ రక్తపోటును నియంత్రిస్తుంది. ఫలితంగా హృద్రోగాలు దరిచేరవు. ఈ నూనె ఫ్రీ ర్యాడికల్స్ ను కట్టడి చేసి గుండె రక్తనాళాల్లో ఇన్ ఫ్లమేషన్ ను నియంత్రిస్తుంది. ఫలితంగా రక్తనాళాల్లో కొవ్వు పేరుకునే సమస్య ఉండదు.
- ఈ నూనెలోని యాంటిఆక్సిడెంట్స్ క్యాన్సర్ కు గురికాకుండా కణాలకు రక్షణనిస్తాయి. దీన్నోని టోకోఎట్రినాల్ మరియు విటమిన్-ఇలు చర్మం, పొట్ట, పాంక్రియాస్, కాలేయం,

ఊపిరితిత్తులు, పెద్ద పేగు, రొమ్ము ఇతర క్యాన్సర్లతో పోరాడటానికి సహాయపడుతాయి.

పై విషయాలనన్నిటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని, తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి సింగిరెడ్డి నిరంజన్ రెడ్డి ఆదేశాలనుసరించి ఉద్యాన శాఖ మరియు ఆయిల్ ఫెడ్ సంయుక్తంగా రాష్ట్ర రైతులందరికి ఆయిల్ పామ్ సాగుపై విజ్ఞాన యాత్రలు, శిక్షణ కార్యక్రమాలు, అవగాహన సదస్సులు ఏర్పాటు చేస్తూ ఉన్నది.

నవంబర్ 2019లో వనపర్తి, మహబూబ్ నగర్, నాగర్ కర్నూల్, నారాయణ్ పెట్, గద్వాల, నిజామాబాద్, మహబూబాబాద్, నిర్మల్ జిల్లాలకు చెందిన దాదాపు 1500 మంది ఔత్సాహిక రైతులకు భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లాలోని అస్వారావుపేట, దమ్మపేట మండలాలలోని పలు ఆయిల్ పామ్ తోటలను మరియు అంతర పంటగా ఉన్న కోకో సాగును చూపించి సాగు విధానం అనుభవజ్ఞులైన రైతులచే వివరించడం జరిగింది. అదే విధంగా ఆయిల్ పామ్ నర్చరీ మరియు ఫ్యాక్టరీని సందర్శింపచేయడం జరిగింది.

ఆ సందర్భంలో ఆయిల్ ఫెడ్ చైర్మన్ కంచర్ల రామకృష్ణారెడ్డి తెలంగాణాలో సాంప్రదాయ పంటలయిన ప్రత్తి, పొగాకు, మిరప లాంటి పంటలకు బదులుగా ఆయిల్ పామ్ తోటలను వేసి అధిక లాభాలు పొందమని రైతులకు సూచించారు.

ఉద్యాన మరియు పట్టు పరిశ్రమ శాఖ డైరెక్టర్ శ్రీలోక వెంకట రామిరెడ్డి ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో ఆయిల్ పామ్ సాగు చేసి, పామాయిల్ ఉత్పత్తి చేసి వినియోగించుకోవాలని తద్వారా నూనెల దిగుమతి తగ్గించుకొని విదేశీ మారక ద్రవ్యం ఆదా చేసుకోవచ్చు అని తెలిపినారు. కనుక రైతులందరు ఆయిల్ పామ్ తోటలు వేసుకొవాలని మరియు అధిక లాభాలు పొందవచ్చు అలాగే హెక్టరుకు నికర ఆదాయం లక్ష రూపాయలు పొందవచ్చని తెలిపినారు.

అధిక ఆదాయాన్ని ఇచ్చే ఆయిల్ పామ్ పంట రైతులందరి పాలిటా కల్పితరువుగా విలసిల్లుతుందని ఆశిద్దాం.

- సముద్రాల విజయ్ కుమార్

m : 8374449922

e : vijaysamudrala28@yahoo.com

పుస్తక పరిచయం

పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పాఠకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పాఠకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించవచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచురిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రాధాన్యం. పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No.12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: desk.deccan@gmail.com www.deccanland.com

కదవాస శత్రువుల కుత్తుకల నవలీల మత్తరించగ రాజ్యతంత్రము నడిపిన రావెళ్ళ పదాలు

సామాజిక స్థితిగతులు స్థానికపరిస్థితులే మనుషులు విభిన్నంగా ఆలోచించడానికి కారణమైతేయని నిరూపించిన జీవితం. తాను పుట్టిపెరిగిన వాతావరణంతో పాటు ఆనాటి భూస్వామ్య విధానం వల్ల చెలరేగిన ఉద్యమాన్ని కండ్లార చూసింది. చిన్నతనం నుంచే పద్యాలు పాడడం, రాయడం పట్ల ఆసక్తిని పెంచుకొని, ఆయుధాలను చేతబట్టి తన శక్తియుక్తలను మేళవించి ప్రజాక్షేత్రంలో నిలబడ్డ మేధాసంపన్నుడు. తెలంగాణ తొలి, మలి విదత పోరాటంలో తన పదాలతో, పద్యనాదాలతో ఉద్యమాన్ని పదునెక్కించిన అభ్యుదయ కవి, సాయుధ రైతాంగ పోరాట యోధుడు రావెళ్ళ వెంకట రామారావు గురించి నేటి మన 'అలుగెల్లిన పాట'లో...

ఖమ్మం మెట్టు సమీపంలోని ముదిగొండ దగ్గర గల గోకినేపల్లి గ్రామానికి చెందిన రావెళ్ళ లక్ష్మయ్య -సుబ్బామ్మ దంపతులది సంపన్న వ్యవసాయ కుటుంబం. వీరికి గల ఐదుగురు సంతానంలో రెండవ వారు అభ్యుదయకవిగా, సాయుధ పోరాట యోధుడిగా పేరు గడించిన రావెళ్ళ వెంకట రామారావు. ఈయన జనవరి 31, 1927న జన్మించింది. వెంకటరామారావును స్థానిక వీధిబడిలో చేర్పించడంతో తెలుగు, ఉర్దూ భాషల మీద మంచి పట్టు సంపాదించింది. తన భాషా పాండిత్యంతో అద్భుతమైన పద్యాలు రాసి, గొంతెత్తి గానం చేసింది. రావెళ్ళ వెంకటరామారావు ఇరవైయేండ్ల వయసులోనే ఆంధ్రమహాసభ, హైద్రాబాద్ స్టేట్ కాంగ్రెస్ ఉద్యమాలతో స్ఫూర్తి పొంది. తెలంగాణ సాయుధ రైతాంగ పోరాటంలో చురుకైన పాత్ర పోషించింది. తన రచనలతో ప్రజలను చైతన్యం చేసింది. పద్య, వచన, గేయ కవిత్వంలో చెరగని ముద్ర వేసుకుంది.

1944లో ఆంధ్రమహాసభలో చేరిన రావెళ్ళ వెంకట రామారావు గోకినేపల్లిలో పోరాట కేంద్రంగా మార్చింది. దళాలను ఏర్పాటు చేసి సాయుధ రైతాంగ పోరాటం వైపుకు బాటలు వేసింది. మరోవైపు తన కలానికి పదునుపెట్టి 'నవభారత్, స్వాతంత్ర్యభారతి' పత్రికలలో అనేక రచనలు చేసింది. నిజాం ప్రజా వ్యతిరేక పాలనారీతులను వర్ణించింది. రావెళ్ళ వెంకట రామారావు దసరాపండుగను పురస్కరించుకొని నాయకుల ధన దాహాన్ని, పదవీ వ్యామోహాన్ని అక్షరీకరిస్తాడు. విజయోస్తు అంటూనే విప్లవాన్ని రగిల్చిస్తాడు.

“శ్రీరస్తు విజయోస్తు ధనదాహ పరిరస్తు / జనపీడలే మస్తు జయజయీభవరస్తు
వ్యాసముల మస్తు పదవి సిద్ధీరస్తు / దేశభక్షణ మస్తు దిగ్విజయ

విజయోస్తు” అంటూ రాసిన విమర్శనాత్మక గీతం ఎందరినో కదిలిస్తది. ఆలోచింపజేస్తది. రావెళ్ళ వెంకటరామారావు 1950 ప్రాంతంలో హైద్రాబాద్ కు వచ్చినపుడు “తెలంగి - జేడంగి” అనే మాటలు ఆయనను ఎంతగానో కలిచివేసినాయి. అవమానానికి గురిచేసినాయి. ఆ బాధతో, దుఃఖంతో అనేక పద్యాలు రాసింది. తెలంగాణ వీరత్వాన్ని, పౌరుషాన్ని చాటి చెప్పింది. తెలంగాణ సాంస్కృతిక వైభవాన్ని చాటి చెప్పే ప్రయత్నంలో రాసిన పదాలే తెలంగాణ ఉద్యమానికి ఊతమిచ్చినాయి. అనేక వేదికల మీద రావెళ్ళ పద్యాలు, పాటలు మార్మోగినయ్యే.

ఆనాటి ఉద్యమ అవసరాలకు అనుగుణంగా ఆంధ్ర శబ్దాన్నే తన పదాల్లోకి ఒంపుకొని పల్లవిగా మార్చిన 'జయజయోంధ్ర జననీ జయకాంతి వాహినీ / రాజిల్లు నవభావ రమణీయ రసధునీ

నిత్యనూతన శక్తి నిర్జరులు పాంగార / పాతకొత్తల మేలి బంధనము చెలువార
తరములందంతరము తెరలన్ని విడిపోవ / ప్రగతి రూపున కళలు ప్రజహృదిని వర్తింప” ఈ పాట బహుశా ఆంధ్ర ప్రాంతాన్ని బలవంతంగా తెలంగాణలో విలీనం చేసినపుడు అంతరాలన్ని తొలగిపోవాలని పాత కొత్తలు కలగలిసి పోయి అన్ని రంగాలలో ప్రగతిని సాధించాలని ఆకాంక్షిస్తున్నట్లు అనిపిస్తది. అసలుసినలైన మానవీయతను పాదుగొలిపే గొప్ప గుణం తెలంగాణ అనువబువునా నిండి

ఉంటది. ఇది నూటికి నూరుపాళ్ళు నిజం. ఈ అంశాన్నే రావెళ్ళ వెంకట రామారావు ఒక పాటలో

“మందార పూవు వలె మనతల్లి నవ్వింది / తొలిభాసు కిరణమై తెలుగుకళ విరిసింది
అరుకోటుల వీణ అనురాగమున బల్మ / అరమరికలే లేని ఆనందమొలికింది”

అంటూ తెలుగుతల్లి సంతోషాన్ని గానం చేస్తాడు. తెలుగుకళ వెల్లువెత్తిన ఆనందంతో పరవశించిపోతాడు. కాని అది ఎంతో కాలం నిలువదు. శ్రమతత్వం నిండిన తెలంగాణ సమైక్య గుణాన్ని ఆసరాగా తీసుకొని వలసపాలకులు వారి ఇష్టానుసారం వ్యవహరించిండ్లు. తెలంగాణ బిడ్డలు రెండవజాతి పౌరులుగా నెట్టివేయబడిండ్లు.

ఈ నేపథ్యంలోనే ఇక్కడి చారిత్రక, సాంస్కృతిక వైభవాన్ని దశదిశలా చాటించే అద్భుతమైన పదాలను తెలంగాణ వాకిళ్ళలో పరిచిన సాహితీమూర్తి రావెళ్ళ వెంకట రామారావు. కదనరంగంలో శత్రువుల కంఠాలను తెగనరికే ఒడుపున్న ఈ నేల, ధీరులకు మొగసాల ఈ నేల అనే భావంతో 1950 నాటికే ఆయన రాసిన ఈ పాట ఆ తర్వాత

ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ సార్కు ఎంతగానో నచ్చింది. 1969 ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమానికి ఈ పాటే ఆయుధంగా మారింది. ఎంతో ప్రేరణ కలిగించింది. అయితే తెలంగాణ మలివిడత పోరాటంలో దేశపతి శ్రీనివాస్ రాగయుక్తంగా పాడడంతో ఈ పాట ప్రాచుర్యం పొందింది.

“కదనాన శత్రువుల కుత్తుకల దేవలీల
నుత్తరించగ బలోన్మత్తులేలిన భూమి
ధీరులకు మొగసాలరా తెలంగాణ వీరులకు కాణాచిరా
ఆబలయని దేశమును కబళింప తలపడిన
వరరాజులకు స్త్రీల పటుశౌర్యమును జూపి
రాజ్యతంత్రము నడిపెరా తెలంగాణ రుద్రమదేవిరా
కల్పనాతీతమా కమనీయ శిల్పమును
వేయి కంచాలలో వెలయించి మించినది
అడుగడుగు శిల్పాలారా తెలంగాణ ఆలయపు శిఖరాలారా”
కాకతీయ రాజుల శౌర్యపరాక్రమాలను, ముఖ్యంగా రాణిరుద్రమ దేవి రౌద్రాన్ని గానం చేస్తుడు. కుల, మత భావాలు లేని సామరస్య భావనను గానం చేస్తుంది.

“పర్ణ సహసత్వమున వసలతలు మరపించు

లాలిత్య రేఖావిలాసాల చిత్రణలు
ఆనాటి చిత్రాలురా తెలంగాణ

ఆలయపు కుడ్యాలారా
కులవర్ణ సంకీర్ణ కలహాల నిర్మించి
భోధనత్వని ధర్మ బోధనలు
నేర్పించె

శ్రీగిరి చైత్యమురా తెలంగాణ
చైతన్యమును చాటెరా

శ్రీ వైష్ణవుల భక్తి చిందు గీతలలో
బనవన్న శివతత్వ

పారవశ్యమలోన

ఉద్రాతలగించెరా తెలంగాణ వెల్లువై పొంగిందిరా
కవితలో విక్రాంతి కాహళిని పూరించి
కమ్మ తెనుగున తేట కావ్యాలు విరిచించె
పాల్కురికి ఆనాడెరా తెలంగాణ ప్రగతి బాటలు దీర్చెరా
భాషా వధూనయన భాష్పతతి వణగింప
రాజనమ్మాన వైరాగ్యమును ప్రకటించె

కృషికుడై జీవించెరా తెలంగాణ కవీరాజు పోతన్నారా” అంటూ రాజులను ధిక్కరించి, రాజ్యసౌఖ్యాలను కాలదన్ని కష్టాన్ని నమ్ముకున్న ధర్మనిరతి గల నేలని గొంతెత్తి పాడుకుంటుంది. “భూగర్భమున గనులు పొంగిపారెడు నదులు” అని గొప్పగా ఉప్పొంగిపోతడు.

తెలంగాణ ఉద్యమానికి గొప్ప బలాన్నిచ్చింది. యుద్ధచతురత కలిగినవాడు రావెళ్ళ. వందలాది మంది రజాకార్లు చుట్టుముట్టిన చాకచక్కుగా తప్పించుకునే నేర్పరి. శత్రువును భయపెట్టడంలో ధీశాలి. ఒక్కడైనను వెన్నుచూపక పోరాటపటిమ చూపి పదిమందికి ఆదర్శంగా నిలిచింది.

1953 నుంచి వివిధ సాహిత్య సంస్థలలో సభ్యుడిగా పనిచేసింది.

‘తెలంగాణ రచయితల సంఘం, ఆంధ్ర రాష్ట్ర గ్రంథాలయ సంస్థ, దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచారసభ, సంస్కృత ప్రచార సమితి’ వంటి సంస్థలలో బాధ్యుడిగా ఎనలేని సేవలు అందించింది. కాళోజీ, దాశరథి, సినారె వంటి ఎందరో కవులతో రావెళ్ళ సన్నిహితంగా ఉండేవాడు. ఈయన రచనలు చేయడమే కాకుండా మంచి వక్త. రెండు మూడు గంటలపాటు అనర్గళంగా ప్రపసంగాలు చేసి ఆకట్టుకునేటోడు. నాయకులు మాటలు కాదని రావెళ్ళ పాటలను పాడించుకున్నరు.

1969 ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంలో కూడ కవులు తమ గళాలను విప్పిండ్లు. ఎక్కువగా పద్యకవులుగాను ఉన్నారు. పద్యకవులను పాట కవులుగా మార్చిన సందర్భం కూడ ఉన్నది.

తెలంగాణ మలివిడత పోరాటంలో కూడ ఆ పాట ఎంతగానో ప్రజలను అలరించింది. ఆ సమయంలో వెలువడిన ‘విప్లవశంఖం’ పాటల సంకలనంలో కూడ రావెళ్ళ పాటకు చోటు దక్కింది.

రావెళ్ళ వెంకటరామారావు రాగజ్యోతులు, జీవనరాగం, పల్లెభారతి, తాండవహేళ, చైతన్యస్రవంతి, అనలతల్పం, వ్యాసభారతి, కథాభారతి” వంటి పుస్తకాలు ప్రచురించింది. ఇంకా చాలా రచనలు ప్రచురించవలసి ఉన్నది. ఈయనకు గుర్రం జాషువా, దాశరథి, గురజాడ

అప్పారావుల అవార్డులు ప్రదానం చేయబడినవి. ఒక అద్భుతమైన కావ్యధారను ప్రవహింపజేసిన కవి పుంగవుడు రావెళ్ళ వెంకట రామారావు ‘పురాతన్, క్రిషిక్, తెలంగాణ్యుడు, ఆర్.వి.ఆర్. అనే పేర్లతో పాటు “జయశ్రీ” అనే కలం పేరుతో కూడ అనేక రచనలు చేసింది. బతికినంత కాలం సాహిత్య సేవ చేసింది. ఈయనకు ‘మధురకవి, కర్నాటకవి’ అనే

బిరుదులు కూడా ప్రధానం చేసిండ్లు.

బెంగాల్ కు చెందిన రాహుల్ సాంకృత్యాయన్ తో కూడ రావెళ్ళకు సన్నిహిత సంబంధం ఏర్పడింది. రావెళ్ళ వెంకట రామారావు కార్యకలాపాలను తీవ్రంగా పరిగణించిన నాటి నిజాం ప్రభుత్వం ఆయనను అరెస్టు చేసి ఖమ్మం తీగల జైళ్ళో బంధించింది. అక్కడి నుంచి వరంగల్ జైలుకు తరలిచిండ్లు. రావెళ్ళ మీద అనేక కేసులు బనాయించి, సుదీర్ఘం జైళ్ళోనే ఉంచే ప్రయత్నం చేసిండ్లు. జైలునే సాహిత్య పాఠశాలగా మార్చుకొని, దాదాపు నాలుగు సంవత్సరాలు జైలు జీవితాన్ని అనుభవించింది. ఎక్కడ ఏ సందర్భంలోనైనా ఎవరికి జడువకుండా, ఎనకడుగు వేయకుండా సాగిపోయిన సమరశీలి రావెళ్ళ వెంకట రామారావు డిసెంబర్ 10, 2013లో ఎనబై ఆరు సంవత్సరాల వయసులో తన స్వగ్రామమైన గోకినేపల్లిలో కనుమూసింది. ఈయన మృతికి తెలంగాణ ఉద్యమ రథసారథి, రాష్ట్ర సాధకుడు కలువకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు, అదేవిధంగా ఈటెల రాజేందర్ లు సంతాపం ప్రకటించిండ్లు.

-అంబటి వేకువ,

m: 94927 55448

e: varji.ambati@gmail.com

విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులే మార్గదర్శి

● ఐపీఎస్ అధికారి ఏకే.ఖాన్ ● పిల్లలను భావి, భారత పౌరులుగా తీర్చిదిద్దడమే తమ ధ్యేయం :

● పాఠశాల వైస్ చైర్మన్ ప్రార్థన మణికొండ ● ఘనంగా ఆక్స్ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ 39వ వార్షికోత్సవం

భావి, భారత పౌరులుగా తీర్చిదిద్దబడే ఏకైక ప్రదేశం పాఠశాల. పిల్లల్లో దాగి ఉన్న నైపుణ్యాన్ని వెలికితీసి వారిని అభివృద్ధిపథంలో నడిపించేదే విద్యాలయం. ఎంతో మంది విద్యార్థులను ప్రగతిపథంలో నడిపి దేశ, రాష్ట్ర స్థాయిలో ఎన్నో విజయాలను నమోదు చేసుకున్న ఆక్స్ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ 2019 నాటికి 39 సంవత్సరాలను దిగ్విజయంగా పూర్తి చేసుకుంది. పాఠశాల 39వ వార్షికోత్సవం నాంపల్లిలోని పబ్లిక్ గార్డెన్స్ లలితకళాతోరణంలో నవంబర్ 30న ఘనంగా జరిగింది. పాఠశాల వైస్ చైర్మన్ ప్రార్థన మణికొండ జ్యోతిప్రజ్వలన చేశారు. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా తెలంగాణ మాజీ ఐపీఎస్ అధికారి, తెలంగాణ స్టేట్ మైనారిటీ అఫైర్స్ అడ్వైజర్ ఏకే.ఖాన్, విశిష్ట అతిథులుగా మూవింగ్ ఇమేజెస్ ఫౌండర్ అపరాజిత రాయ్ సిన్హా, శ్రీ త్యాగరాజ గవర్నమెంట్ కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ రాఘవ రాజ్ భట్, ఆకృతి కథక్ కేంద్ర డైరెక్టర్ మంగళ భట్, రోహిణి చింత, పాఠశాల చైర్మన్ మణికొండ వేదకుమార్, డైరెక్టర్ కట్టా ప్రభాకర్ పాల్గొన్నారు.

విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులే మార్గదర్శి : మాజీ ఐపీఎస్ అధికారి ఏకే.ఖాన్

విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులే మార్గదర్శి అని, పిల్లల ఎదుగుదలకు ఉపాధ్యాయులే కీలకపాత్ర పోషించాలని మాజీ ఐపీఎస్ అధికారి, తెలంగాణ స్టేట్ మైనారిటీ అఫైర్స్ అడ్వైజర్ ఏకే.ఖాన్ పేర్కొన్నారు. నేటి విద్యావిధానంలో నైతిక విలువలు ఎంతో ముఖ్యమని, వాటితోపాటు ప్రతిభకు పట్టం కట్టాలన్నారు. పిల్లలు భావి, భారత పౌరులుగా ఎదిగేందుకు పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులు

కీలకపాత్ర పోషించాలన్నారు. పిల్లల్లో దాగి ఉన్న విజ్ఞానాన్ని వెలికితీసి వారిని సమాజ నిర్మాతలుగా తీర్చిదిద్దాలన్నారు.

పిల్లలకు మొదటి గురువు తల్లిదండ్రులు : శ్రీ త్యాగరాజ గవర్నమెంట్ కాలేజీ ఆఫ్ మ్యూజిక్ అండ్ డ్యాన్స్ ప్రిన్సిపాల్ రాఘవ రాజ్ భట్

పిల్లలకు మొదటి గురువు తల్లిదండ్రులని రాఘవ రాజ్ భట్ అన్నారు. తల్లిదండ్రులు పిల్లలను డాక్టర్ లేదా ఇంజనీరింగ్ చదవాలని ఒత్తిడి తీసుకురావద్దని, వారి అభిప్రం మేరకు నిర్ణయం తీసుకోవాలన్నారు. నిత్యం పాఠశాలలో పెయింటింగ్, కల్చర్, మ్యూజిక్, డ్యాన్స్ మొదలైనవి నిర్వహించడం గర్వకారణం అన్నారు. పాఠశాలలో పిల్లలకు ఒత్తిడి లేకుండా విద్య నిర్వహించడానికి ఇలాంటి కార్యక్రమాలు దోహదపడతాయని చెప్పారు.

విద్యార్థులు అన్ని రంగాల్లో ముందుండావి : ఆకృతి కథక్ కేంద్ర డైరెక్టర్ మంగళ భట్

భారతీయ సంస్కృతి ఎంతో గొప్పదని, మన సంస్కృతి, సంప్రదాయాలను మర్చిపోకుండా పెద్దపీట వేయాలని ఆకృతి కథక్ కేంద్ర డైరెక్టర్ మంగళ భట్ అన్నారు. మ్యూజిక్, డ్రామా, పెయింటింగ్ విద్యార్థులకు ఉల్లాసం కలిగిస్తున్నాయని చెప్పారు.

పిల్లలను నిత్యం ప్రోత్సహించాలి : అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ రోహిణి చింత

పిల్లలతో ఉపాధ్యాయులు ఎల్లప్పుడూ మాట్లాడుతూ ఉండాలని, ఉపాధ్యాయులు ఎల్లప్పుడూ అప్ గ్రేడ్ అవుతూ పిల్లలను నిత్యం ఎంకరేజ్ చేయాలని అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ రోహిణి చింత అన్నారు. పిల్లలను ఎక్కువగా కమ్యూనికేట్ చేస్తేనే మంచి ఫలితాలు

వస్తాయన్నారు. పిల్లలతో ఎక్కువగా మాట్లాడించాలని, వాళ్ల అభిప్రాయాలు గౌరవించాలన్నారు. డ్రామా, పెయింటింగ్, కమ్యూనికేషన్, స్టోరీ టెలింగ్, ఇవన్నీ కరికులమ్లో ఉండాలన్నారు. టీమ్ వర్క్ ప్రకారం పిల్లలకు నాణ్యమైన విద్యా విధానం అందించాలన్నారు.

ఆక్స్ఫర్డ్ పాఠశాల ప్రస్థానం అమోఘం: సూల్ వైస్ చైర్మన్ ప్రార్థన మణికొండ

ఆక్స్ఫర్డ్ పాఠశాలను 1981లో 240 మంది విద్యార్థులతో స్టేట్ బోర్డులో భాగంగా ప్రారంభించారని, ప్రస్తుతం సీబీఎస్సీ, స్టేట్ బోర్డు రెండూ కలుపుకొని 2600 మంది విద్యార్థులు చదవడం గర్వకారణమని ఆక్స్ఫర్డ్ గ్రూప్ సూల్ వైస్ చైర్మన్ ప్రార్థన మణికొండ పేర్కొన్నారు. అలాగే బాడీతో కలుపుకుంటే ప్రస్తుతం ఆక్స్ఫర్డ్ పాఠశాలలో 10 వేల మందికిపైనే చదివిపట్లు చెప్పారు. టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియాలో ఆక్స్ఫర్డ్ పాఠశాలకు ఆరవ స్థానం రావడం సంతోషదాయకం అన్నారు.

విద్యావిధానంలో విప్లవం తీసుకురావడానికి ఆక్స్ఫర్డ్ పాఠశాల నిరంతరకృషి చేస్తూ సమాజంలో ఒక ప్రత్యేక గుర్తింపును కలిగి ఉందన్నారు.

ఆక్స్ఫర్డ్లో స్టీమ్..:

పాఠశాల వార్షికోత్సవంలో భాగంగా డిసెంబర్ 1న (రెండవ రోజు) హిమాయత్ నగర్లోని ఆక్స్ఫర్డ్ స్కూల్లో

స్టీమ్ (సైన్స్, టెక్నాలజీ, ఇంజనీరింగ్, ఆర్ట్ అండ్ మ్యూజ్) అనే అంశంపై ఎగ్జిబిషన్ జరిగింది. పాఠశాల వైస్ చైర్మన్ ప్రార్థన మణికొండ అధ్యక్షతన జరిగిన కార్యక్రమంలో ముఖ్య అతిథిగా తెలంగాణ ప్రభుత్వ అటవీశాఖ అభివృద్ధి వైస్ చైర్మన్ రఘువీర్ పాల్గొన్నారు. జేఎన్ఎఫ్ఐయూ వీసీ ప్రొ.ఎన్.కవిత దర్శాని రావు, ప్రభుత్వ ఎగ్జిఎ్టివ్ డైరెక్టర్ శేషు కుమారి పాల్గొన్నారు.

పిల్లల్లో ఎంతో మేధస్సు ఉంది.. దాన్ని వెలికితీయాలి : తెలంగాణ ప్రభుత్వ అటవీశాఖ అభివృద్ధి వైస్ చైర్మన్ రఘువీర్

పిల్లల్లో ఎంతో మేధస్సు దాగి ఉందని, దాన్ని బయటకు తీసి సమాజానికి ఉపయోగించాల్సిన అవసరం ఉందని తెలంగాణ ప్రభుత్వ అటవీశాఖ అభివృద్ధి వైస్ చైర్మన్ రఘువీర్ పేర్కొన్నారు. ఈ సందర్భంగా పిల్లలు తయారు చేసిన పలు ప్రాజెక్టు నమూనాలను ఆయన స్వయంగా పరిశీలించి, వారిని అభినందించారు.

ప్లాస్టిక్ వల్ల సమాజానికి ఎంతో అనర్థం : ప్రభుత్వ ఎగ్జిఎ్టివ్ డైరెక్టర్ శేషు కుమారి

ప్లాస్టిక్ వల్ల సమాజానికి ఎంతో అనర్థం ఉందని, సమాజాన్నే

సవాల్ చేసేస్థాయికి ప్లాస్టిక్ చేరడం బాధాకరం అన్నారు. స్టీమ్ ప్రాజెక్టులో భాగంగా పిల్లలు తయారు చేసిన విభిన్నమైన ప్రాజెక్టు నమూనాలు ఎంతో వైవిధ్యంగా ఉన్నట్లు తెలిపారు. ముఖ్యంగా మన భూమిని ఏ విధంగా సంరక్షించుకోవాలో ప్రాజెక్టు రూపంలో పిల్లలు మంచి మెసేజ్ ఇవ్వడం అభినందనీయం అన్నారు.

భూ కాలుష్యంను తగ్గించే విధంగా నేటి చదువులు ఉండాలి : జేఎన్ఎఫ్ఐయూ వీసీ ప్రొ.ఎన్.కవిత దర్శాని రావు

పాఠశాలలో పిల్లలు ఎంతో అద్భుతంగా ప్రాజెక్టులను తయారు చేయడం అభినందనీయం అని జేఎన్ఎఫ్ఐయూ వీసీ ప్రొ.ఎన్.కవిత దర్శాని రావు అన్నారు. విద్యార్థులు చదువుతోపాటు భూకాలుష్యం నుండి రక్షించే విధంగా విభిన్నంగా చదువులు చదవాలన్నారు.

స్టీమ్ ఎగ్జిబిషన్ ఎంతో ఆకట్టుకుంది :

దక్కన్ ల్యాండ్ సంపాదకులు, పాఠశాల చైర్మన్ మణికొండ వేదకుమార్

ఆక్స్ఫర్డ్ స్కూల్లో సైన్స్, టెక్నాలజీ, ఇంజనీరింగ్, ఆర్ట్ అండ్ మ్యూజ్ అనే అంశంపై స్టీమ్ ఎగ్జిబిషన్లో భాగంగా పిల్లలు తయారు చేసిన ప్రాజెక్టులు ఎంతో నిర్మాణాత్మకంగా ఉన్నట్లు సూల్ కర స్పాండెట్ సయ్యద్ సాబీర్ తెలిపారు. ఇలాంటి అద్భుతమైన ప్రాజెక్టుల వల్ల పిల్లల్లో

మేధాశక్తి పెరుగుతుందన్నారు. ప్రాజెక్టులు ఎలా తయారు చేయాలో చిన్నప్పుడే బీజాలు పడటం వల్ల వాళ్లు భవిష్యత్లో గొప్పవాళ్లుగా ఎదిగే అవకాశం ఉందన్నారు.

అబ్దురహింస నృత్యాలు :

పర్యావరణాన్ని రక్షించాలని, కాలుష్యాన్ని నివారించాలని, ప్లాస్టిక్ వాడకాన్ని తగ్గించాలని కోరుతూ పిల్లలు చేసిన నృత్యాలు ఎంతో వైవిధ్యంగా, విజ్ఞానభరితంగా ఉన్నాయి. పిల్లల మేధాశక్తికి పదునుపెట్టి వారిలో మానసిక వికాసాన్ని కల్పించే విధంగా పిల్లలు చేసిన నృత్యాలు ఎంతో ఆనందభరితంగా సాగాయి.

ఈ కార్యక్రమంలో పాఠశాల డైరెక్టర్ కట్టా ప్రభాకర్, ఆక్స్ఫర్డ్ పాఠశాల ప్రిన్సిపాల్స్ రామాంజుల, ఘమీద్ హెడ్ ఆఫ్ ది డిపార్ట్ మెంట్స్, ఉపాధ్యాయుని, ఉపాధ్యాయులు, బాలరాజ్, చిదంబరం, బేగ్, రాజ్ కుమార్, సయ్యద్ ఖైజర్ పాల్గొన్నారు.

- కట్టా ప్రభాకర్,
m : 8106721111

e: akumarkatta@gmail.com

ఘనంగా 10వ హైదరాబాద్ చిల్డ్రన్స్ థియేటర్ ఫెస్టివల్

ఎంతో ఆకట్టుకున్న పప్పెట్ షో

రాజధాని నగరమైన హైదరాబాద్ లో 10వ హైదరాబాద్ చిల్డ్రన్స్ థియేటర్ ఫెస్టివల్ జూబ్లీహిల్స్ లోని డాక్టర్ మర్రి చెన్నారెడ్డి హ్యూమాన్ రిసోర్స్ డెవలప్ మెంట్ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో డిసెంబర్ 7న ఘనంగా ప్రారంభమైంది.

ఈ కార్యక్రమంలో ప్రముఖ నిర్మాత శోభు యర్లగడ్డ, బి.పి.ఆచార్య, నేషనల్ స్కూల్ ఆఫ్ డ్రామా, థియేటర్ ఇన్ ఎడ్యుకేషన్ నిర్వాహకులు జ్యోత్సు, ప్రియాంక, వైశాలి, దీప్తి, కరన్ కుమార్, జైన్, వలువురు సినీ ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు.

కళలను బతికించు కోవడానికి

చిల్డ్రన్స్ ఫెస్టివల్స్ ఉపయోగ

పడతాయి : ప్రముఖ నిర్మాత

శోభు యర్లగడ్డ

గత 10 సంవత్సరాల నుండి తాను చిల్డ్రన్స్ ఫెస్టివల్ లో భాగస్వాములు అవుతున్నందుకు చాలా సంతోషంగా ఉందని ప్రముఖ నిర్మాత శోభు యర్లగడ్డ అన్నారు. చిల్డ్రన్స్ ఫెస్టివల్ పిల్లలకు చాలా ఉత్సాహంగా, ఆదర్శంగా, ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుందన్నారు. పిల్లలు ఇక్కడికి వచ్చి స్వయంగా చూసి చాలా చక్కగా నేర్చుకునే వెసులుబాటు ఉందన్నారు. నశించిపోతున్న కళలను బతికించుకోవడానికి ఇలాంటి ఫెస్టివల్స్ ఎంతో ఉపయోగపడతాయన్నారు.

పిల్లల కెరీర్ చాలా ముఖ్యం : బి.పి.ఆచార్య

నేటి పిల్లల కెరీర్ చాలా ముఖ్యమని, పిల్లల కెరీర్ కు ఇలాంటి

ఫెస్టివల్స్ మార్గదర్శకంగా నిలుస్తాయని బి.పి.ఆచార్య పేర్కొన్నారు. పిల్లల అభివృద్ధికి కెరీర్, కౌన్సెలింగ్ మొదలైన అంశాలపై అవగాహన ఎంతో అవసరం అన్నారు. పిల్లలకు ప్రతి ఒక్కరూ సపోర్టుగా నిలవడం చాలా సంతోషం అన్నారు.

ఈ సందర్భంగా పలు నాటకాలు, నాటికలు, పలు సినిమాలతో పాటు తోలు బొమ్మలాటలు, పలు రకాల నృత్యాలు పిల్లలను ఎంతగానో అలరించాయి. పిల్లల బొమ్మలతో కూడిన ఎగ్జిబిషన్ ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలిచింది. ఈ థియేటర్ ఫెస్టివల్ డిసెంబర్ 17వ తేదీ వరకు కొనసాగింది.

ఈ చిల్డ్రన్స్ థియేటర్ ఫెస్టివల్ కు రాష్ట్రంలోని వివిధ జిల్లాల నుంచే కాకుండా నగరంలోని పలు పాఠశాలల నుండి విద్యార్థిని, విద్యార్థులు భారీ సంఖ్యలో హాజరయ్యారు. ఈ సందర్భంగా విద్యార్థులు మాట్లాడుతూ పప్పెట్ షో గురించి వినడమే కాని, ప్రత్యక్షంగా చూడలేదని, ప్రత్యక్షంగా ఇప్పుడు చూడడంతో చాలా సంతోషంగా ఉందని పలు పాఠశాలల నుండి వచ్చిన పిల్లలు ఆనందం వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

- దక్కన్ స్కూల్స్,

m : 9030 6262 88

e: desk.deccan@gmail.com

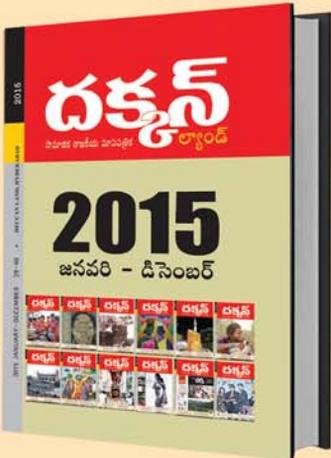
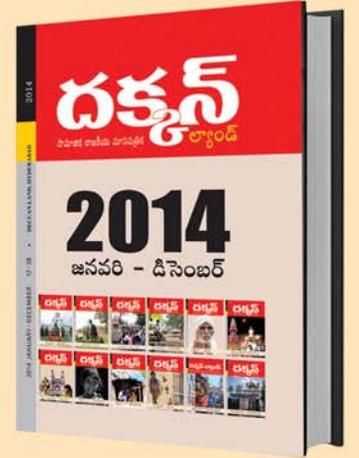
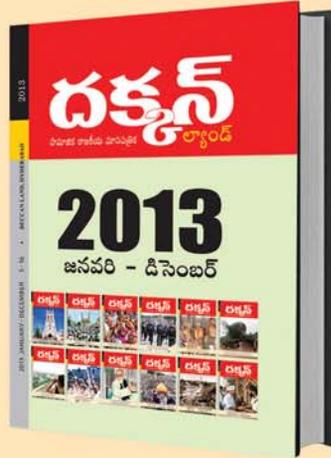
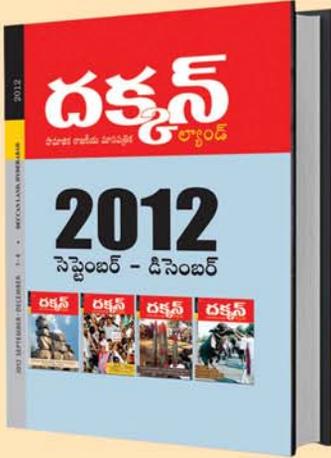

JBR
ARCHITECTURE COLLEGE
HYDERABAD

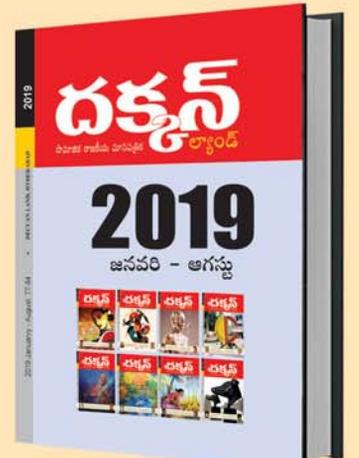
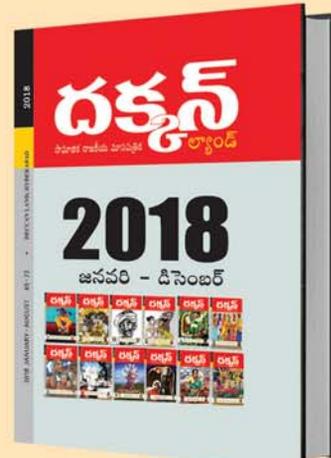
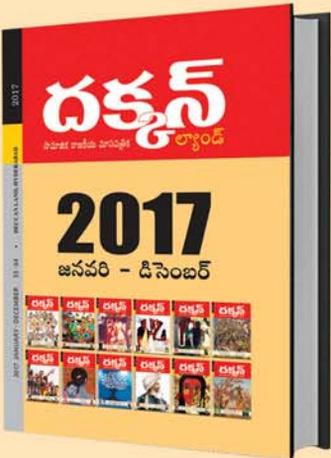
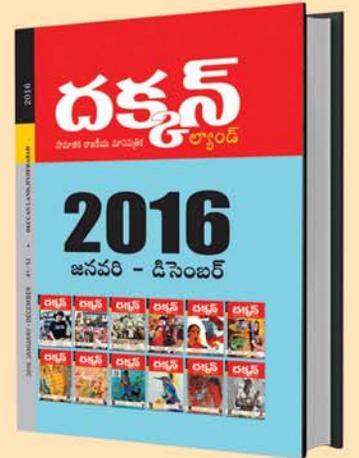
(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA&FAU Hyderabad)

E-mail : jbrarchitecture@jbrgroup.org.in, www.jbrarchitecture.com

తెలంగాణ ఉద్యమ కాలంలో ఆవిర్భవించిన 'దక్కన్ ల్యాండ్' మాసపత్రిక 2019 సెప్టెంబర్ నందికతో 85 నెలలు పూర్తిచేసుకుంది. ఈ ఏడు సంవత్సరాల కాలంలో తెలంగాణ భావజాలాన్ని వ్యాప్తిచేసి, పునర్నిర్మాణ అవసరాన్ని చాటి చెప్పేందుకు 'దక్కన్ ల్యాండ్' కృషి చేసింది. ఇప్పటి వరకు వెలువడిన సంబంధాలను 12 నెలలకు ఒక సంపుటిగా (2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019) రూపొందించి పాఠకుల కోరిక మేరకు అందిస్తున్నాం. భవిష్యత్తులో వచ్చే సంబంధాలను కూడా ఇదేవిధంగా తీసుకువస్తామని తెలియ జేస్తున్నాం. ఆసక్తికలవారు ఒక్కో సంపుటిని రూ.400/-లకు పొందవచ్చు (పొద్దుల ఫ్యాక్ట్లు అదనం). 'ఇఎన్ఎస్ఎన్' ఆమోదం పొందిన 'దక్కన్ ల్యాండ్' మాసపత్రిక పట్ల చూపుతున్న ఆదరణకు ధన్యవాదాలు.

సంకలనాలు పొందేందుకు మా చిరునామా:

ఎడిటర్, 'దక్కన్ ల్యాండ్'
 చంద్రం 3-6-712/2, స్ట్రీట్ నెం.12,
 హిమాయత్ నగర్,
 హైదరాబాద్-500029, తెలంగాణ
 మొబైల్: 9030626288
 Email: desk.deccan@gmail.com
 Website: www.deccanland.com

ఆన్లైన్ ద్వారా చెల్లింపుకోసం:

NAME : DECCAN LAND
 BANK : KOTAKMAHINDRABANK
 ACCOUNT NO : 7111218829
 IFSC CODE : KKBK0000555
 BANK CODE : 000555
 MICR CODE : 500485007

ప్రముఖ రచయిత అంపశయ్య నవీన్ కు 'కీర్తిశిఖర' - 2019 పురస్కారం ప్రదానం

**భూపతి చంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్ట్ తరుపున మొదటి అవార్డు, రూ.లక్ష నగదు, సన్మానం
తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఇది విలువైన అవార్డు : టీఎస్పీఎస్సీ చైర్మన్ ప్రొ.ఘంటా చక్రపాణి
ట్రస్టు సభ్యులకు కృతజ్ఞతలు : అంపశయ్య నవీన్**

తెలంగాణలో సాహిత్యానికి చైతన్య బీజాలు వేసిన గొప్ప వ్యక్తి ప్రముఖ రచయిత అంపశయ్య నవీన్ అని తెలంగాణ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ చైర్మన్ ప్రొఫెసర్ ఘంటా చక్రపాణి అన్నారు. నాంపల్లి పబ్లిక్ గార్డెన్స్ లోని ఇందిరా ప్రియదర్శిని ఆడిటోరియంలో 'భూపతి చంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్ట్' తరుపున ప్రఖ్యాత రచయిత అంపశయ్య నవీన్ కు 'కీర్తిశిఖర జీవన సాఫల్య' పురస్కారం 2019 ప్రధానోత్సవం సభ డిసెంబర్ 11న జరిగింది. భూపతి చంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్ట్ అధ్యక్షులు మణికోండ లక్ష్మీకాంతారావు అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో ముఖ్య అతిథిగా తెలంగాణ పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ చైర్మన్, ప్రొఫెసర్ చక్రపాణి, ప్రఖ్యాత దర్శకులు బి.నరసింగరావు, ప్రముఖ రచయిత, నవలాకారుడు అంపశయ్య నవీన్, ప్రముఖ ఆర్టిస్టు ఏలే లక్ష్మణ్, ప్రసిద్ధ జానపద పరిశోధకులు ప్రొ.ఆర్.వి.ఎస్.సుందరం, ప్రొ.మృణాళిని, ట్రస్టు సభ్యులు మణికోండ వేదకుమార్, ఎం. విజయ్ కుమార్ పాల్గొన్నారు.

ఈ సందర్భంగా భూపతిచంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్టు ముద్రించిన 'అంపశయ్య' నవల పదమూడో ముద్రణను ప్రొ.చక్రపాణితోపాటు అతిథులందరూ ఆవిష్కరించారు.

**తెలుగు రాష్ట్రాల్లో 'కీర్తిశిఖర' అవార్డు ఎంతో విలువైంది :
టీఎస్పీఎస్సీ చైర్మన్ ప్రొఫెసర్ ఘంటా చక్రపాణి**

తెలంగాణలో సాహిత్యానికి అవార్డులు లేని సమయంలో 'కీర్తిశిఖర' అవార్డును భూపతిచంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్టు సభ్యులు ప్రవేశపెట్టడం ఎంతో గర్వకారణం అని టీఎస్పీఎస్సీ చైర్మన్ ప్రొఫెసర్ ఘంటా చక్రపాణి అన్నారు. తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల్లో 'కీర్తిశిఖర' అవార్డు అత్యంత ప్రాధానమైందని, అత్యంత విలువైందిగా అభివర్ణించారు. భారతదేశంలో తమిళనాడు, బెంగాల్, కేరళ, మరాఠీ భాషల్లో సాహిత్యం, రచయితల పట్ల ఉన్నటువంటి శ్రద్ధ తెలుగులో లేదన్నారు. తెలంగాణలో ఏ రచయితకు ఆ రచయిత ఎవరో ఒకరు

పబ్లిష్ చేయడం తప్ప, ఒక ప్రతిష్టాత్మకమైన అవార్డు లేకపోవడం బాధాకరం అన్నారు. ప్రతిష్టాత్మకమైన సాహిత్య సంస్థలు తెలంగాణలో రాకపోవడం చాలా విచారించదగ్గ పరిణామం అన్నారు. నిజానికి తెలంగాణలో సాహిత్య సంస్థలున్నా ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వాటిని నిర్లక్ష్యం చేసినట్లు చెప్పారు. సురవరం ప్రకాశ్ రెడ్డి కాలంలోనే గొల్కొండ పత్రికలో కవుల సంచిక తీసుకొచ్చినప్పటి నుండి అనేక కాల ప్రచురణ సంస్థలు తెలంగాణలో ఆవిర్భావించాయన్నారు. కానీ కాలక్రమంలో అవి తెలంగాణ నుండి కనుమరుగైనట్లు చెప్పారు. ఇటువంటి దశలో తెలంగాణ నడిగడ్డ నుండి సాహిత్య కళా పురస్కారాన్ని ఏర్పాటు చేయాలనే ఆశయం కలిగి ఉండటం గొప్ప విషయం అన్నారు. ముఖ్యంగా

తెలంగాణలో ఇటువంటివి ఉండాల్సిన అవసరం ఎంతయినా కూడా ఉందన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం రచయితలకు, కవులకు కళాకారులకు ప్రత్యేక గుర్తింపుతో సత్కరించుకోవడం అవసరమన్నారు. తమిళనాడు నుండి ఇప్పటి వరకు దాదాపు 50కిపైగా కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డులు వివిధ రచయితలకు వచ్చాయని, కానీ తెలంగాణలో అతి కొద్ది మందికి మాత్రమే అవార్డు రావడం బాధాకరం అన్నారు. శ్రీశ్రీ సాహిత్యమే ఇంగ్లీష్ భాషలోకి సరిగ్గా పోలేదని, నవీన్ రాసిన అంపశయ్య నవలా కూడా ఇంగ్లీష్ భాషలోకి సక్రమంగా వెళ్లేలేదన్నారు. తమిళనాడులో తెలుగు బెస్ట్ ట్రాన్స్లేషన్ కు బెస్ట్ ట్రాన్స్లేషన్ అవార్డులు ఇస్తున్నారని, కానీ తెలుగు సాహిత్యం లేదా తెలంగాణలో అటువంటివి లేవన్నారు. తమిళనాడు రాష్ట్రస్థాయిలో 20కిపైగా తమిళ రచయితలను ప్రోత్సహిస్తూ అవార్డులు ఇవ్వడం గర్వకారణం అన్నారు. లక్ష్మీకాంత్ రావుగారు ఆ కాలంలోనే మెదక్ లో జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్ గా ఉండి 1200 ఎకరాలు భూస్వామ్య కుటుంబం, సమాజ సేవ కోసం అంకితం అప్పడం వల్లే ఉన్న ఆస్తులను పోగొట్టుకున్నారని, అలాంటి కుటుంబాలను చూసేనా మిగతా కుటుంబాలు సమాజ సేవ కోసం ముందుకు రావాలన్నారు. అంపశయ్య నవల వెలువడి 50 యేళ్ళు పూర్తయిన సందర్భంగా ఆ నవల ప్రత్యేక ముద్రణను మంచి బొమ్మలతో ట్రస్టువారు వెలువరించాలని ఆకాంక్షించారు.

<https://youtu.be/-dYT-qJ-02U-> Ghanta

మణికొండ భూపతిరావు గారి నుండి క్రమశిక్షణ, విద్యాబుద్ధులు వచ్చాయి : ప్రఖ్యాత దర్శకులు బి.నరసింగరావు

తమ కుటుంబానికి సాహిత్య వారసత్వం ఉందని, తమ తండ్రి గారికి కొన్ని వందల తెలుగు పద్యాలు నోటికొచ్చేవని, తమ తాతగారికి కూడా సాహిత్యంలో ప్రవేశం ఉండేదని, ఆ ప్రేరణ వల్లనే మేమీ సాహిత్య పురస్కారాన్ని తలపెట్టామని ప్రముఖ సినిమా దర్శకులు బి. నర్సింగరావు అన్నారు. మణికొండ లక్ష్మీకాంతారావు తమకు పెద్ద అన్నయ్య మార్గదర్శకులు. నాటకాలు, సాహిత్యం రాసేవారని, తద్వారా తమకు కూడా ఆ అలవాటు చిన్నప్పటి నుండే అలవడిందన్నారు. ఆంధ్రా ప్రాంతం నుండి చాలా మంది మేధావులను తమ తండ్రి గారు పిలిపించి తమకు పద్యాలు, పాఠాలు ఇంగ్లీషు నేర్పించినట్లు చెప్పారు. ఆ కాలంలో ఏ నాటకాలు వేసే వాళ్ళయినా ముందుగా తమ ఇంటికే వచ్చావారని, పాడటం, ఆడడం, అక్కడే తినడం, ధాన్యం మరియు పారితోశికం తీసుకొని ఆనందంగా వెళ్లేవారన్నారు. చిన్నతనంలోనే తమ ఊళ్లో విజ్ఞానవర్ధిని లైబ్రరీ పెట్టారని, ప్రతి రోజూ లైబ్రరీకి వెళ్లి బాల అనే పత్రికలో ఉన్న బొమ్మలు చూసి సాహిత్యంపై మమకారం పెంచుకున్నట్లు

చెప్పారు. అంపశయ్య నవీన్ రాసిన నవల యాభై సంవత్సరాలు దాదాసా సజీవంగా ఉండటం గర్వకారణం అన్నారు. నవీన్ తన జీవితంలో సుమారు యాభై వరకు పుస్తకాలు రాయడం అద్భుతమే అన్నారు.

మేం ఐదుగురు సోదరులం ఈ సంస్థలో భాగస్వాములమని, తెలుగు సాహిత్యంలో 50 యేళ్ళుగా విశేష కృషిచేసిన 'అంపశయ్య నవీన్' గారికి ఈ ట్రస్టు తరఫున ప్రథమ పురస్కారంతోపాటు లక్ష రూపాయల నగదు, మరియు ప్రఖ్యాత చిత్రకారులు ఏల లక్ష్మణ్ కు విశిష్ట సత్కారం చేసినందుకు చాలా సంతోషిస్తున్నామని చెప్పారు.

https://youtu.be/Oeh1B5oj_MY- Narsinga RAO

ఒక నవలను యాభై ఏళ్లపాటు చదివించడం అపురూపమే : ప్రసిద్ధ జానపద పరిశోధకులు ప్రొ.ఆర్.వి.ఎస్.సుందరం

ఒక నవల యాభై ఏళ్లపాటు చదువరులతో చదివించడం, మళ్లీ 13వ ముద్రణగా రావడం నిజంగా అపురూపమేనని, అలాంటి అంపశయ్య నవలను నవీన్ రాయడం గర్వించదగ్గ పరిణామం అని ప్రసిద్ధ జానపద పరిశోధకులు ఆచార్య ఆర్.వి.ఎస్.సుందరం అన్నారు. నవీన్ గారి ఎన్నో గొప్ప నవలల్ని వదిలేసి, అందరూ 'అంపశయ్య'నే చెబుతున్నారని, ఇది నవలాకారునిగా నవీన్ కు జరిగిన అన్యాయం అన్నారు. నవీన్ రాసిన నవలల్లో 'మాగ్నమ్ ఓపెన్' అనతగ్గ నవల 'కాలరేఖలు' అని, కాలరేఖల్లో తెలంగాణ గ్రామీణ జీవితం చాలా విస్తృతంగా, లోతుగా చిత్రించబడిందన్నారు. గ్రామీణ జీవితం ఇంత విస్తృతంగా మరే తెలుగు నవల్లోనూ చిత్రించబడలేదు అన్నారు. 13వ శతాబ్దానికి చెందిన పాల్కురి సోమనాథుని కావ్యాల్లోనే గ్రామీణ జీవితం బలంగా, విస్తృతంగా చిత్రించబడిందని, ఆ తర్వాత మళ్ళీ నవీన్ గారి కాలరేఖల్లోనే అంత విస్తృతమైన గ్రామీణ జీవిత చిత్రణ ఉందని చెప్పారు. తను స్వయంగా కాలరేఖల్లోని పాత్రలతో మమేకమయ్యారని, పాత్రలతో పాఠకులు మమేకం కావడమే గొప్ప నవల లక్షణమని అన్నారు. అలాగే నవీన్ రచించిన మిగతా నవలల్లో కూడా పాఠకులను తనవెంట తీసుకువెళ్ళే లక్షణం ఉందని, ఉదాహరణకు ఆయన ఇటీవలనే రచించిన "ఇల్లు ఇల్లనియేవు...." అనే నవలను చదువుతూ నవీన్ గారికి మా ఇంట్లో జరిగిన సంఘటనలు ఎలా తెలిశాయని తాను చాలా ఆశ్చర్యపడ్డానని, ఎందుకంటే తమ ఇంట్లో జరిగిన సంఘటనలే ఈ "ఇల్లు ఇల్లనియేవు..."లో ఉన్నాయని చెప్పారు.

<https://youtu.be/TNMv7YYJKxM-> Rvs

'కీర్తిశిఖర' అవార్డుకు నవీన్ ను ఎంపిక చేయడం అభినందనీయం : ప్రొఫెసర్ మృణాళిని

అంపశయ్య నవీన్ గారి కీర్తిశిఖర లైఫ్ టైమ్ అచీవ్ మెంట్ అవార్డు

ప్రోఫెసర్ ఘంటా చక్రపాణి, మణికోండ లక్ష్మీకాంతరావు, అంపశయ్య నవీన్, బి. నరసింగారావు

2019కు ఎంపిక చేయడం అభినందనీయం అని, మంచి ఎంపిక చేసినందుకు మణికోండ కుటుంబ నభ్యులకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నట్లు ప్రోఫెసర్ మృణాళిని తెలిపారు. నవీన్ ప్రధానంగా ప్రయోగశీలి అని, ఆయన రాసిన ప్రతి నవలలోను యేదో ఒక వినుత్తు ప్రయోగం ఉంటుందన్నారు. అంపశయ్య నవలను నవీన్ గారు చైతన్యప్రపంతి శిల్పంలో ఒక 16 గంటల యూనివర్సిటీ విద్యార్థి జీవితాన్ని చిత్రించాడని, ఇదివరకెవరూ మొత్తం నవలను చైతన్యప్రపంతి శిల్పంలో రాయలేదని చెప్పారు. అయితే ప్రయోగం అన్నంత మాత్రాన పఠనీయతాగుణం ఉండదని అనుకోవద్దని, నవీన్ నవలల్లో పఠనీయతాగుణం పుష్కలంగా ఉంటుందన్నారు. ఈ పఠనీయతా గుణం కారణంగానే 50 యేళ్ళు గడిచినా ఈనాడు కూడా పాఠకులు అంపశయ్య నవలను చదువుతున్నారని అన్నారు. నవీన్ “చీకటిరోజులు” ఒక గొప్ప నవల అనీ, 1975 ఎమర్జెన్సీ రోజుల్లో ఈ దేశంలో ప్రజాస్వామ్యం ఎలా ఖానీ చెయ్యబడిందో ఈ నవల చిత్రించినదన్నారు. ఈ నవలను నవీన్ గారు డైరీ రూపంలో రాయడం ఒక ప్రయోగం అని అన్నారు. నవీన్ రచించిన మరో నవల “దృక్కోణాలు” కూడా ఒక ప్రయోగమేనని, ఒక సంఘటన యొక్క 8 వెర్షన్స్ని ఈ నవలలో నవీన్ గారు చిత్రించారని మృణాళిని కొనియాడారు. నవీన్ రెండు నవలాత్రయాల్ని రాశారని- ఒకటి: అంపశయ్య, ముళ్ళపాదలు, అంతప్రపంతి; రెండోది: కాలరేఖలు, చెదిరిన స్వప్నాలు, బాంధవ్యాలు అనీ, మొదటి త్రయనవలల్లో మూడింటిలో మూడురోజుల జీవితమని, ఒకటి విద్యార్థి దశ, రెండోది నిరుద్యోగ దశ అనీ, మూడోది వైవాహిక జీవితదశ అని అన్నారు. రెండో త్రయనవలల్లో 50 యేళ్ళ తెలంగాణ చరిత్ర నిక్షిప్తమై ఉందనీ, ఇలాంటి ప్రయోగాలు తెలుగులో మరెవరూ చెయ్యలేదని

మృణాళిని గుర్తు చేశారు.

https://youtu.be/wk_LO43BeBs- Mrunalini

అంపశయ్య కంటే గొప్ప నవలల్ని రాశాను : అంపశయ్య నవీన్

ఒక రచయిత రాసిన మొదటి నవల అతనికొక శత్రువుగా (An artist's first work will be his worst enemy) మారుతుందన్న నానుడి ఇంగ్లీషు భాషలో ఉందని, ఆమాట తనపట్ల నిజమైందని ప్రముఖ నవలాకారుడు, రచయిత, కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు గ్రహీత అంపశయ్య నవీన్ అన్నారు. ఆచార్య సుందరం గారు చెప్పినట్లు.. అందరూ తన మొదటి నవల ‘అంపశయ్య’నే చెబితారని, తాను రాసిన వేరే నవలల గురించి చెప్పరని, నిజానికి తన అంపశయ్య కంటే గొప్ప నవలల్ని- ముఖ్యంగా కాలరేఖలు, చెదిరిన స్వప్నాలు, బాంధవ్యాలు, చీకటిరోజులు, విమెన్స్ కాలేజీ, దృక్కోణాలు, రక్తకాసారం లాంటివి ఎన్నో రాశానని చెప్పారు. తన రచనలన్నింటిలోనూ పాఠకులను తమలోకి తాము చూసుకునేలా చేస్తానని, తమలోని చెడును సంహరించుకొని మంచి పెంచుకొని, ఉత్తమ మానవులుగా మారాలని చెప్పడానికే తను నవలలు రాస్తున్నానని చెప్పారు. గొప్ప సాహిత్యంలో సార్వజనీనత, సార్వకాలీనత ఉండాలని, ఎక్కడెక్కడో ఉన్న పాఠకులు తన నవలలు చదివి మా రహస్యాలన్నీ మీకెలా తెలిశాయని అడిగారని, సార్వజనీనత అంటే ఇదేనని చెప్పారు. భూపతిచంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్టువారు తనకి కీర్తిశిఖర పురస్కారం ప్రధానం చేసినందుకు తాను చాలా సంతోషించానని, తనకు కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం లభించినప్పుడు ఎంత సంతోషించానో, ఇప్పుడు అంత సంతోషించానని, ట్రస్టు సభ్యులందరికీ హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు తెలియజేశారు.

<https://youtu.be/VSTdJKtQZOK-> Naveen

‘అంపశయ్య నవీన్’ పుస్తకావిష్కరిస్తున్న ప్రోఫెసర్ ఘంటా చక్రపాణి

మణికొండ వేదకుమార్, ఆర్.వి.ఎస్. సుందరం, ప్రొఫెసర్ మృణాళిని, ఆర్టిస్ట్ ఏలే లక్ష్మణ్, మణికొండ విజయ్ కుమార్

**తెలుగు సాహిత్యం, కళలో విశేష కృషి చేసినవారికి 'కీర్తిశిఖర' పురస్కారం :
ట్రస్ట్ చైర్మన్ శ్రీ మణికొండ లక్ష్మీకాంతరావు**

తమ తల్లిదండ్రులు భూపతిరావు, చంద్రమ్మ గార్ల పేర్ల మీద భూపతిచంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్టును స్థాపించామనీ, ఈ సంస్థ ద్వారా ప్రతి సంవత్సరం తెలుగు సాహిత్యం, కళలో విశేష కృషి చేసిన ఒకరికి 'కీర్తిశిఖర' పురస్కారం' పేరుతో సత్కరించాలని నిర్ణయం చేశామని ట్రస్ట్ చైర్మన్ శ్రీ మణికొండ లక్ష్మీకాంతరావు పేర్కొన్నారు. తెలుగు ప్రజలు గర్వించే సాహిత్యం రావాలని, అటువంటి సాహిత్యం వస్తుందని ఆకాంక్షిస్తున్నట్లు చెప్పారు.

**దర్శకులు బి.నర్సింగరావు ప్రోత్సాహం
మరవలేనిది : ప్రముఖ ఆర్టిస్టు ఏలే లక్ష్మణ్**

దర్శకులు బి.నర్సింగరావు సినీమాల ప్రభావం తనపై చాలా ఉందని ప్రముఖ ఆర్టిస్టు ఏలే లక్ష్మణ్ అన్నారు. అందరి సమక్షంలో తనను సన్మానం చేయడం గర్వకారణం అన్నారు. 1998లో ప్రజా గాయకులు గద్దర్ అన్న తనను తీసుకెళ్లి నర్సింగరావుకు పరిచయం చేసినట్లు చెప్పారు. తనను నర్సింగరావు ఎంతో ప్రోత్సహించినట్లు చెప్పారు. తనను ఎప్పుడూ ఆర్టిస్టుగా గుర్తించలేదని, ఆ సమయంలో నర్సింగరావు తనను దగ్గరకు తీసి ప్రోత్సహించినట్లు చెప్పారు. తమది గురు శిష్యుల అనుబంధం అన్నారు. తనకు ఎప్పుడైనా ఇన్స్పైర్ కావాలంటే ముందుగా 'మా వూరు' డాక్యుమెంటరీ చూస్తానన్నారు. తన మొదటి ఎగ్జిబిషన్ చిత్రాలు వేదకుమార్ సార్ కొని సేకరించి ప్రోత్సహించారన్నారు.

కంచుతో భూపతిచంద్ర

మెమోరియల్ ట్రస్టు జ్ఞాపిక డిజైన్:
ప్రసిద్ధ దర్శకులు బి.నర్సింగ రావు 1990లో గీసిన చిత్రం ఆధారంగా.. ప్రసిద్ధ శిల్ప కారుడు అయిన శివరామాచారి కంచు (బ్రాంజ్)ను స్కల్ప్చర్లో వైవిధ్యభరితంగా మలిచి ఈ 'కీర్తిశిఖర' జ్ఞాపికను మణికొండ కుటుంబ సభ్యులకు అందజేశారు.

జీవన్ కుమార్, ఆర్టిస్టు జి.వై. గిరి, లాంటి ఎందరో ప్రముఖ సాహితీవేత్తలు పాల్గొన్నారు.

https://youtu.be/LPH_xbTqVU- Vijay Kumar
<https://youtu.be/Dv7yVzdXQ5c-> MVK intro Ghanta
<https://youtu.be/OAAxUjMvoPk-> MVK intro Mrunalini
<https://youtu.be/gsqL2oxRLGA-> MVK intro Laxma

- రామకృష్ణ కాంపాటి, m : 9866168863
e: ramakrishna.praja@gmail.com

శిల్పి చెక్కిన సౌందర్యం

చెక్క రాగి, ఇనుములాంటి పదార్థాలకు ప్రాణం పోస్తున్న శివరామాచారి

ఆ శిల్పాలు నాట్యం చేస్తాయి.. ఒక శిల్పంతో ఇంకో శిల్పం మాట్లాడుతుంది. జీవంలేని వస్తువులు ప్రాణం పోసుకొని జీవిస్తాయి. ఎందుకు పనికిరాని ముడి వస్తువులు సైతం ప్రఖ్యాత శిలా శిల్పంలా తయారవుతాయి. కళారూపాలు వైవిధ్యభరితంగా చూపరులను ఆకట్టుకుంటాయి. విభిన్నమైన శిల్పి చెక్కిన సౌందర్యం మంత్ర ముగ్ధులను చేస్తుంది. ఇలాంటి ఎన్నో అద్భుతమైన శిల్పాలకు చిరునామాగా నిలుస్తున్నారు శివరామాచారి. తన అమ్ముల పొదిలో ఆయుధమైన స్కల్ప్చర్ స్పేస్ తో శిలా ప్రపంచాన్ని నిర్మిస్తున్నారు.

తండ్రి స్ఫూర్తితో శిల్పకారుడు :

శివరామాచారి స్వగ్రామం మహబూబ్ నగర్ జిల్లా తెలకవల్లి. 1979లో జన్మించారు. ఆయన తండ్రి జగదీశ్వరాచారి దేవుళ్ల ప్రతిమలను రూపొందించేవారు. నాన్న స్ఫూర్తితో శివరామాచారి శిల్పి కావాలనుకున్నారు. బీకాం చదివే రోజుల్లోనే విరిగిపోయిన చెట్టుకొమ్మను తెచ్చి గిరిజన మహిళా రూపాన్ని మలిచారు. తన సృజనాత్మకతకు బీకాం తగదని, దాన్ని మధ్యలోనే వదిలేసి బీఎఫ్ఎలో చేరారు. ఇందులో కళారూపాలను సజ్జెక్టుగా ఎంపిక చేసుకొని తన నైపుణ్యానికి మెరుగులు దిద్దుకున్నారు. తర్వాత సెంట్రల్ యూనివర్సిటీలో మాస్టర్స్ చేశారు. ఈ రంగంలో అంతర్జాతీయంగా వస్తున్న మార్పులను అధ్యయనం చేసి నూతన భవిష్యత్ కు బాటలు వేయాలనుకున్నారు.

హైదరాబాద్ రాజేంద్రనగర్ లో స్టూడియో :

2005లో రాజేంద్రనగర్ లో స్కల్ప్చర్ స్పేస్ పేరుతో స్టూడియో

ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. టెక్నోటం మట్టితో వివిధ రూపాలను మలిచి ఔరా అనిపించారు. ఎప్పటికప్పుడు ప్రయోగాలు చేయడమే ఆయన నైజం. మొదట ఏ పని అయినా స్కెచ్ గీసుకొని, ఆ తర్వాత బంకమట్టితో ఆకృతులను రూపొందిస్తారు. లోహాలతో కళాకృతులు చేయడం తేలికైన పనేం కాదంటారాయన. ఏ రూపానికి ఏ పదార్థం వాడాలో తెలిసుండాలంటారు. చూసే వ్యవయాన్ని బట్టి ఆయా రూపాల్లో జీవం ఉట్టిపడుతుందంటున్నారు. ఫైబర్ తో కళాకృతులు

తయారు చేయడానికి నెలరోజులు పడితే, రాగితో తయారు చేయడానికి నాలుగు నెలలు పడుతుంది. దీనికి సహనం చాలా ముఖ్యం అంటారాయన. మట్టి, చెక్క, ప్లెబర్ గ్లాస్, రాగి, ఇనుములాంటి పదార్థాలకు జీవం పోసి మనుషులతో అనుబంధాన్ని చూరగొనేట్లు చేస్తున్నారు శివరామాచారి.

బోధన :

- పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్ లో 2004 నుండి 2007 వరకు డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ స్కల్ప్చర్ అండ్ పేయింటింగ్ పై బోధన చేశారు.
- ఓక్రీడ్జి ఇంటర్నేషనల్ లో టెడ్ ఎక్స్ టాక్స్ పేరుతో స్కూల్ లో ఐన్ స్టీన్ క్యాంప్స్ 2017లో పాల్గొన్నారు.

ఎడ్యుకేషన్ :

- ❖ 2004లో మాస్టర్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్ (స్కల్ప్చర్) ఎస్.ఎన్.స్కూల్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్, యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్
- ❖ 2002లో బ్యూటికల్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్ (స్కల్ప్చర్) పొట్టి శ్రీరాములు

తెలుగు యూనివర్సిటీ, హైదరాబాద్.

సోలో షోలు :

- రీ ఫైండింగ్ టెడ్ఎక్స్ హైదరాబాద్ 2018, 2010లో
- మెల్లింగ్ ది కాన్సోస్, సోలో షో కళాకృతి ఆర్ట్ గ్యాలరీ, హైదరాబాద్ 2013
- మీడియం అండ్ ది మెస్సజ్, సోలో షో కళాకృతి ఆర్ట్ గ్యాలరీ, హైదరాబాద్ 2010

గ్రూప్ షోలు :

- ❖ ట్రెండింగ్ టీవీటీన్ గ్రూప్ షో, ఫోరం ఆర్ట్ గ్యాలరీ హైదరాబాద్ 2018
- ❖ సాండ్స్ ఆఫ్ టైమ్ గ్రూప్ షో, కళాకృతి ఆర్ట్ గ్యాలరీ, హైదరాబాద్ 2018
- ❖ ఆర్ట్స్ ఇన్ స్పేస్ గ్రూప్ షో, తాజ్ ఫలక్ నూమా ఫ్యాలెస్, హైదరాబాద్ 2018
- ❖ డైమెన్షియన్స్ గ్రూప్ షో, శ్రీష్టి ఆర్ట్ గ్యాలరీ, హైదరాబాద్, 2017
- ❖ నావేవ్ 8x12 ఆర్గనైజ్డ్ బై కోల్ గ్రూప్. స్టేట్ గ్యాలరీ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్, హైదరాబాద్. 2017
- ❖ ట్రెండింగ్ టీవీటీన్ టూ మ్యాన్ షో, కళాకృతి ఆర్ట్ గ్యాలరీ, హైదరాబాద్
- ❖ 2016 ఇన్ బాక్స్ ఆర్గనైజ్డ్, శ్రీష్టి ఆర్ట్ గ్యాలరీ, హైదరాబాద్, 2015 రీకాల్. టూ మ్యాన్ షో ఫోరం ఆర్ట్ గ్యాలరీ చెన్నై, 2014.
- ❖ హైదరాబాద్ ఆర్ట్ ఫెయిర్, ఆర్గనైజ్డ్ ట్రాన్స్ పరెంట్ ఇనిషియేటివ్ గ్రూప్, హైదరాబాద్ 2014.

ఆర్ట్ క్యాంప్స్ :

- ఆర్ట్ తెలంగాణ, ఆర్టిస్ట్ క్యాంప్

ఆర్గనైజ్డ్ తెలంగాణ ట్రస్ట్, హైదరాబాద్, 2014.

- ట్రెడిషనల్ అండ్ మోడ్రన్ స్కల్ప్చర్ క్యాంప్ - 2012. శిల్పారామం, వాకలాపుడి, కాకినాడ, ఆంధ్రప్రదేశ్.
- కళాకృతి ఆర్ట్ క్యాంప్. ఆర్గనైజ్డ్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ. 2010.

ఆర్ట్ వర్క్ షాప్స్ :

- ❖ స్కల్ప్చర్ వర్క్ షాపు కావా ఫైన్ ఆర్ట్ కాలేజీ మైసోర్, 2008
- ❖ ఇంటర్నేషనల్ స్కల్ప్చర్ వర్క్ షాపు ప్రిట్జ్ బ్యాంక్, జర్మనీ, ఇటలీ.

ప్రతిభా పురస్కారం :

- తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం సందర్భంగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం 2015లో ప్రతిభా పురస్కారం 2016గాను ఎంపిక చేసింది. పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో జరిగిన కార్యక్రమంలో ఈ అవార్డు అందుకున్నారు.

కంచుతో భూపతిచంద్ర

మెమోరియల్ ట్రస్టు లోగో డిజైన్ :

ప్రసిద్ధ శిల్పకారుడు అయిన శివరామాచారి భూపతిచంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్టు 'కీర్తిశిఖర' జ్ఞాపికను ప్రత్యేకంగా కంచుతో డిజైన్ చేసి ఔరా అనిపించారు. ప్రసిద్ధ దర్శకులు బి.నరసింగరావు 1990లో గీసిన చిత్రం ఆధారంగా శివరామాచారి స్కల్ప్చర్ రూపంలో అద్భుతంగా తీర్చిదిద్దారు. నరసింగరావు గైడెన్స్ లో కంచు (బ్రాంజ్)ను స్కల్ప్చర్ లో వైవిధ్యభరితంగా మలిచి ఆ జ్ఞాపికను మణికొండ కుటుంబ సభ్యులకు అందజేశారు.

- ఏపీ ప్రభుత్వం నుండి 2011లో ఉగాది పురస్కారం.
- ఏపీ స్టేట్ లెవల్ 8వ ఎగ్జిబిషన్ లో క్యాష్ అవార్డు. ఆర్గనైజ్డ్ తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్
- 2003లో హైలీ కమాండేబుల్ సర్టిఫికేట్, ఆర్గనైజ్డ్ హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ. హైదరాబాద్
- 2002లో 6వ ఏపీ స్టేట్ లెవల్ ఎగ్జిబిషన్ క్యాష్ అవార్డు. ఆర్గనైజ్డ్ తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.
- కాగా 2002-2004 ప్రాంతంలో స్కూల్ షిప్ అవార్డు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం అందజేసింది.

- అనిల్

m : 9030 6262 88

e: desk.deccan@gmail.com

జి. అరవిందన్

ప్రయోగాత్మక చిత్రాల దర్శకుడు

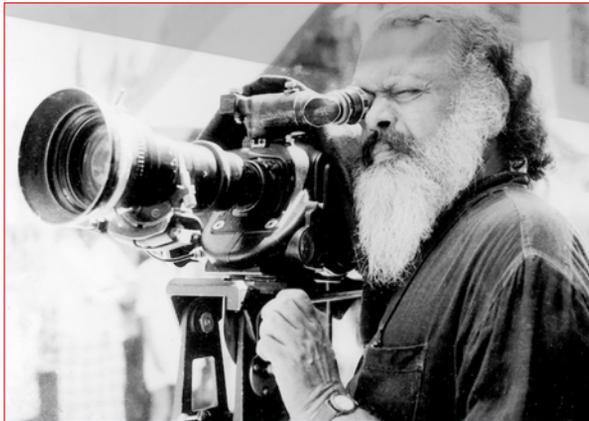
1955లో సత్యజిత్ రే నవ్య సినిమా ఉద్యమానికి శ్రీకారం చుట్టి జాతీయ, అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి ఆర్జించిన తరువాత, దేశంలోని పలు చిక్కల్లో ఉన్న మేధావులు, సిని అభిమానులలో చాలా మంది ప్రభావితులై, క్రమంగా నవ్య సినిమా పురోగమించింది. అలా ప్రభావితులైన వారిలో దక్షిణ భారతం నుండి ప్రముఖంగా స్వర్గీయ జి.అరవిందన్ ను చెప్పుకోవచ్చు. అరవిందన్ ఏక్విడెంటల్ గా చిత్రసీమలోకి ప్రవేశించాడు. ఆయన ఏ ఫిల్మ్ ఇన్స్టిట్యూట్ లోనూ శిక్షణ పొందకపోయినా, భారతదేశం గర్వపడేలా సినిమాలు తీసిన ప్రతిభాశాలి.

1936 జనవరి 23న కేరళలోని కొట్టాయమ్ లో జన్మించాడు. సాహితీ, సాంస్కృతిక రంగాల్లో మంచి అభిరచి, ప్రతిభగల కుటుంబంలో జన్మించడంవల్ల బాల్యం నుండి కళలంటే అభిమానించేవారాయన. తండ్రి ఎమ్.జి.గోవిందనాయర్ మళయాళ సాహిత్యంలో పేరుగల

హాస్య రచయిత, త్రివేంద్రమ్ యూనివర్సిటీలో పట్టభద్రుడైనా, చదువుతో బాటు హిందుస్తానీ, కర్నాటక శాస్త్రీయ సంగీతలను అభ్యసించాడు. ఈ అభ్యాసంవల్లనే తరువాత 'పిరవి' 'అరోవరల్' చిత్రాలకు సంగీతం సమకూర్చగలిగాడు.

ఈ నేపథ్యంలో బాల్యం నుండే తన చుట్టూ జరుగుతున్న పరిణామాలకు, సంఘటనలకు ప్రభావితుడై పిచ్చిపిచ్చి గీతలతో బొమ్మలు వేయాలని ప్రయత్నించాడు అరవిందన్. ఇది గమనించిన తండ్రి అరవిందన్ లో చిత్రకారుడున్నాడని, పెయింటింగులో శిక్షణ విప్పించాలనుకున్నాడు. కానీ కార్టూనిస్టుగానే స్థిరపడగలిగాడు. అత్యధిక సర్క్యులేషన్ గల మళయాళీ వారపత్రిక "మాతృభూమి"లో కార్టూనిస్టుగా "స్మాల్ మెన్ అండ్ ది బిగ్ వరల్డ్" శీర్షికన వేసే కార్టూన్లు సామాజిక సమస్యలు, రాజకీయాలు, మనప్యూల్లో హిపోక్రసీ మొదలైన వాటిని ప్రతిబింబించేవి. ఇలా ఒక పుష్కర కాలానికి పైగా కార్టూనిస్టుగా కాలం గడిపిన అరవిందన్ ఒక స్థిరమైన కొలువులో ఉండిపోవాలని నిశ్చయించుకుని, కేరళలోని రబ్బర్ బోర్డ్ లో డెవలప్ మెంట్ ఆఫీసర్ గా ఉద్యోగంలో చేరాడు. కొట్టాయం నుండి కాలికట్ వెళ్ళాడు. అక్కడ ఆయనకు రచయితలు, మేధావులు పరిచయమై అందరూ కలిసి సాహిత్యం గురించి 'రే' నుండి మ్యూజిక్ సేన్ తదితరుల సినిమాల

గురించి విస్తృతంగా చర్చలు జరిపేవారు. అప్పుడే దక్షిణ భారతంలో కన్నడంలో జి.వి.అయ్యర్, గిరీష్ కర్నాడ్, పతాభి, బి.వి.కారంత్ కేరళలో అదూర్ వంటి వారు నవ్య సినిమా ఉద్యమానికి ప్రాణం పోయనారంభించారు. అదూర్ గోపాలకృష్ణన్ పూణే ఫిల్మ్ ఇన్స్టిట్యూట్ లో శిక్షణ పొంది కేరళకు వచ్చి, తొలుత "స్వయంవరం" తీసి జాతీయ స్థాయిలో "ఉత్తమ చిత్రం"గా అవార్డు నందుకుని, మళయాళ చిత్ర రంగానికి గర్వకారణమైనాడు.

వీటన్నింటిని గమనిస్తున్న అరవిందన్ తన మిత్రులతో కలిసి 1973లో చిత్ర నిర్మాణానికి పూనుకున్నాడు. చిత్ర దర్శకుడుగా, కెమేరా సెన్స్ లోనూ ఎలాంటి సాంకేతిక అనుభవం లేకుండానే చిత్ర నిర్మాణానికి నడుం కట్టాడు. త్రికోటియన్ అనే రచయిత 'నీలో రచయిత, ఆర్టిస్ట్, మ్యూజికల్ గానూ అనుభవం కనబడటంవల్ల దర్శకుడవటం అంత కష్టం కాదని, నీలోని సృజనాత్మక శక్తిని సినిమా

మాధ్యమానికి ఉపయోగించు అనే సలహా ఇచ్చాడు. అలా తన తొలి చిత్రం "ఉత్తరాయణం" (1974) పూర్తయింది. స్వాతంత్ర్యానికి ముందుండే సంఘటన ఆమె, పరిస్థితులను - స్వాతంత్ర్యానంతరం జరుగుతున్న పరిణామాలను నేపథ్యంగా తీసుకుని బలమైన కథతో ప్రజల మనోభావాలను తెరకెక్కించాడు. 1947కు ముందు నాటి ఐక్యత, అనంతరం విచ్చినమై స్వార్థం, మోసాలు ప్రజలిపోయి - నిరుద్యోగిగా, పేదరికం, ఆకలి, అస్థిరతలకు దారితీసిన పరిస్థితులకు దర్శణం పట్టాడు. ఈ చిత్రం జాతీయ స్థాయిలో ఉత్తమ భావైక్య చిత్రంగా అవార్డు నందుకుని తొలి చిత్రంలోనే పరిణితి చెందిన దర్శకుడిగా ప్రశంసలందుకున్నాడు. కేరళలో విడుదలైనపుడు, ఒక నూతన దర్శకుడు తీసిన చిత్రంలా గాక ఒక అనుభవశాలీయైన దర్శకుడి చిత్రంగా ప్రేక్షకుల మన్ననందుకున్నాడు అరవిందన్.

అనంతరం నాలుగేళ్ళకు గానీ రెండో చిత్రాన్ని రూపొందించలేదు. అది "కాంచనసీత" (1978). కాంచన సీత ఆయన దర్శకత్వం ప్రతిభకు తారాణంగా నిలిచింది. రామాయణంలోని ఉత్తరకాండలో వచ్చే 'స్వర్ణసీత' ఘట్టాన్ని, విభిన్న రీతిలో ప్రయోగాత్మకంగా సీతను ప్రకృతితో పోల్చి, చిత్రాన్నంతా ప్రకృతిలోనే చిత్రీకరించాడు. రాముడికి ప్రకృతిలోని ఏ పువ్వును చూసినా సీత

కనబడుతుంది. రామయణంలో మాదిరిగా కాక అయోధ్యను ప్రకృతిగా, మునులు వేద మంత్రాలు విని పిస్తుండగా ప్రకృతిలోనే సీతను ప్రతిష్ఠిస్తాడు. ఆయన ఆలోచనలకు అనుగుణంగానే తెలంగాణలోని భద్రాచలం అడవుల్లో తాము శ్రీరాముడి వంశానికి చెందిన వారమని భావించే చెంచులను పాత్రలకు ఎంపిక చేసుకుని, యూనిట్ తో సహా తరలి వచ్చి గోదావరి నది, అక్కడి అడువుల్లో, లోయ లోని ప్రకృతి అందాలను కళాత్మకంగా చిత్రీకరించిన ప్రయోగశాలి అరవిందన్.

“కాంచనసీత”లో రామయణంలోని వాస్తవికతను, ప్రజల విశ్వాసాలను తప్పు పట్టించే విధంగా రూపొందించాడని కేరళలోనూ, దేశవ్యాప్తంగానూ విమర్శలకు గురైన అరవిందన్ “రామాయణం”లోని ఉత్తరకాండలో వచ్చే స్వర్ణసీత కథకు తను వక్రీకరించలేదు. యథాతథంగానే తీసుకుని చిత్రీకరణలో సూతన పోకడలు అవలంబించానని, దేన్నయినా ఇంటర్ పిటీషన్ చేసే హక్కు ప్రతి ఒక్కరికీ ఉందనీ, ‘కాంచన సీత’ను కళా త్మకంగా చెప్పడానికి ప్రయత్నించాను కానీ వక్రీకరించి ప్రయత్నించలేదు” అని సమాధానం చెప్పాడు.

ఆ తరువాత గ్రామీణ వాతావరణంలో సర్కస్ ను ప్రదర్శించే వారి ఆధారంగా, సర్కస్ కళాకారుల జీవన స్థితి గతులు ప్రతిబింబించే “థంపు” (1979) చిత్రాన్ని రూపొందించాడు. సర్కస్ కళాకారుల జీవితాలచే గాక కథలో తాత్విక దృక్పథం కనబరుస్తాడు. వాస్తవానికి అరవిందన్ ప్రతి చిత్రం తాత్విక చింతనతో వైవిధ్యం కలిగి ఉంటుంది. 1979లోనే “కుమ్మాట్టి”ని రూపొందించగా, 1980 ఇండియన్ పనోరమా విభాగంలో ప్రదర్శించబడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎన్.ఎఫ్.డి.సి. వారు బాలల చిత్రం తీయవలసిందిగా ఆహ్వానించిన నేపథ్యంలో పంచతంత్ర, జాతక కథలను పోలిన కథతో రూపొందించినదే “కుమ్మాట్టి”.

అరవిందన్ 1980లో కేరళలో ఒక గ్రామంలో నివసించే ఒక పేద జూలరి జీవిత కథాంశాన్ని తీసుకుని “ఇస్టప్పన్” తీశాడు. ఇందులో ఒక సంఘటన రకరకాలుగా జరిగి, ప్రేక్షకుడి పరిశీలనా దృష్టి

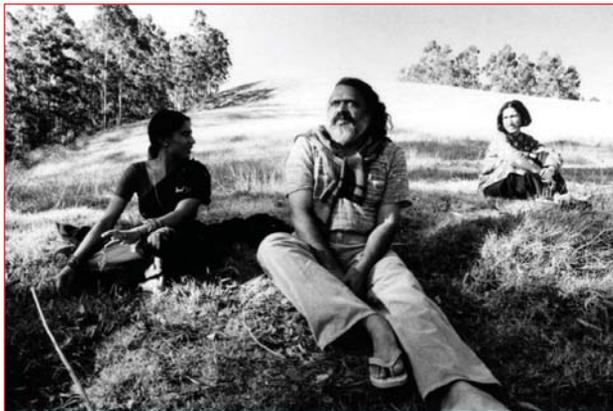
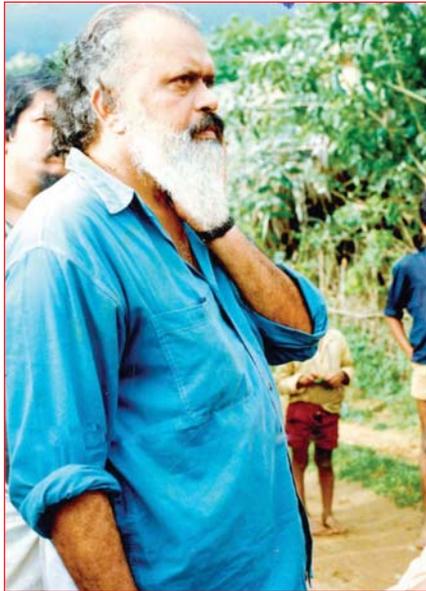
సంఘటనం నేపథ్యం నుండి అభిప్రాయాలకు వెళ్ళి ప్రపంచాన్ని అవగతం చేస్తుంది. అరవిందన్ చిత్రాల్లో పాత్రలు స్పష్టంగా ఉండి, సూటిగా ప్రవర్తిస్తూ వివాద సందర్భాల్లో చక్కగా ఇడిమి ఉంటాయి.

కళాత్మక హృదయాలను పరవశింపజేసే అరవిందన్ మరో చిత్రం ‘పాక్కువేయిల్’ (1981). తన కలల ఆధారంగా రూపొందించిన ఈ చిత్రంలోని ప్రతి ఫ్రేంలోనూ కవితాత్మకంగా కళాకారులు తమకు తెలిసిన జీవితాన్ని పారేసుకున్న గతాన్ని ఆవిష్కరిస్తూ చివర్లో ఒక అద్భుతమైన కవితను ప్రేక్షకుడు వినాటికి మరిచిపోలేదు.

“పోక్కువేయిల్ తరువాత మానసిక చిత్త ప్రవృత్తులు ఆయా సందర్భంగా ఎలా మారతాయో బాహ్య స్వరూపానాకి, అంతర్గత ఆలోచనలకు దర్పణం పట్టే సెల్యూయిడ్ కావ్యం “చిదంబరం” (1985), చిదంబరం అంటే ఒక ప్రదేశమూ, ఒక వ్యక్తి, పురాణం కాదు. అతి సున్నితమైన మానవ నైజాన్ని

ధార్మిక, తాత్విక దృష్టితో చూసి మలచిన కథ అని చెబుతాడు అరవిందన్. ఈ చిత్రంలో దర్శకుని ప్రతి హృద్యంగా, కళాత్మకంగా చిత్రీకరించబడింది. ‘మునియాండి’ అనే తమిళ పశువుల కాపరి, నాగరిక ప్రపంచం గురించి అంతగా తెలియని అమాయకురాలైన భార్య శివకామి, వ్యవసాయ క్షేత్రంలో సూపరిటెండెంట్ గా వచ్చి వారి జీవితాన్ని మార్చుకు దోహదం చేసి, పతనానికి కారుకుడై చివరి దాకా మనిమాండి దృష్టిలో నిర్దోషిగానే ఉండి, తనకు తాను దోషినని తెలుసుకుని పలాయనమయ్యే శంకరన్ పాత్రలు - ఈ సమాజంలో మనకు చాలా చోట్ల కనబడతాడు. ఒక పరిస్థితుల్లో శంకరన్ - మునియాండి భార్య శివకామి శారీరకంగా ఏకమౌతారు. కానీ మనిమాండి తన భార్యకు మరో పాత్ర జాకబ్ తో అక్రమ సంబంధం ఉందని భావించి, భార్యను చంపి, తను ఆత్మహత్య చేసుకోవడం - అన్నీ గమనిస్తున్న శంకరన్ తను అపరాధిననే మానసిక వేదనతో

అక్కడి నుండి పారిపోవడం - ఈ చిత్ర కథాంశం, శంకరన్ శివకామీల పరస్పర ఆకర్షణను అక్రమ సంబంధంగా కాక మానవ నైజమేననే విధంగా అత్యంత సహజంగా, కళాత్మకంగా త్రికణ ప్రేమ కథాంశాన్ని అనితర సాధ్యంగా చిత్రీకరించాడు అరవిందన్, మునియాండిగా శ్రీనివాసన్, శివకామిగా స్మితాపాలిల్, శంకరన్ గా

గోపి, జాకబ్ గా మోహనదాస్ ల నుండి అపూర్వమైన నటనను రాబట్టాడు. ఈ చిత్రం జాతీయ బహుమతి పొందింది.

1980లో బర్మా, పాలెండ్ లో భారతీయ సినిమాల ప్రదర్శనా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడానికి వెళ్ళినపుడు అరవిందన్ బృందంలో స్వీతాపాటిల్ కూడా ఉంది. అప్పుడే ఆమెతో ఓ చిత్రం తీయాలని నిర్ణయించుకున్నాడాయన, అరవిందన్ తన దృష్టిని, సమయాన్ని పూర్తిగా సినిమా నిర్మాణం మీద లగ్నం చేయాలని - రబ్బర్ బోర్డులో ఉద్యోగానికి 1984లోనే రాజీనామా చేశాడు, చిదంతరం తదుపరి 'ఒరిడత్' (1986) చిత్రంలో 1950 ప్రాంతంలో కేరళలోని గ్రామాల్లో విద్యుదీకరణ జరిగినపుడు ఏర్పడిన మార్పుల గురించి చెప్పాడు.

అరవిందన్ ప్రయోగాలు చేయడంలో చేయి తిరిగినవాడని ముందుగానే చెప్పుకున్నాం కదా! అలాంటి చిత్రమే "మారాట్టం" (1988) 'మారాట్టం' అంటే వేషం. మళయాళీ రచయిత కవలం నారాయణ ఫణిక్టర్ వ్రాసిన మహాభారతంలోని 'కీచకవధ' ఘట్టం ఏకాంకికకు తెర రూపమే మారాట్టం. సృత్య రూపంలో డైలాగులు ఉండక కేవలం దృశ్య పరంగానే సినిమా కొనసాగుతుంది. కేరళలోని కథకళి, మోహినీ ఆట్టం అనే నృత్యాలను కలిపి ఒక ప్రత్యేక నృత్యరూపకాన్ని రూపొందించి, ఈ రెండు నృత్యరీతుల్లో ప్రసిద్ధులైన కళాకారుల సహకారంతో ఈ చిత్రాన్ని రూపొందించాడు. ప్రముఖ విమర్శకురాలు అమితామాలిక్ ఈ చిత్రాన్ని చూసి -

"It is a inimatic

treat; So stupenodous is its beauty, So high standar" అని ప్రశంసించారు. ఈ చిత్రం దూరదర్శన్ వారికోసం రూపొందించబడింది. ఆ తరువాత అమెరికా నుండి ఇండియా వచ్చి, భారతీయుల సంస్కృతి, కళారంగ ఆచారాలను అభ్యసించడానికి వచ్చిన విద్యార్థిని, విద్యార్థుల మానసిక స్పందలను 'ఉన్ని' (1989)లో చూపించాడు. ఆయన చివరి చిత్రం "వాస్తుహార" పదకొండవది. 1990లో పూర్తయింది. విడుదలకు ముందే ఆయన ఈ ప్రపంచం నుండి విడుదలైపోయాడు. 'వాస్తుహార'లో బంగ్లాదేశ్ యుద్ధ కాలంలో

కాందిశీకులు ఇండియాలోకి ప్రవేశించడానికి ఎదుర్కొన్న ఇబ్బందులను అలా ఒక యువకుడు (మోహన్ లాల్) కలకత్తా వచ్చి, ఒక బెంగాలీ అమ్మాయిని ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకున్న కథను చిత్రీకరించాడు.

అరవిందన్ 'దిసీర్ హు వాక్స్ అలోన్' (1985) అనే డాక్యుమెంటరీ 'జిడ్డు కృష్ణమూర్తి'పై, ఇంకా కౌంటర్స్ ఆఫ్ లైన్ ఆర్ రిథమ్స్ (1987), అనాదధార (1988), సహజ (1988) అనే డాక్యుమెంటరీలను కూడా రూపొందించాడు. ఆయన తీసిన చిత్రాల్లో 8 ఇండియన్ పనోరమాలో ప్రదర్శించబడినవి, బెర్లిన్, కేన్స్, మాన్ హైమ్, లూకార్మ్, హవాయ్ మొదలగు ఫిలింఫెస్టివల్స్ లో ఆయా

చిత్రాలు ప్రత్యేకంగా ప్రదర్శించబడటమే గాక, 1984లో ఆయన చిత్రాలతో ప్యారిస్ లో రెట్రోస్పెక్టివ్ జరిగింది. 'ఆరో ఒరలో', 'పిరవి' (1988) చిత్రాలకు సంగీతం కూర్చాడు కూడా. కేవలం ఒకటిన్నర పుష్పర కాలంలోనే జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో భారతీయ సినిమాకు కీర్తినార్జించి పెట్టి, 55 ఏళ్ళకే నూరేళ్ళు నిండి 1991 మార్చి 15న తనువు చాలించి, నవ్వ సినిమా అభిమానులకు తీరని

లోటు కలిగించాడు. కానీ, ఆయన సినిమాలు ఉన్నంతకాలం ఉత్తమాభి మములున్న ప్రేక్షకుల్లో అమరుడు అరవిందన్.

అరవిందన్ చిత్రమాలిక

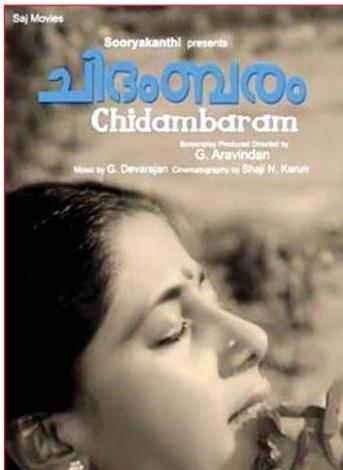
1. ఉత్తరాయణం (1974)
2. కాంచనసీత (1978)
3. ధంపు (1979)
4. కుమ్మాట్టి (1979),
5. ఇస్తప్పన్ (1980)
6. పాక్కు వేయిల్ (1981),
7. చిదంబరం (1985),
8. ఒరిడత్

(1986), 9. మారాట్టం (1980) 10. ఉన్ని (1989) 11. వాస్తుహార (1990).

డాక్యుమెంటరీలు:

1. The Seer who walks alone (1985),
2. Contours of line or Rhythm (1987),
3. అనాదధార (1988),
4. సహజ (1988)

- హెచ్.రమేష్ బాబు, m: 7780736386
e: hrameshbabu5@gmail.com

మాటల వంతెనొకటి

నిర్మించుకుందాం రా!

మరణం కన్నా బాధాకరమైన మౌనాన్ని
యుద్ధం కన్నా భయంకరమైన నిశ్శబ్దాన్ని
ఎన్నేళ్ళిలా భుజాల మీద మోస్తాం?
సంధికి నాంది పలుకుదాం రా!

ఒకరి వెనుక వేరొకరు చేరి
గోతులు తవ్వుకొని నవ్వుకోవడం
ఒకరి బలహీనతల మీద

మరొకరు సింహాసనం వేసుకూర్చొన్నవడం
ఎన్నాళ్ళిలా నాటకాన్ని రక్షింకట్టిస్తాం?
హృదయ వేదిక మీద ఎదురెదురుగా
కూర్చొని చర్చించుకుందాం రా!

దారి పొడుగునా
విమర్శల ముళ్ళ పాదలు
ఎదురుపడితే ప్రేమగా పలకరించుకోలేని
అగాధపు దారులు
అపార్థాల అపనమ్మకాల
ఎగసిపడే అగ్నికీలలు
ఎంతకాలమని అదే దారిలో నడుస్తాం?
మాటల వంతెనొకటి నిర్మించుకుందాం రా!

- సాంబమూర్తి లండన్
m : 9642732008

e : sambhamurthylanda@gmail.com

చందాదారులుగా చేరండి... చేర్చించండి...

పాఠకులకు, రచయితలకు, పరిశోధకులకు... నమస్సులు.

తెలంగాణ ఉద్యమ సందర్భంలో పుట్టిన తెలుగు మాసపత్రిక దక్కన్ లాండ్ ఏడేళ్ళు పూర్తి చేసుకొని ఎనిమిదవ సంవత్సరంలోనికి అడుగు పెడుతున్నది. తెలంగాణ సాధన ఉద్యమ సమయంలో ఉద్యమానికి దిశా నిర్దేశం చేసేలా ఎందరో ప్రముఖుల వ్యాసాలను అందించింది. టిఆర్ఎస్ 'చర్చ' సారాంశాలను ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్ళింది. తెలంగాణ భావజాలాన్ని బలోపేతం చేసింది.

స్వరాష్ట్ర ఆవిర్భావం తర్వాత దక్కన్ లాండ్ తెలంగాణ పునర్ నిర్మాణంతో తనదైన పాత్రను పోషిస్తున్నది. తెలంగాణ తనదైన అస్తిత్వాన్ని కాపాడుకోవడానికి, మరింత పరిపుష్టం చేసుకునేదానికి దోహదం చేస్తున్నది.

ఈ నేపథ్యంలో సామాజిక అంశాలతోపాటు, చరిత్ర, సాహిత్యం, వివిధ చేతివృత్తుల కళారూపాలు, నైపుణ్యాలు, వారసత్వం, పర్యావరణం, పర్యాటకం లాంటి అంశాలపై కథనాలను వెలువరిస్తున్నది కథ, కవితలు, పుస్తక పరిచయాలు, సమీక్షలు విశ్లేషణలతో మీ ముందుంచుచున్నాము. ప్రజా సంక్షేమం కోసం జరుగుతున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ప్రజల దృష్టికి తీసుకెళ్ళుతుంది. 2012 సెప్టెంబర్ లో ప్రారంభమైన పత్రిక ఇప్పటి వరకూ మీ అందరి సహకారాలతో కొనసాగుతూ వస్తుంది. ఇప్పటికే ఎంతో మంది మిత్రులు, శ్రేయోభిలాషులు, తమ చందాలతో పాటు, చందాదారులను చేర్చించడంలో తమ సహకారాన్ని అందిస్తున్నారు. వారికి ధన్యవాదాలు.

అయినప్పటికీ పత్రిక నిర్వహణ కష్టసాధ్యంగా ఉంది. దక్కన్ లాండ్ మనందరిది. పదికాలాల పాటు పత్రిక సజావుగా వెలువడే బాధ్యత మన అందరిదీ.

చందా పూర్తయిన వారు తమ చందాలను రెన్యూవల్ చేసుకుని కాంప్లైమెంటరీ కాపీలు అందుతున్న వారు కూడా చందాదారులుగా చేరి, మిత్రులను చేర్పించి సహకరిస్తారని ఆశిస్తూ...

ధన్యవాదాలతో... మీ
- మణికోండ వేదకుమార్
సంపాదకులు

చందా వివరాలు:

వార్షిక చందా : రూ. 300
2 సం॥లకు : రూ. 600

'దక్కన్ ల్యాండ్' పేరిట ఎంఓ, మనీయార్డర్, చెక్ లేదా నగదు రూపంలో చందామొత్తం చెల్లించవచ్చు.

చిరునామా :

DECCAN LAND :

"CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar,
Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail:desk.deccan@gmail.com www.deccanland.com

దక్కన్ ల్యాండ్ బ్యాంకు ఖాతా వివరములు:

Name : DECCAN LAND
Bank : KOTAK MAHINDRA BANK
A/c No : 7111218829
IFSC Code : KKBK0007463
Branch Code : 007463

తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ సాహిత్య ప్రియుడు

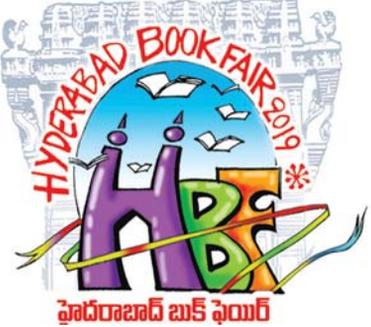
రాష్ట్ర గవర్నర్ తమిళసై సాందర్ రాజన్

● భాగ్యనగర సిగలో కొలువైన పుస్తకాల భాండాగారం ● 33వ హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ను ప్రారంభించిన గవర్నర్

ఒక మంచి ఆలోచన వెయ్యి పనులు చేయిస్తుంది. ఒక మంచి పుస్తకం.. లక్షసార్లు ఆలోచింపజేస్తుంది. మంచి విజ్ఞాన సమాజం ప్రపంచానికి దిక్సూచిలా నిలుస్తుంది. వీటన్నింటినీ మార్చేది మంచి పుస్తకమే. పుస్తకాలే మన స్నేహితులు, మన ప్రేమికులు, మన బంధువులు. ఆధునిక భారతదేశ ఆవిష్కరణ కోసం పుస్తకాలు కీలక భూమిక పోషిస్తాయి.

330 స్థాళ్లు.. 320 మంది పబ్లిషర్స్.. 60 లక్షలకు పైగా పుస్తకాలు.. వివిధ రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన తెలుగు, హిందీ, తమిళం, మరాఠీ, కన్నడం, ఉర్దూ, ఇంగ్లీష్ భాషల్లో పుస్తకాలు. పిల్లల కథల పుస్తకాలు, పెద్దల పుస్తకాలు, సాహిత్యం, పోటీ పరీక్షలు.. ఇలా విభిన్న రకాల విజ్ఞాన భాండాగారం కళాభారతిలో కొలువైంది. హైదరాబాద్ లోని ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో 33వ జాతీయ పుస్తక మహోత్సవం డిసెంబర్ 23న ఘనంగా ప్రారంభమైంది. దేశవ్యాప్తంగా ఢిల్లీ, కోల్ కతా, రాజస్థాన్ బుక్ ఫెయిర్లకు ఏమాత్రం తీసిపోని విధంగా హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ను ఐదోసారి నిర్వహించటం తెలంగాణకే గర్వకారణం.

తెలంగాణ ఉద్యమం..భారత స్వాతంత్ర్యం పోరాటం స్థాయిలో జరిగింది : తెలంగాణ రాష్ట్ర గవర్నర్ తమిళసై సాందర్ రాజన్

హైదరాబాద్ 33వ బుక్ ఫెయిర్ను అధికారికంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర గవర్నర్ తమిళసై సాందర్ రాజన్ డిసెంబర్ 23న ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో ప్రారంభించారు. ఈ సందర్భంగా గవర్నర్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ ఉద్యమం..భారత స్వాతంత్ర్యం పోరాటం స్థాయిలో జరిగిందని అన్నారు. ఆ ఉద్యమ స్ఫూర్తి భావి తరాలకు చెప్పాలని, అందుకోసం చిన్నకథలు, ఆకర్షణీయమైన బొమ్మల రూపంలో పుస్తకాలను రూపొందించాలని సూచించారు. పుస్తకాలను నిత్యం చదవడం వల్ల విజ్ఞానం పెరుగుతుందని, నేటి యువత పుస్తకాలతో స్నేహం చేయాలన్నారు. భాగ్యనగరాన్ని పుస్తకాల నగరంగా తీర్చిదిద్దడామని, ఈ మహాక్రతువులో ప్రజలంతా భాగస్వాములు కావాలని పిలుపునిచ్చారు. తాను చిన్నప్పటి నుండి పుస్తక ప్రేమికురాలినని, నిత్యం రాత్రి పడుకునే సమయంలో గంటపాటు పుస్తకాలు చదువుతానన్నారు. సీఎం కేసీఆర్ మంచి పుస్తకాల చదువరి అని కీర్తించారు.

రాష్ట్ర ప్రణాళిక సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు బి.వి.నోద్దుకూర్ మాట్లాడుతూ టెక్నాలజీ ఎంత వచ్చినా పుస్తకాలను భర్తీ చేయలేవన్నారు. నేటి యువత పుస్తకాలను బాగా చదివి మంచి జ్ఞానం

పెంచుకోవాలన్నారు.

టీఎస్పీఎస్సీ చైర్మన్ ప్రొఫెసర్ ఘంటా చక్రపాణి మాట్లాడుతూ అక్షరం వ్యాప్తివల్లే తెలంగాణ ఉద్యమం బలోపేతమైందని చెప్పారు.

రాష్ట్ర పర్యాటక, భాషా సాంస్కృతికశాఖ మంత్రి శ్రీనివాస్ గౌడ్ మాట్లాడుతూ.. సీఎం కేసీఆర్ ఎన్నో పుస్తకాలు చదివారని, అందుకే గాంధీమార్గంలో ఉద్యమం నడిపినట్లు చెప్పారు.

అక్షర ఝురి అక్షయసిరి - పీవీ ప్రసంగాలు.. పుస్తకాలు గవర్నర్ ఆవిష్కరణ..

కల్వకోట వెంకట్ సంతోష్ బాబు రచించిన పీవీ చెప్పిన ముచ్చట్లు, అక్షర ఝురి అక్షయసిరి - పీవీ ప్రసంగాలు పుస్తకాలను గవర్నర్ తమిళిసై ఆవిష్కరించారు. బుక్ ఫెయిర్ లో కొన్ని స్టాళ్లను సందర్శించిన గవర్నర్ తెలంగాణ, సంస్కృతి, చరిత్ర, సాహిత్యానికి సంబంధించిన ప్రముఖ పుస్తకాలు చదవాలనుకుంటున్నట్లు చెప్పారు.

పిల్లల కోసం బాలమేళా..

పిల్లల్లో సాహిత్యాభిరుచి పెంపొందించడం కోసం బుక్ ఫెయిర్ లో ఈసారి కొత్తగా బాలమేళా కార్యక్రమాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. పిల్లల్లో ఒత్తిడిని తగ్గించి, వారిలో సృజనాత్మకత పెంపొందించడం, సాహిత్యంపై మమకారం పెంపొందించడమే ధ్యేయంగా ఈ బాలమేళను ఏర్పాటు చేశారు. ఇందులో మిమిక్రీ, ఫ్యాన్సీ డ్రస్, వన్ మినిట్, తెలుగు, చిత్రలేఖనం, గ్రూప్ డ్యాన్స్ పోటీలను నిర్వహిస్తున్నారు. అలాగే పిల్లలకు కవి సమ్మేళనం, వ్యాస రచన పోటీలు, పాటల పోటీలు ఆకర్షణీయంగా ఉన్నాయి.

జ్ఞాన సమాజం కోసమే బాలమేళ: ప్రముఖ విద్యావేత్త చుక్కారామయ్య

మహాత్మాగాంధీ జీవితం, స్వాతంత్ర్య పోరాటం గురించి పిల్లలందరూ తెలుసుకోవాలని ప్రముఖ విద్యావేత్త చుక్కారామయ్య పేర్కొన్నారు. పిల్లల్లోని సృజనాత్మకతను వెలికితీసి పిల్లల బంగారు భవిష్యత్ కు బాటలు వేయాలన్నారు. పుస్తక ప్రదర్శనలో బాలల కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం అభినందనీయం అన్నారు. జాతీయ పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై డిసెంబర్ 24న 'బాలమేళ' కార్యక్రమాన్ని చుక్కారామయ్య ప్రారంభించారు. అనంతరం ఆయన మాట్లాడుతూ మహాత్మాగాంధీపై వెలువడిన పలు రచనల గురించి ప్రస్తావించారు. ఈ సందర్భంగా చుక్కారామయ్య రచించిన మొదటి పాఠం పుస్తకంను ఫోరం ఫర్ బెటర్ హైదరాబాద్ వ్యవస్థాపకులు మణికొండ వేదకుమార్, 'సాధకులు - బోధకులు' పుస్తకంను బీసీ గురుకులు పాఠశాలల సొసైటీ కార్యదర్శి మల్లయ్య భట్టు

ఆవిష్కరించారు. బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరీశంకర్, కార్యదర్శి కోయ చంద్ర మోహన్ పాల్గొన్నారు.

యువ సాహితీ సమాలోచన చర్చాగోష్ఠి :

ప్రస్తుత సాంకేతిక యుగంలో ఫేస్ బుక్, వాట్సాప్ లో కవిత్వం విస్తృతంగా వస్తోందని కవి, రచయిత జూలూరి గౌరీశంకర్ అన్నారు. స్టార్ట్ పోస్ట్ కే యువత పరిమితమైతే సాహిత్యం నేర్చుకోలేరన్నారు. డిసెంబర్ 24న బుక్ ఫెయిర్ లో నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై యువ సాహితీ సమాలోచన చర్చాగోష్ఠి కార్యక్రమం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన జూలూరి గౌరీశంకర్ మాట్లాడుతూ కవి సంగమం పేరుతో వర్తమాన, యువ కవులను ప్రోత్సహిస్తున్న యాకువ్ కృషి అమోఘం అన్నారు. సభలో విప్లవశ్రీ, నసీన్ ఖాన్, కదలి, గడ్డం మోహన్ రావు, వెల్లండి శ్రీధర్, తండ హరీష్, తగుళ్ల గోపాల్, నరేష్ కుమార్ సూఫీ, లక్ష్మీనరసింహం తమ సాహిత్య అనుభవాలను వెల్లడించారు.

సదాలక్ష్మీ పాలిటికల్ రెబల్ ఆంగ్ల పుస్తకావిష్కరణ :

ప్రత్యేక తెలంగాణ 1969 ఉద్యమంలో కీలకపాత్ర పోషించిన మాజీ మంత్రి సదాలక్ష్మీ జీవిత న్సూర్తిని ప్రజల దగ్గరకు తీసుకెళ్లాల్సిన అవసరం ఉందని మాజీ మంత్రి, ఏపీ శాసనమండలి సభ్యులు డొక్కా మాణిక్యవరప్రసాద్ అన్నారు. సదాలక్ష్మీ స్ఫూర్తితో తానూ ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమానికి మద్దతు తెలిపినట్లు వివరించారు. డిసెంబర్ 24న బుక్ ఫెయిర్ లోని రాఘవచారి వేదికపై విశ్రాంత ఆచార్యులు వై.బీ. సత్యనారాయణ రచించిన 'సదాలక్ష్మీ - పాలిటికల్ రెబల్' పుస్తకాన్ని ఆయన ఆవిష్కరించారు. అనంతరం డొక్కా మాట్లాడుతూ

తెలంగాణ ఉద్యమంలో సదాలక్ష్మీ పేరును సువర్ణక్షరాలతో లిఖించవచ్చన్నారు. సామాజిక విశ్లేషకులు డా.కొల్లూరి చిరంజీవి, రచయిత అంబటి, సరేంద్రరాజు, యువసాహిత్య పురస్కార గ్రహీత పసునూరి రవీందర్, రచయిత్రి గోగు శ్యామల, విశ్రాంత ఆచార్యుడు కంచె ఐలయ్య, ఆలూరు సుధాకర్, మున్సిపల్ ఉద్యోగుల సంఘం నాయకులు తిప్పర్తి యాదయ్య పాల్గొన్నారు.

పుస్తకాలకు ఆధరణ తగ్గలేదు : మాజీ స్పీకర్ మధుసూదనాచారి

ప్రస్తుత సాంకేతిక యుగంలో కూడా పుస్తకాలకు ఎలాంటి ఆదరణ తగ్గలేదని మాజీ స్పీకర్ మధుసూదనాచారి అన్నారు. సెల్ ఫోన్లు, ఇంటర్నెట్ ల వాడకం పెరిగినా ఇంకా పుస్తకాలను చదివే వారి సంఖ్య పెరగడం ఆనందదాయకం అన్నారు. బుక్ ఫెయిర్ లో భాగంగా డిసెంబర్ 24న నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై జరిగిన

దక్కన్ ల్యాండ్

ఇన్ఫినిటిజమ్ పుస్తకావిష్కరణ కార్యక్రమానికి ఆయన ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు. ఆయన మాట్లాడుతూ పుస్తక పఠనం వల్ల మానవులు నిత్య నూతనంగా ఉంటారని, మంచి జ్ఞానం సంపాదిస్తారన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో నగర కేంద్ర గ్రంథాలయ సంస్థ మాజీ చైర్మన్ గడ్డం శ్రీనివాస్ యాదవ్, బుక్ ఫెయిర్ నిర్వాహకులు పాల్గొన్నారు.

మూసీనది మాట్లాడితే పుస్తకావిష్కరణ :

కవిని ఆలూరి రచించిన మూసీ నది మాట్లాడితే పుస్తకాన్ని హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్లోని రాఘవాచారి వేదికపై అంబేద్కర్ నగర్ ప్రాంతానికి చెందిన లచ్చుమమ్మ ఆవిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో కవి యాకుబ్, సీనియర్ జర్నలిస్ట్ పాశం యాదగిరి, ఎస్.డేవిడ్, డా.తర్జుని, జర్నలిస్ట్ క్రాంతి పాల్గొన్నారు.

బాలమేళలో చిత్రలేఖనం.. బహుమతులు ప్రదానం :

పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా డిసెంబర్ 26న బాలమేళలో భాగంగా చిన్నారలకు చిత్రలేఖనం పోటీలు నిర్వహించారు. పర్యావరణ పరిరక్షణ, క్రిస్మస్ పండుగ నేపథ్యం, పుస్తక పఠనాసక్తి తదితర అంశాలపై బొమ్మలు గీయాలిందిగా పిల్లలకు సూచించారు.

విజేతలకు శాసనమండలి సభ్యులు భానుప్రసాద్ చేతులమీదుగా బహుమతులు ప్రదానం చేశారు. పోటీలో పాల్గొన్న పిల్లలందరికీ సర్టిఫికేట్లు ప్రదానం చేశారు.

'పరిపూర్ణతకు పదిమెట్లు' పుస్తకావిష్కరణ :

తథాగతుడు బోధించిన 'దశపారమితలు'కు బౌద్ధ గోవర్ధన్ తెలుగు అనువాదం 'పరిపూర్ణతకు పదిమెట్లు' పుస్తకాన్ని హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్లో విశ్రాంత ఐపీఎస్ అధికారి ఆంజనేయరెడ్డి ఆవిష్కరించారు. కార్యక్రమంలో శీలం ప్రభాకర్, లియాఖత్ అలీబోధి, రాధాకృష్ణ పాల్గొన్నారు.

మహాకవులను స్మరించుకోవడం గర్వకారణం : ఆయాచితం శ్రీధర్

కీర్తిశేషులైన మహాకవులను స్మరించుకోవడం గర్వకారణం అని గ్రంథాలయ సంస్థ చైర్మన్ ఆయాచితం శ్రీధర్ అన్నారు. బుక్ ఫెయిర్లో నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై జరిగిన సాహితీవేత్తల నివాళి కార్యక్రమానికి ఆయన ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు. ఈ కార్యక్రమంలో కె.ఆనందాచారి, కాంచనపల్లి, జె.చెన్నయ్య, వెలుదండ నిత్యానందరావు, బండారు విజయ, నాగసూరి వేణుగోపాల్, గాయకుడు జయరాజ్ పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా కవి సీహెచ్.ఆంజనేయులు రచించిన ఆశల గాలి పటాలు, కీర్తిశేషులు, రచయిత కావూరి పాపయ్యశాస్త్రి రచించిన కోటి రత్నాల వీణ,

అదోజగత్ సహోదరులు పుస్తకాలను ఆవిష్కరించారు.

భారతీయ రచయితల పుస్తకావిష్కరణ :

హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్లోని సి.రాఘవాచారి వేదికపై డిసెంబర్ 25న కవయిత్రి శారద శివపురపు రచన భారతీయ రచయితలు పుస్తకావిష్కరణ జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో కొండవీటి సత్యవతి, కవయిత్రి శిలాలోలిత, గాయని విజయలక్ష్మి, ఎం.నారాయణస్వామి, వహేద్ పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా వారు మాట్లాడుతూ స్త్రీలలో జ్ఞానం ఎంతో దాగి ఉందని, దాన్ని బయటి ప్రపంచానికి అందించాలన్నారు.

రెంటాల గోపాలకృష్ణ శతజయంతి సభ :

తెలుగు సాహిత్యానికి విశిష్టసేవలు చేసిన మహా గొప్ప రచయిత రెంటాల గోపాలకృష్ణ అని సరస్వతీ సమ్మాన్ పురస్కార గ్రహీత, ప్రసిద్ధ కవి కె.శివారెడ్డి అన్నారు. తెలుగు పబ్లిషర్స్ సంఘం ఆధ్వర్యంలో ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో బుక్ ఫెయిర్, రాఘవాచారి వేదికపై అక్షర తపస్వి రెంటాల గోపాలకృష్ణ శతజయంతి సభ నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ముఖ్య అతిథిగా కె.శివారెడ్డి హాజరై.. అద్భుత

ప్రతిభాశాలి రెంటాల అన్నారు. తన 75 ఏళ్ల జీవిత ప్రస్థానంలో రెండు వందలకు పైగా పుస్తకాలు రచించారని చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమంలో తెలుగు యూనివర్సిటీ మాజీ వీసీ ప్రొ. ఎన్.ఎస్.న త్యనారాయణ పాల్గొన్నారు.

నిర్ణయ నుంచి దిశ వరకు సాహితీ ప్రస్థానం చర్చ :

నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై సాహిత్య సమాలోచన కార్యక్రమంలో భాగంగా నిర్ణయ నుంచి దిశ వరకు సాహితీ ప్రస్థానంపై చర్చ నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో సంధానకర్త అయినపూడి శ్రీలక్ష్మి, మమత రఘువీర్, రాజీవ్, బండారు విజయ, శాంతి, ప్రబోధ, కుపిలి పద్మ, మహెబబీన్ పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా అయినపూడి లక్ష్మి మాట్లాడుతూ ప్రస్తుతం అనేక రకాల సాహిత్యం వచ్చిందని, అదే తరుణంలో అనేక చట్టాలు కూడా వచ్చినట్లు చెప్పారు. దేశ రాజధానిలో జరిగిన నిర్ణయ సంఘటన ఒక సంచలనమైతే, తెలంగాణ రాష్ట్ర రాజధానిలో జరిగిన దిశ సంఘటన మరో సంచలనం అన్నారు.

మతలబ్ కవితా సంపుటి ఆవిష్కరణ :

వరంగల్కు చెందిన మారేడుకొండ బ్రహ్మచారి నిధి కలం పేరుతో రాసిన మతలబ్ కవితా సంపుటిని హైదరాబాద్ బుక్

ఫెయిర్లో సొసైటీ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరీశంకర్ ఆవిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో కార్యదర్శి చంద్రమోహన్, కవి యాకుబ్, కవయిత్రి శిలాలోలిత, జుగాప్ విలి, భండారు విజయ, యలవర్తి రాజేంద్ర ప్రసాద్, నూతక్కి రాఘవేంద్రరావు, సీనియర్ జర్నలిస్ట్ రెంటాల జయదేవ పాల్గొన్నారు.

సాఫ్ట్ సిల్వీ పుస్తకావిష్కరణ :

ఉన్న స్థితి నుంచి భద్రమైన జీవన స్థితికి, అక్కడి నుంచి అత్యున్నత స్థితికి ఎదగడానికి వుద్ధులైన నైపుణ్యాలు ఎంతో అవసరం అని బీసీ కమిషన్ సీనియర్ సభ్యులు డాక్టర్ వకుళాభరణం అన్నారు. బుక్ ఫెయిర్లో భాగంగా సి.రాఘవాచారి వేదికపై స్టాఫ్ స్కిల్స్ పుస్తకావిష్కరణ కార్యక్రమం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో సరస్వతి ఉపాసకులు దైవజ్ఞశర్మ, పి.ఎం.కె.గాంధీ, నాగేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు.

బొటానికల్ జూ అండ్ సైన్స్ కార్నర్ పుస్తకావిష్కరణ :

డిసెంబర్ 27న సి.రాఘవాచారి వేదికలో డాక్టర్ కందేపి రాణీ ప్రసాద్ రచనలు బొటానికల్ జూ అండ్ సైన్స్ కార్నర్ పుస్తకాలను ఆవిష్కరించారు. ప్రొఫెసర్ ఆదినారాయణ, సీ.ఎ.ప్రసాద్, వి.ఆర్.శర్మ, వెంకటరమణ, పత్తిపాక మోహన్ పాల్గొన్నారు.

మూన్ లైట్ ఆఫ్ ది మూన్ పుస్తకావిష్కరణ :

రాఘవాచారి వేదికపై కుమారి శ్రేష్ఠ రచించిన మూన్ లైట్ ఆఫ్ ది మూన్ పుస్తకాన్ని తెలంగాణ ప్రెస్ అకాడమీ చైర్మన్ అల్లం నారాయణ, గౌరీశంకర్ ఆవిష్కరించారు. కార్యక్రమంలో పలువురు కవులు పాల్గొన్నారు.

ధనికొండ సమగ్ర సాహిత్యంలోని ఏడు సంపుటాలు ఆవిష్కరణ :

డిసెంబర్ 27న బుక్ ఫెయిర్లోని నోముల సత్యనారాయణ వేదికలో ధనికొండ హనుమంతరావు శతజయంతి సభ జరిగింది. ఈ సందర్భంగా ధనికొండ సమగ్ర సాహిత్యంలోని ఏడు సంపుటాలు ఆవిష్కరణ చేశారు. ముఖ్య అతిథిగా ప్రసిద్ధ కవి కె.శివారెడ్డి హాజరై.. మాట్లాడుతూ ధనికొండ హనుమంతరావు శతజయంతి సభ జరుపుకోవడం అభినందనీయం అన్నారు. ధనికొండ క్రమశిక్షణను నేటితరం తప్పకుండా నేర్చుకోవాలన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రముఖ కవి దేవీప్రియ, వేమూరి సత్యం, తనికెళ్ళ భరణి, సుధ గోపరాజు, ఆంధ్రజ్యోతి ఎడిటర్ డా.కె.శ్రీనివాస్ పాల్గొన్నారు.

మహాభారతం - మన చరిత్ర గ్రంథావిష్కరణ :

కల్లూరి భాస్కరం రచన మహాభారతం - మన చరిత్ర గ్రంథావిష్కరణ సి.రాఘవాచారి వేదికపై జరిగింది. డాక్టర్

విజయభారతి, కల్లూరి భాస్కరం, గీతా రామస్వామి, వాడ్రేవు చిన వీరభద్రుడు, పి.రాజిరెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కవిత్యంలో బాల్యం పుస్తకావిష్కరణ :

బుక్ ఫెయిర్లో డిసెంబర్ 27న నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై డా.ఎనుగు నరసింహారెడ్డి రచించిన కవిత్యంలో బాల్యం పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో బ్రేవరేజెస్, కార్పొరేషన్ చైర్మన్ దేవీప్రసాద్, సీనియర్ జర్నలిస్ట్ రాందాస్, మోహన్ కృష్ణ పాల్గొన్నారు.

డిస్ట్రాంటలింగ్ జమ్మూ-కశ్మీరు పుస్తకావిష్కరణ :

బుక్ ఫెయిర్లో భాగంగా డిసెంబర్ 27న సి.రాఘవాచారి వేదికపై డిస్ట్రాంటలింగ్ జమ్మూ-కశ్మీరు పుస్తకావిష్కరణ సభ జరిగింది. సీపీఎం జాతీయ కార్యదర్శి సీతారం ఏచూరి పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ కశ్మీరు

సమస్యను అర్థం చేసుకోవడానికి డిస్ట్రాంటలింగ్ జమ్మూ అండ్ కశ్మీరు ఒక కరదీపికలా నిలుస్తంద న్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో సీనియర్ జర్నలిస్టు ఎస్.వి.నయ్ కుమార్, రచయిత కందిమళ్ల ప్రతాప్ రెడ్డి, నెల్లూరి నరసింహా రావు, డీజీ.నరసింహారావు పాల్గొన్నారు.

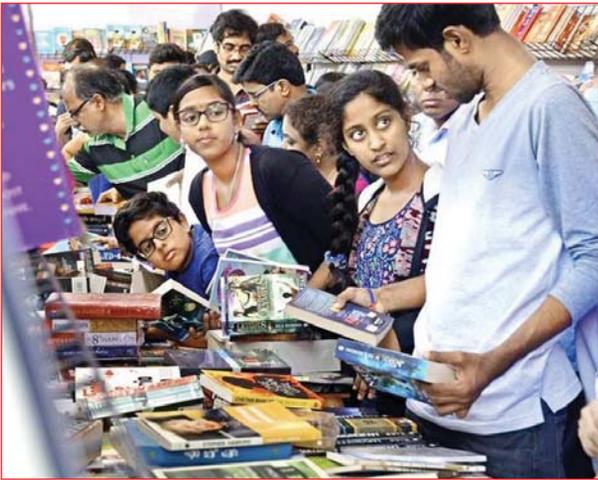
ప్రస్తుత సమాజానికి గాంధీ బోధనలు అత్యవసరం :

గాంధీ మనవరాలు తారా భట్టాచార్య

దేశంలో ప్రస్తుతం నెలకొన్న పరిస్థితులకు మహాత్ముని బోధనలు ఎంతో ఉపకరిస్తాయని గాంధీ మనవరాలు తారా భట్టాచార్య అన్నారు. డిసెంబర్ 28న బుక్ ఫెయిర్లో గాంధీ గ్లోబల్ ఫ్యామిలీ నిర్వహించిన గాంధీ ఆలోచన - ఆచరణ కార్యక్రమంలో భట్టాచార్య పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా ఆచార్య కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి రచించిన గాంధీతాత శతకం, దామోదరచారి సంకలనంలో వెలువడిన గాంధీపై వరల్డ్ పొయెట్రీ, సుబ్బారెడ్డి రచన గాంధీజీ ఐడియా అండ్ రియాలిటీ పుస్తకాలను తారా ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా గాంధీ 150వ జయంతి సందర్భంగా ఏర్పాటు చేసిన మహాత్మాగాంధీ పుస్తకస్థాల్ను సందర్శించారు.

మనిషి జీవన ప్రస్థానం రాస్తే పెద్ద గ్రంథం: ప్రముఖ దర్శకులు బి.నరసింగరావు

మనిషి జీవన ప్రస్థానం రాస్తే ఒక పెద్ద గ్రంథమవుతుందని, మనిషి ప్రతి అడుగులో తనను తాను మలుచుకుంటూనే ఉంటారని ప్రముఖ దర్శకులు బి.నరసింగరావు అన్నారు. సాహిత్య సమాలోచనలో భాగంగా తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక సంచాలకులు

మామిడి హరికృష్ణ అధ్యక్షతన 'సినిమా - కళాత్మకత - వాస్తవికత' అనే అంశంపై జరిగిన చర్చలో బి.నర్సింగరావు ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు. ఆయన మాట్లాడుతూ మన జీవన ప్రస్థానమే సినిమాగా కళాత్మకంగా దర్శకులు తెరమీదకు తీసుకొస్తున్నట్లు చెప్పారు. సినిమాలు అనేవీ ప్రజా కోణంలో తీసినవని, అవే చరిత్రలో నిలబడతాయన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రెస్ అకాడమీ చైర్మన్ అల్లం నారాయణ, కెపీ అశోక్కుమార్, హెచ్.రమేష్బాబు, వెంకట్ సిధారెడ్డి, బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరీశంకర్, కార్యదర్శి చంద్రమోహన్, అసంతోజు మోహన్కృష్ణ, ఖయ్యూం పాష పాల్గొన్నారు.

బాలమేళలో వ్యాసరచన పోటీలు :

బాలమేళ కార్యక్రమంలో భాగంగా డిసెంబర్ 28న రాఘవాచారి వేదికపై బాలలకు వ్యాసరచన, పాటల పోటీలు నిర్వహించారు. చొక్కాపు వెంకటరమణ, వీఆర్శర్మ, సీపీ ప్రసాద్ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన కార్యక్రమంలో దాదాపు నలభై మంది చిన్నారులు పాల్గొన్నారు. పిల్లలకు సర్టిఫికేట్లు ప్రధానం చేశారు.

స్వైరవిహారం కవితా సంపుటి

ఆవిష్కరణ :

హైదరాబాద్ పుస్తక ప్రదర్శనలో డిసెంబర్ 29న రాఘవాచారి వేదికపై జువ్వాడి దేవీ ప్రసాద్ రచించిన స్వైరవిహారం కవితా సంపుటిని ప్రముఖ దర్శకులు బి.నరసింగరావు, తెలంగాణ ప్రెస్ అకాడమీ చైర్మన్ అల్లం నారాయణ, ప్రజాకవి కాళోజీ పురస్కార గ్రహీత కోట్ల వెంకటేశ్వరెడ్డి ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా వారు మాట్లాడుతూ తెలుగు వచనంలో వెలువడిన తొలి యాత్రా కవిత్వం స్వైరవిహారం అన్నారు. సభకు ప్రొ.ఎస్. రఘు అధ్యక్షత వహించారు.

వేలితపాట (తీగపాట) పుస్తకావిష్కరణ :

తెలంగాణ గిరిజన సాంస్కృతిక పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ ఆధ్వర్యంలో ఆదిలాబాద్ రాజ్ గోండులపై బ్రిటీషు మానవవేత్త మైకల్ యార్క్ రెండు వ్యాసాల తెలుగు అనువాదం వేలితపాట (తీగపాట) పుస్తకాన్ని ప్రముఖ చరిత్ర పరిశోధకులు వకుళాభరణం రామకృష్ణ నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై ఆవిష్కరించారు. కార్యక్రమంలో అనువాదకురాలు లలిత, గిరిజన సాంస్కృతిక పరిశోధన సంస్థ డైరెక్టర్ సర్వేశ్వరెడ్డి, ఆచార్యులు వాగేష్, రచయిత దావనపల్లి సత్యనారాయణ, ఆకాశవాణి ప్రొడ్యూసర్ సుమనపృతి రెడ్డి పాల్గొన్నారు.

పేదల విముక్తి శాస్త్రం :

నోబెల్ విజేత అభిజిత్ బెనర్జీ ఆంగ్ల రచనను అక్కెనపల్లి పున్నయ్య పేదల విముక్తి శాస్త్రం పేరిట తెలుగులో అనువదించారు. ఈ పుస్తకాన్ని రాష్ట్ర ఉన్నత విద్యా మండలి చైర్మన్ ప్రొ.పాపిరెడ్డి, వైస్ చైర్మన్ ప్రొ.లింబాద్రి, ఓ.నర్సింహారెడ్డి, రామానందతీర్థ సంస్థ సంచాలకులు నాగభూషణం, డా.ఎస్.రఘు, బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్షులు గౌరీశంకర్ పాల్గొన్నారు.

కొత్త పంట పుస్తకం :

డాక్టర్ అంకం రచించిన కొత్త పంట పుస్తకాన్ని బుక్ ఫెయిర్ లో బీసీ కమిషన్ సభ్యులు డా.వకుళాభరణం కృష్ణమోహన్, జ్యూల సర్సింహారావు, బుక్ ఫెయిర్ నిర్వాహకులు ఆవిష్కరించారు.

చైతన్యకెరటం :

చైతన్య మహిళా సంఘం ఆధ్వర్యంలో చైతన్య కెరటం, మహిళలేని చరిత్ర లేదు పుస్తకాలు, 2020 క్యాలెండర్ ఆవిష్కరించారు. పీవోడబ్ల్యూ జాతీయ కన్వీనర్ వి.నంధ్య, భండారు విజయ పాల్గొన్నారు.

విశ్వం..జీవం..మానవుడు :

పీ బీ చారి రచించిన విశ్వం..జీవం..మానవుడు పుస్తకాన్ని సీపీఎం పొలిట్ బ్యూరో సభ్యులు బీ.వీ.రావువులు ఆవిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఆలిండియా సైన్స్ ఉద్యమ నాయకులు రమేష్ యాదగిరిరావు, రచయిత పీ.బీ.చారి పాల్గొన్నారు.

60 మంది రచయితలతో 22వ బాలచెలిమి ముచ్చట్లు :

హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ లోని నోముల సత్యనారాయణ వేదికలో చిల్డ్రెన్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ ఆధ్వర్యంలో డిసెంబర్ 30న బాల చెలిమి 22వ ముచ్చట్లు కార్యక్రమంలో భాగంగా 'బాలమేళలో బాలసాహిత్యకారుల సమ్మేళనం' జరిగింది. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన గౌరీశంకర్, బాల సాహిత్యవేత్తలు అమ్మంగి వేణుగోపాల్ మాట్లాడుతూ 60 మంది బాలసాహిత్య రచయితలు సదస్సుకు రావడం గర్వకారణం అని, 60 వేల బాలసాహిత్య పుస్తకాలను సాహితీవేత్తలు రాయాలని ఆకాంక్షించారు. ఈ కార్యక్రమంలో చిల్డ్రెన్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ చైర్మన్ మణికోండ వేదకుమార్ మాట్లాడుతూ సాహిత్యంపై ప్రేమతో ఎంత కష్టమనిపించినా గత 22 నెలల నుండి బాలచెలిమి ముచ్చట్లు నిర్వహిస్తున్నట్లు చెప్పారు. ఈ సందర్భంగా 60 మంది కథా రచయితలు, సాహితీవేత్తలు, కవులు తమ అనుభవాలను వేదిక ద్వారా పంచుకున్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న రచయితలందరికీ సర్టిఫికేట్లను ప్రధానం చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్ చైర్మన్ పత్తిపాక మోహన్, బుక్ ఫెయిర్ కార్యదర్శి కోయ

చంద్రమోహన్, గరిపల్లి అశోక్, వడ్డెపల్లి కృష్ణ, వీఆర్. శర్మ, డా. పరుశురాం, సునంద, సుతారపు వెంకటనారాయణ, డా. ఎన్. రఘు, దాసర వెంకటరమణ, సి.ఎ. ప్రసాద్, చొక్కాపు వెంకటరమణ, కూరెళ్ళ శ్రీనివాస్, మంచి పుస్తకం సురేష్, పి.గిరిజ, శాంతకుమారి, ఎండ్ల లక్ష్మి, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

భారత రాజ్యాంగానికి భరోసా ఇచ్చేది యువకులే :

ఏపీ ప్రభుత్వ సలహాదారులు కె.రామచంద్రమూర్తి :

భారత రాజ్యాంగానికి భరోసా ఇచ్చేది నేటి యువకులే అని ఏపీ ప్రభుత్వ సలహాదారులు కె.రామచంద్రమూర్తి అన్నారు. హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ లోని సి.రాఘవచారి వేదికపై డా.ఎన్.భాస్కర్ రావు రాసిన 'సిటిజన్ యాక్టివిజమ్ ఇన్ ఇండియా' పుస్తకావిష్కరణ సభ డిసెంబర్ 31న జరిగింది. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా ఏపీ ప్రభుత్వ సలహాదారులు కె.రామచంద్రమూర్తి హాజరై మాట్లాడుతూ దేశ యువకులు రాజ్యాంగాన్ని తమ భుజస్థండాలుపై మోస్తున్నారని కొనియాడారు. 2019లో రాజ్యాంగం ఊరేగింపు జరుపుకోవాలని ఈ పుస్తకం అభిలషిస్తుందని, పౌరహక్కుల రాజ్యాంగ దశాబ్దంగా నిర్మించుకోవాలన్నారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన ఎఫ్ బీ హెచ్ చైర్మన్ ఎం.వేదకుమార్ మాట్లాడుతూ సిటిజన్ యాక్టివిజమ్ పుస్తకంలో నిరసనచేసే హక్కు ప్రతి ఒక్కరికీ ఉందని వివరించినట్లు చెప్పారు. డా.భాస్కర్ రావు రెండు దేశాల యూనివర్సిటీల నుండి మాస్ కమ్యూనికేషన్ లో పీహెచ్ డీ చేసిన తొలి తెలుగు బిడ్డ అని కొనియాడారు. ఈ కార్యక్రమంలో బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్షులు జూలూరి గౌరీశంకర్, రచయిత డా॥ నాగసూరి వేణుగోపాల్ పుస్తకాన్ని పరిచయం చేశారు. రచయిత కటికనేని విమల, చీఫ్ పబ్లిక్ రిలేషన్ ఆఫీసర్ జ్వాల నరసింహారావు విశిష్ట అతిథిగా, యాక్టివిజమ్ పుస్తక రచయిత డా.ఎన్.భాస్కర్ రావు, ఫోరం ఫర్ టెటర్ హైదరాబాద్ జనరల్ సెక్రటరీ శోభాసింగ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

డిసెంబర్ 23, 2019న ప్రారంభమైన హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ జనవరి 1, 2020న ఘనంగా ముగిసింది. పది రోజులపాటు కొనసాగిన పుస్తకాల పండుగ ఎన్నో కొత్త పుస్తకాల ఆవిష్కరణలకు వేదికైంది. గతంకంటే భిన్నంగా ఈసారి బుక్ ఫెయిర్ కు విశేష స్పందన లభించింది. చిన్న పిల్లల నుంచి మొదలుకుంటే 80 ఏళ్లకు పైబడిన వారు సైతం పుస్తకాల భాండాగారం వీక్షించడానికి పొటెత్తారు. ఈసారి భారీగానే పుస్తకాలు అమ్ముడయ్యాయి.

విలువైన కవి సమ్మేళనం

31వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు నోముల సత్యనారాయణ వేదికపై ప్రముఖ కవి నాళేశ్వరం శంకరం అధ్యక్షతన కవి సమ్మేళనం జరిగింది. ప్రెస్ అకాడమీ అధ్యక్షులు అల్లం నారాయణ ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. ఏ ఉద్యమాలకైనా కవిత్వం గొప్ప ప్రేరణగా ఉందని, ఉంటుందని తెలంగాణ ఉద్యమంలో కవులు నిర్వహించిన పాత్ర అద్భుతమని అన్నారు. ఈ సమ్మేళనంలో ప్రముఖ కవులు అమ్మంగి వేణుగోపాల్, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి ఏనుగు నరసింహారెడ్డి, కవి సంగమం కవి యాకుబ్, ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ కుమార్, కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి, సిహెచ్.ఉషారాణి, జూపాక సూభద్ర, శిలాలోలిత, కంచనపల్లి, సిద్ధార్థ, జగన్ రెడ్డి, బాణాల శ్రీనివాస్ రావు, శ్రీరామోజు హరగోపాల్, వర్షుల శివకుమార్, పరమాత్మ, స్టైబాబ్, సంపత్, తంగిరాల చక్రవర్తి, అనంతోజు మోహనకృష్ణ, సుతారపు వెంకటనారాయణ తదితర 30 మందికిపైగా కవులు తమ కవితల్ని వినిపించారు. జూలూరు గౌరీశంకర్ కవులను సత్కరించారు. అన్ని కవితలు వస్తురీత్యా, శైలి రీత్యా బలమైన కవితలని ప్రేక్షకులు చర్చించుకోవడం విశేషం.

- జుగాష్ విలి
m : 9030 6262 88
e: desk.deccan@gmail.com

రచయితలకు :

- కథ, వ్యాసం రెండు రెండున్నర (ఎ4 సైజ్) పేజీలకు మించరాదు.
- కవిత 20-22 లైన్లు మించకూడదు.
- పుస్తక సమీక్షలు, విశ్లేషణలు రెండు పేజీలకు మించరాదు.
- రెండు కాపీలు విధిగా పంపాలి.
- ప్రతి రచయిత తమ రచనతో పాటు, ఫోన్ నెంబర్, ఇ-మెయిల్, పోస్టల్ అడ్రస్ తప్పనిసరిగా ఇవ్వాలి.
- మ్యాటర్ టైప్ (డిటిపి) చేసి ఉంటే ఓపెన్ & పీడిఎఫ్ ఫైల్ పంపాలి.

పాఠకులకు :

సామాజిక అంశాలు, చరిత్ర, వివిధ చేతివృత్తుల కళారూపాలు, నైపుణ్యాలు, వారసత్వం, పర్యావరణం, పర్యాటకం లాంటి అంశాలతో పాటు కథ, కవితలు, పుస్తక పరిచయాలు, సమీక్షలు, విశ్లేషణతో 'దక్కన్ ల్యాండ్' మీ చేతుల్లో ఉంది. ఇందులో ప్రచురితమైన రచనల పట్ల మీ అభిప్రాయాలను లేఖల రూపంలో తెలియ జేయగలరు.

చిరునామా :

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: desk.deccan@gmail.com www.deccanland.com

చిత్రలేఖ స్టూడియో

మరో వినూత్న ముందడుగు

డిసెంబర్ ఇరవై సాయంత్రం చారిత్రక సాలార్షంగ్ మ్యూజియం ఒక సాహిత్య సంబరానికి వేదిక అయ్యింది. కిక్కిరిసిన లెక్కర్ హాల్లో ఉభయ రాష్ట్రాలలో ఉన్న కవులు, కళాకారులు, మేధావులు మాత్రమే కాకుండా ఇంకా అనేక సుదూర ప్రాంతాల నుండి ఆ సభను సంపదత్వం చేసారు. ఇది వాస్తవానికి ఒక వినూత్న ఒరవడి, వందేళ్ళ తెలుగు ఆధునిక వచన కవితా ప్రపంచం ఒక కవి నాలుగు దశాబ్దాల కవితా ప్రపంచాన్ని ఒక దగ్గర కూర్చి ఒక పుస్తకంగా వేయడం ఇది మొదలు కాదు చివర కాదు కానీ ఆ కవి ఒక మారుమూల పల్లెటూరి పీర్ల సావిడి దుమ్ములో అక్షర విన్యాసం చేసాడు. కవిగా, పాత్రికేయుడుగా, అనువాదకుడిగా, కథారచయితగా, విమర్శకుడిగా అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా అవెరికాలోని ప్రసిద్ధ పెన్సిల్వేనియా విశ్వవిద్యాలయం లోని దక్షిణాసియా భాషా సంస్కృతులను తెలంగాణ మట్టి వాసనలను విశ్వవేదికల మీద దండోరా వేస్తున్న ఒరవడిని ఒక ఛాయా చిత్ర ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేసి నాలుగు దశాబ్దాల కవితా సాహిత్య పరిశోధనా నడకను

దృశ్యమానం చేసిన ప్రయత్నం నిజంగా మొదటిది. ఆ గౌరవం పొందిన కవి అప్పర్ అయితే ఆ పనిని వినూత్నమైన పద్ధతిలో నిర్వహించినది చిత్ర లేఖ స్టూడియో సాహిత్య లోకానికి ఒక మరిచిపోలేని అనుభూతిని మిగిల్చింది.

తెలంగాణలో పరిచయం అక్కరలేని స్వరం అప్పర్. ఖమ్మం జిల్లాలో ఒక మారుమూల గ్రామంలో పుట్టిన అప్పర్ తన బాల్య

యవ్వనాలను నాటి, నేటి అగ్రశ్రేణి కవి మేధావుల మధ్య గడిపాడు. జాతీయోద్యమ స్ఫూర్తి తో రాసిన అభ్యుదయ కవుల మొదలు విప్లవ, అస్తిత్వ, ఆధునిక అత్యాధునికత మేధో మేకవింపు అప్పర్ జీవితం. ఇంటర్ మీడియట్ కాలంలోనే ఇల్లస్ట్రేటేడ్ వీక్షీ లాంటి ఆంగ్ల పత్రికల లో కవిత్వం రాసిన అప్పర్ ఇప్పటి వరకు నాలుగు కవితా సంకలనాలు, ఒక కథా సంకలనం, రెండు విమర్శన, మరో రెండు పరిశోధనా గ్రంథాలను, వందలాది కవితా సంకలనాలకు ముందుమాటలు, సమీక్షలు విమర్శననూ ఏకకాలంలో నిర్వహించిన అప్పర్ రక్తస్పర్శ కవితా సంకలనం ద్వారా తన దైన కవితా ఒరవడిని నిలబెట్టుకున్నాడు.

రెండున్నర దశాబ్దాల కింద ప్రారంభం అయిన చిత్రలేఖ

స్టూడియో తెలంగాణ ఫిలిం ఐకాన్ నర్సింగరావు, అజిత్ నాగ్ తన సృజనాత్మక అన్వయింపుల తో దృశ్య శ్రవణ మాధ్యమాల లో అటు ప్రభుత్వ, కార్పొరేట్ అవసరాలకు తగిన షార్ట్, యాడ్ ఫిలింలలో తమదైన ముద్రవేసుకున్న చిత్రలేఖ

మలివిదత తెలంగాణ పోరాట అమరుల కళల సాకారం దృశ్య మానం చేసిన 'పొత్తిళ్ళల్లోంచి' తెలంగాణలో అదృశ్యం అవుతున్న 'బొమ్మలోళ్ళ' గురించి, తెలంగాణ కవితా గానం, ఆర్థవీతెలంగాణ, సమ్మక్క సారలమ్మ మీద రూపొందించిన డాక్యుమెంటరీ రూప కల్పన లో తెలంగాణ సకల కళా బ్రతుకు చిత్రాలకు సజీవ రూపం పోస్తున్న

చిత్రలేఖ అప్పర్ నాలుగు దశాబ్దాల కవితా యానాన్ని “అప్పటి నుండి ఇప్పటి దాకా” ఇటీవల మన ముందుకు తెచ్చారు. ఈ క్రమంలో భాగంగా అప్పర్ జీవితం మీద ఒక సంక్షిప్తంగా లఘుచిత్రం, తన జీవితం లో భాగం అయిన పాత్రికేయ, అధ్యాపన,పరిశోధన ప్రతిఫలించే ఒక ఛాయాచిత్ర ప్రదర్శన ఏర్పాటు ఆలోచన చిత్రలేఖ చేసి ఒక నూతన ఒరవడిని ప్రారంభించింది.

సాయంత్రం ఐదు గంటలకు ఈ కవితా ఉత్సవం మొదట ప్రముఖ కవి, విమర్శకులు చరిత్ర కారులు ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకులు కె శ్రీనివాస్ చేతుల మీదుగా ప్రారంభం అయ్యింది. చాయాచిత్ర ప్రదర్శన అనంతరం సౌత్ బ్లాక్ లెక్చర్ హాల్ లో అప్పర్ జీవితం లో చింతకాని నుండి పెన్సిల్వేనియా దాగా నడిచిన జీవన గమనం చిత్ర ప్రదర్శన జరిగింది. తదనంతరం జరిగిన పుస్తకావిష్కరణ సభకు బి సి కమిషన్ సభ్యులు జూలూరి గౌరీ

శంకర్ అధ్యక్షత వహించారు. రెండు గంటల పాటు ఉద్వేగభరితంగా సాగిన సభలో అధ్యక్షతో పన్యాసం చేసిన గౌరీ శంకర్ మాట్లాడుతూ అప్పర్ జీవితం అంటే “ఎన్నెన్ని ప్రయాణాలు,ఎన్నెన్ని దూరాలు, ఎన్నెన్ని వాదాలు, ఎన్నెన్ని నాదాలు వీటన్నిటి నుంచి వచ్చినటు వంటి తెలంగాణ సమాజం ప్రతిగమనం లో అప్పర్ సాహిత్య ఒరవడి ఉంది. క్లుప్తంగా చెప్పుకుంటే అప్పర్ కవిత్వం చదవడం అంటే తెలంగాణ సమాజం తనను తాను అద్దం లో చూసుకోవడం వంటిది అంటూ, తెలంగాణ నాలుగు దశాబ్దాల రెండు తరాలకు ప్రతీక గా

ఈ సభ జరుగుతుంది అని అన్నాడు. ఈ సభలో సరస్వతీ సమ్మాన్ అవార్డు గ్రహీత కె శివారెడ్డి మాట్లాడుతూ “అనేక సంక్షోభాలను చవి చూసిన ఈ సమాజం వలస అనివార్యం అయిన ఈ పోస్ట్ మోడరన్ అమెరికా కేంద్రీకృతమై మైన పెట్టుబడి దారి సమాజ సంక్షుభిత కాలంలో కూడా కవులు,కవిత్వం ఇంకా బ్రతికి ఉంది దానికి కారణం కవులు కళా కారులు తమ ఉనికి గురించి, అస్తిత్వం గురించి, మన లోపలి సామూహిక వేదన గురించి, అటువంటి వేదన సదరు కవి

అస్తిత్వం నుంచి వచ్చింది కాబట్టి ఈ నాటికీ అప్పర్ కవిత్వానికి ప్రాసంగికత ఉంది అని అన్నాడు. ఈ సభలో మరొక ప్రముఖ వక్త తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి చైర్మన్ నందిని సిద్ధారెడ్డి పుస్తక ఆవిష్కరణ చేసి తొలి ప్రతిని అప్పర్ వారసుడు అనిందుకు ఇచ్చి మాట్లాడుతూ, బ్రతుకు ఒక వాంఛ చావులాగనే చావు ఒక గడ్డి పోవ బ్రతుకు లాగానే” అనగల స్ఫూర్తి అప్పర్ కవిత్వం వ్యక్తిత్వంలో ఉంది అంటూ అప్పర్ తెలంగాణ మట్టి గోసను, అస్తిత్వ వేదనను తన కవిత్వంలో నింపాడు అన్నాడు.

“ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకుడు తెలంగాణ చరిత్రకారుడు కె. శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ ‘ఉనికికి సంభందించి తపన పడవలసిన లేదా భయపడవలసిన ఆవేదన చెందవలసిన అవసరం సామాజికం గానే వచ్చినప్పుడు, ఆత్మాశ్రయమైన ఆవేదనకు ఆస్కారం ఇచ్చే సామాజిక పరిణామాలు జరిగినప్పుడు రెండిటికీ వేరువేరు కవిత్వాలు ఉండవు, కాబట్టి ఆ రెండిటి మధ్య ఉన్న కృత్రిమ మైన సరిహద్దును

అప్పర్ కవిత్వం చాలా ప్రభావ వంతంగా చాలా భావుకతతో చెరిపేసింది అని చెప్పవచ్చు.” అని అన్నాడు.

ఈ సభలో మరొక వక్త తెలంగాణ ప్రెస్ అకాడమి చైర్మన్ అల్లం నారాయణ మాట్లాడుతూ “నాలుగు దశాబ్దాల కింద ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ఆర్ట్స్ కళాశాలలో చదువుకుంటున్న కాలాన సర్వేస్వర దయాళ్ సక్సేనా అమరత్వం గురించి రాసిన అప్పర్ ‘పృథ్వీపు అంతిమంగా నిన్ను ముద్దాడింది’ అనే కవిత నాడు తన గదిలో గోడమీద అంటించ బడిన

కాలం నుండి ఆయన కవిత్వంతో పరిచయం ఉంది, ఒక రకమైన భిన్నమైన ప్రపంచంలోకి తనను తీసుకొని పోయింది అంటూ నాలుగు దశాబ్దాల స్నేహాన్ని ఈ సందర్భంగా గుర్తుకు తెచ్చుకున్నాడు. మనిషి ఉనికి అస్తిత్వం, రాజ్యం విశృంఖలత్వం పెరిగిన ఈ సంక్లిభిత కాలంలో బలంగా ముందుకు వచ్చిన కవిత్వం తన ప్రాసంగికతను పెంచుకుంటున్న కాలంలో మనం ఇప్పుడు జీవిస్తున్నాం కనుక అప్పర్ కవిత్వం ఆలోచనలు ఈ కాలానికి అవసరం అన్నాడు.

నాలుగు దశాబ్దాలుగా కవిత్వం రాస్తున్నప్పటికీ కవిత్వం ఒక సమగ్ర సంకలనంగా ఉండాలి అనేది అప్పర్, నరసింగ రావుల కోరిక. సాహిత్య సర్వస్వం అనే భావన అప్పర్ కు నచ్చనప్పటికీ ఇప్పటి వరకూ వచ్చిన కవితా సంకలనాలు ఒక దగ్గర ఉండాలి అనే కోరిక చిత్రలేఖ ద్వారా తీరింది. ‘పుస్తకాల పేజీలు అసహనంగా కదులుతున్న వేళ, మనసు పుటల్లో అశాంతి, కరుణించదు నిద్ర,

విరిగి ముక్కలై పోతున్న కల లాంటి వాస్తవం, నదిరాత్రి ఊహలు నడిచాచ్చి చీకటి వొంటిపై కలం వేళ్ళతో రాస్తుంటాయి. ఈ సమాజంలో భావానికీ, అక్షరానికీ, అనుభూతికీ, రూపానికీ, మాటకీ, చేతకీ, మనిషికీ, మనిషికీ దూరం అపారం అయిన కాలాన కవిత్వం మాత్రమే స్వాంతన’ అంటూ అప్పర్ తన ప్రసంగాన్ని ముగించాడు. చివరగా చిత్రలేఖ స్టూడియో బాధ్యులు అజిత్ నాగ్ మాట్లాడుతూ ఇంతకాలం చిత్రలేఖ దృశ్య శ్రవణ మాధ్యమాలకే పరిమితం

అయ్యింది. ఇక నుండి తెలంగాణ చరిత్రను సంస్కృతిని ఇనుమడింప చేసే ప్రజా సాహిత్యాన్ని ముద్రించి భావి తరాలకు అందించే లక్ష్యంగా చిత్రలేఖ ముందుకు సాగుతుంది అంటూ, సభను విజయవంతం చేసిన అందరికీ ధన్యవాదాలు తెలిపారు. తెలుగు సాహిత్య ప్రపంచంలో ఒక నిజమైన పాత్రికేయునికీ, పరిశోధకునికీ, అధ్యాపకునికీ ముఖ్యంగా జీవితం అంతా సాహిత్యాన్ని పలవరించిన అప్పర్ కు చిత్రలేఖ ద్వారా లభించిన అపూర్వ సత్కారం అది మనందరికీ జరిగిన సత్కారం.

- <https://youtu.be/EeWAFrEvE1s-> Afsar
- <https://youtu.be/bZVqF5QxGSU-> Gouri
- <https://youtu.be/Naks5zOoxtl-> Shiva REDDY
- <https://youtu.be/W-7qCt1v6cQ-> Nandini SIdha REDDY
- https://youtu.be/dZaiuGpK_GE- Allam Narayana
- <https://youtu.be/WPOgPzkuais-> K.sRINIVAS

- డా.గుజ్జం సీతారామూలు, m :9951661001
e : seetaramulu@gmail.com

బహుళ అస్తిత్వ స్వప్నం అప్పర్ కవిత్వం

అప్పర్ “రక్త స్పర్శ” ఇచ్చిన కవి. అచ్చులోని ఆధారం కోసమైతే ‘మృత్యువు నిన్ను అంతిమంగా ముద్దాడింది’ అని హిందీ విప్లవ కవి సర్వేశ్వర దయాళ్ సక్సేనా గురించి రాసిన ఎలిజీ తొలి వాక్యం. కన్నీటి కాళ్లు, గతంచెక్కిళ్లు, అగ్ని చూపులు, చిర్నవృల పక్షులు, అశాంతి స్వప్నాలు, రూఢి రాశ్రువులు, కలల గాలి పటాలు, ఆవేదనా కెరటాలు, యాసిడ్ వెకిలి నవ్వులు, రాత్రిలోంచి రాలిపడ్డ స్వప్నాలు, కలల బిడ్డ మృత రూపాలు, కలలు తెగపడ్డ చప్పుడు లాంటి సరికొత్త అభివ్యక్తతో...

“కలల పచ్చలారక ముందే

నికృష్ట వాస్తవాల క్రూరత్వానికి నలిగిపోతూ

కాలం దింపిన మేకుల బాధని”

అనువదించే ప్రయత్నం చేశాడు ఆ రక్త స్పర్శ నాటికే

“ఇప్పుడిప్పుడే నన్నేమీ అడగకు

నేనింకా జీవితం నుంచి

సమాధానం రాబట్టు కోవాలి

నేనింకా సందేహం నుంచి

తెల్లగా తేరుకోవాలి

నేనింకా సూర్యుడి నీడలోకి

స్పూర్తితో నడిచి రావాలి

ప్రస్తుతానికి నేనొక ప్రశ్నని!

నేనింకా వెలగని తూర్పుని

రూపుదిద్దుకుంటున్న మార్పుని”

అని ప్రకటించాడు. తన అస్తిత్వం, తన స్పృహ, తన చైతన్యం. ఎందుకోసం ఉన్నామో దశలో తేల్చుకోవటం. ఏ కవికైనా అంత తేలిక కాదు. తన చేతిలో కవిత్వం అనే ఆయుధం ఉంది. కానీ, “విరిగి ముక్కలైపోతున్న కలలాంటి వాస్తవం” కూడా అప్పర్ ముందు విశాలంగా పరచుకొని ఉంది. ఈ భంగపడ్డ స్వప్నాలను, కలల ముక్కలను అతికించటం ఎలాగో రక్త స్పర్శ నాటికి ఆతరానికి బోధపడలేదు. ఒక ప్రజాస్వామిక స్థలం ఇంకా అవిష్కృతం కానీ స్థితి నుంచి అనధికార శాసనకర్తగా తనని తాను నమ్ముకుని బయలు దేరిన కవికి ‘బెంగతో వెనుదిరిగే నిరాశ కాళ్లు’ కనిపించడంలో వింతేమీ లేదు. రక్త స్పర్శలు మనకు ఇస్మాయిల్, మో, బైరాడి అజంతాల ఛాయ, తిలక్ ఆవేదనల నీడ కనిపిస్తుంది. బైరాగి అంతు తెలియని ఆవేదన, మో అధిరూపకం, అజంతా ఆందోళన. ఇస్మాయిల్ అనుభవప్రకటన చిత్రంగా బ్లెండ్ అయ్యాయి. ‘ఇవాళ’ లోకి

వచ్చేటప్పటికి ‘నేనే ఒక సమూహం’ అని గుర్తించటమే కాదు ప్రకటించనూ గలిగాడు. తాను సమాజంలోకి నిర్జించుకున్న గడప మానంగా పగిలిపోయిందనీ గుర్తించాడు కాబట్టే..

“నేను వెయ్యిముక్కలుగా
నీలోకి నీలోకి నీలోకి చీలిపోతాను
మాటలు నవ్వులుగా
తడిసి బరువెక్కిన కల్లుగా

కన్నీళ్లుగా

అంగాంగం నేను నా అస్తిత్వాన్ని

కాల్చుకుంటూ

పోతాను”

అని అనగలిగాడు. జన సముద్రాల్లోనే తనని తాను వెతుకున్నారు. అయితే అప్పర్ కల గురించి కలవరించటం మానలేదు. కలల్ని పాడబోతనా / నా గొంతు మీద నిజంగాట్లు పడ్డాయి” ఆ తరువాత అప్పర్ ‘ అద్దంలో నెత్తుటి మరకల’ను గురించి పాడాడు. యానాం వేమనలను గురించి రాశాను. గుర్తింపు రాజకీయ ఉద్యమ కవిత్వానికి తానుగా చేయవలసిన దోహదం చేశాడు. విశ్వాసాలు, నమ్మకాలు గాయపడ్డప్పుడు అప్పర్ మాట్లాడాల్సినవి మాట్లాడాడు.

“గొంతులన్నీ ఒకే రాగంలోకి విరుగుతున్నప్పుడు

గుండెలన్నీ ఒకే స్వప్నంలోకి కరుగుతున్నప్పుడు

ఎవరూ ఎవరిలానూవుండరు

అందరూ అందరిలానే వుంటారు.

ఎవరూ ఎవరికీవుండరు

అన్నీ గొడలే

మాటలూ, మేనిఫెస్టోలూ, రాజ్యలూ, రాజ్యాంగాలూ

అన్నీ జీవన సముద్రం మీద పతనమయ్యేఓడలే” అని నిర్ధారించాడు.

“మరణం కడుపులోంచి పుట్టిన యుద్ధం నా కవిత్వం మరణించలేకపోవడమే కవిత్వం”

అని నినదిస్తున్నాడు. వలస, ఊరి చివర, ఇంటివైపులోని కవిత్వం తెలంగాణ అస్తిత్వంతో మిళితమై గ్లోబలిటీసీ గురించి నిరంతరం ఆలపించే స్వాప్నక గతమే అప్పర్ కవిత్వం.

- సీతారాం, m : 9866563519

e : sitametaphor@gmail.com

సాహిల్ ఎందుకు రావాలి?!

“ఒక మనిషిని కల కననివ్వకపోవడమే ఈ ప్రపంచంలో అతిపెద్ద శిక్ష” అన్నది “సాహిల్ వస్తాడు” కథలు చదివిన తరువాత టక్కున గుర్తుకు వచ్చిన మాట. ఆ కల కనలేని వారే ఈ దేశ కుల,మత బాధిత సమూహాలు. “సామూహిక అభద్రత” అనేది ఇవాళ ముస్లిం సమాజం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల్లో అత్యంత ముఖ్యమైంది. బీఫ్ బ్యాన్లు, ఫుర్ వాపసీలు, తలాక్ తలాక్లు చట్టసభల్లో ఏ అడ్డంకి లేకుండా ఆమోదానికి నోచుకోవడం, మూకదాడులు కలవర పరుస్తున్న విషయం. ఆహార ప్రజాస్వామికత లేదు, సాంస్కృతిక స్వేచ్ఛ అడుగుంటిపోయి నిర్దాక్షిణ్యంగా అధికార మతానికి లొంగి బతకాల్సిన అనివార్యత సృజించబడుతున్నది. మతం ఒక కలహకారణంగా మిగిలిపోయి ఒక రోజువారి హింసలో ఈ దేశంలోని ముస్లిములను, దళితులను బలిపశువులుగా మారుస్తున్నది. ఇలాంటి సంధికాలంలో వచ్చిన కథా సంపుటి ‘సాహిల్ వస్తాడు’.

సమస్యను సర్కిల్లో ఉండి చూడడం వేరు. సర్కిల్ బయటి ఉండి అర్థం చేసుకోవడం వేరు. ఇందులో ఈ రెండు కోణాలు ఉన్నాయి. ఒకటి రచయిత దేశీయ ముస్లింగా తాను ఎదుర్కొన్న చేదు అనుభవాలైతే, రెండవది అంతర్జాతీయ సమాజంలో ముస్లిముల పట్ల ఎలాంటి వివక్షత ఉందో, అలాగే తాను పుట్టిన ఊరును విడిచిన తరువాత కొనసాగుతున్న కనిపించని హింస ఎంత దారుణమైందో స్పృహనుభవంతో చెప్పే గొంతుక మరొకటి.

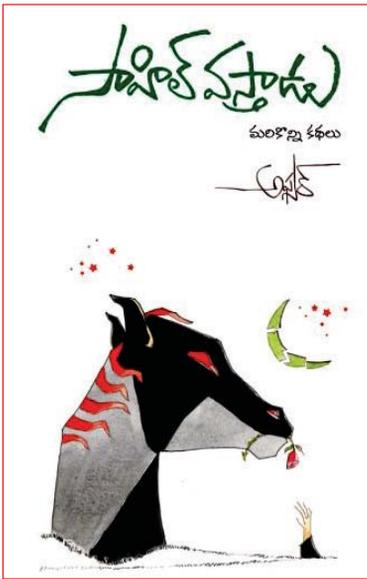
ఈ కథల నిండా దుఃఖమున్నది. వ్యక్తం చేయలేని నొప్పి ఉంది. మన చుట్టూనే గిరిగీయ బడ్డ వెలివేత తాలూకు శకలాలు ఉన్నాయి. కారుతున్న నెత్తుటి గాయాల నొప్పిని పంటి బిగువన ఒడిసి పట్టి, ఈ లోకాన్ని ఆలోచించమని చెప్పే పోరాటగొంతుక ఉంది. నిద్ర పోతున్న తన జాతిని చూసి చలించి పోయి బాధపడ్డతనము నుండి మళ్లీ తన శక్తినంతా కూడదీసుకొని సమాహ ప్రతినిధిగా ఉద్యమించే తనముంది. ఈ వెలివేతకు బాధ్యులైన వారినే కాదు, సాటి బాధిత సమూహాలను కూడా ఆలోచించి సమాధానం చెప్పమనే అప్పీలు ఉంది. అందుకే ఇవి రాజకీయ కథలు. వీటికి స్పష్టమైన సామాజిక ప్రయోజనం ఉంది. నాలుగు దశాబ్దాల అనుభవం కలిగిన ఒక కవి, సామాజిక అవసరంగా కథ రాస్తే ఎలా ఉంటుందో తెలిపే తీరు ఉంది. తెలుగు సాహిత్యంలో నలభై యేళ్లుగా కొనసాగిన అస్తిత్వ ప్రవాహ గానాన్ని మరో మెట్టు ఎక్కించే ప్రయత్నం ఈ కథల్లో ఉంది. “నువ్ మనిషివైతే, నీ స్వేచ్ఛను నువ్వే

సంపాదించకొ”మ్మని మాల్యమ్ ఎక్స్ చెప్పినట్టు ఇవి స్వేచ్ఛను కోరుకుంటున్న మనిషి కథలివి. ఏ కథను తీసుకున్నా అందులో సలిగిపోతున్న జిందగీల ఆక్రందన మన స్ఫురణలోకి వస్తుంది.

తీవ్రవాదం పేరుతో అమాయక ముస్లిములను మట్టుపెట్టే దుర్మార్గాన్ని కళ్లకు కట్టిన కథ “సాహిల్ వస్తాడు”. ఎక్కడ బాంబు పేలినా దాని శకలాలు ముస్లిం గల్లీల మీద అనుమానాల రూపంలో నిందలుగా వచ్చి పడతాయి. ఏ మాత్రం సంబంధం లేని ముస్లిములను నిర్దాక్షిణ్యంగా తీసుకెళ్లి చిత్రహింసలు పెట్టడం, మతం ముసుగు తొడుక్కున హిందూ రాజ్యం అధికారికంగా చేస్తున్న కుట్ర. చట్టాలు, కోర్టులు శాంతి భద్రతల ముసుగులో ఒక మతం మొత్తాన్ని దోషులుగా తేల్చే దమననీతికి తార్కాణం. అత్యంత హృద్యంగా సాగిన సాహిల్ వస్తాడు కథనం మనకు తెలియని మరో ఆవలి తీరాన్ని పరిచయం చేస్తుంది. కథ ముగింపులో రెండు కన్నీటి బొట్ల రాల్చుకుండా ఉండలేని స్థితికి నెట్టివేస్తుంది.

ఇది బాధిత వేదన. ఇది పీడిత ఆవేదన. సరికొత్త పంథాలో ముస్లిమేతర గొంతుకతో కథను చెప్పిన తీరు పాఠకున్ని కన్విన్స్ చేస్తుంది. ఈ శతాబ్దపు ముస్లిం కన్నీటి విషాదగాధకు అద్దం పట్టిన కథ ఇది. ఇది వర్తమాన సామాజిక సంక్షోభానికి సజీవ సాక్ష్యమైన కథాంశం. దేశంలో ఎక్కడ తీవ్రవాద కదలికల ఆనవాళ్ళు కనిపించినా హైదరాబాద్ పాతబస్తీలో కొంతమంది యువకులు మాయం చేయబడతారు. ఇంటరాగేషన్ పేరుతో పేలుళ్లతో సంబంధం లేని యూత్ ను పోలీసు వ్యవస్థ టార్గెట్ చేస్తుంది. చేయని నేరం మోపి, ఒప్పుకునే వరకు టార్జర్ పెడుతుంది. పలుమార్లు ఇలాంటి సంఘటనలు జరిగాయి కూడా. పోలీసు స్టేషన్లలో ఇచ్చిన కంప్లెయింట్లు అలాగే ఉన్నాయిగాని సాహిల్ లాగే, తిరిగిరాని కొడుకుల కోసం వారి తల్లిదండ్రులు ఇంకా పోలీసు స్టేషన్ల చుట్టూ దక్కని న్యాయం కోసం వెతుకులాడుతూనే ఉన్నారు.

కవితాశిల్పంతో సాగిన కథ ఇది. ముస్లిం జీవితాలతో పెనవేసుకున్న గజల్, ముషాయిరా, ఛాయ్ సంస్కృతిని కథకుడు అద్భుతంగా కథీకరించాడు. రచయిత కవి కూడా కావడం వల్లనే ఈ శిల్పం సాధ్యమయ్యింది. కథలో వాడిన భాష కూడా కవిత్వ భాషే. ఒకలాంటి పెయిన్ ను పలికించడానికి ఈ భాష బాగా పనికి వచ్చింది. అలాగని ఎక్కడ కథకునిలోని కవి డామినేట్ చేయదు. ఇదే కథను మరో తీరుగా చెప్తే కథ తేలిపోయే ప్రమాదం పొంచి ఉంది.

హిందూమతంలో హిందుత్వ జొరబడ్డ తరువాత భారతదేశ చిత్రపటం మారుతోంది. మన చుట్టే ఉన్న మనుషుల మధ్య అనుమానాలు తలెత్తేలా అవమానిస్తున్నది. భారతదేశంలో ముస్లిములు జనాభా అధికంగా ఉండే నగరాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. శతాబ్దాలుగా కలిసి అన్నదమ్ముల్లా బ్రతికిన ఆత్మీయతలన్నీ గతంగా మారాయి. దేశ విభజన తర్వాత మతం వైరస్ గా మారింది. అది బాబ్రీ మసీదు విధ్వంసం నాటికి ముదిరింది. గుజరాత్ అల్లర్లతో వికృతరూపం దాల్చింది. దాని ప్రతిఫలనాలనే మనం ఇవాళ అనుభవిస్తున్నాము. మతం తాలూకు విపబీజాలను పసి వయసు స్థాయి నుండే 'నాబే కుట్ర' చాపకింద నీరులా విస్తరిస్తున్నది. ఊళ్లకు ఊళ్లు ఇవాళ రెండుగా విడిపోతూ మనుషులమనే విషయాన్ని మరిచిపోయి, మతాలుగా కలహించుకుంటున్నారు. ఈ దారుణాన్ని కళ్లకు కట్టిన కథ "చమ్మీపూల గుర్రం". చాలా సీరియస్ విషయాన్ని కథకుడు చిన్న గుర్రపు బొమ్మతో, ఇద్దరు పసిపిల్లల స్నేహంతో పాఠకులకు వట్టించిన తీరు ఎప్పరినైనా ఆలోచింపజేస్తుంది. ఒకప్పటి మత సామరస్యం ఇవాళ ఎందుకు కొరవడుతున్నదో ఆలోచించాల్సిన ఆవశ్యకతను చర్చకు పెట్టింది ఈ కథ. కథ చాలా చిన్నదే. కానీ, ఎంచుకున్న ఇతివృత్తం తాలూకు సంఘర్షణ మాత్రం చాలా విస్తృతమైంది. చాలా హాయిగా సాగే కథనం ముగింపుకు చేరే సరికి ఒక కుదుపుకు గురిచేస్తుంది. మానసిక అంతః ప్రపంచాల్ని రగలిస్తుంది. ఎక్కడి నుండి మొదలైన పయనం ఎక్కడి చేరుకున్నదనే ఆవేదన కలిగిస్తుంది. కులానికి ఇవాళ అతీతమైన జాగా లేనట్టే, మత ఉన్మాదాలకు తావు లేని స్పేస్ లేకుండా పోతున్న కల్లోలాన్ని కండ్లముందుంచింది ఈ కథ.

ఒక జాతిని తమ మాతృభాషకు, తమదైన సంస్కృతికి దూరం చేయడం దారుణమైన విషయం. ముస్లిములు అయి ఉండి తమ భాషకు దూరమై పూర్తిగా తెలుగులోనే మాట్లాడే ముస్లిములు ఇవాళ అనేకమంది తారసపడుతున్నారు. తాము తమ భాషలో మాట్లాడితే ఎక్కడ తమ మతం బయటపడుతుందోననే అభద్రతా భావంలోకి ఏనాడో నెట్టివేయబడ్డారు.

ఒక జాతిని తమ మాతృభాషకు, తమదైన సంస్కృతికి దూరం చేయడం దారుణమైన విషయం. ముస్లిములు అయి ఉండి తమ భాషకు దూరమై పూర్తిగా తెలుగులోనే మాట్లాడే ముస్లిములు ఇవాళ అనేకమంది తారసపడుతున్నారు. తాము తమ భాషలో మాట్లాడితే ఎక్కడ తమ మతం బయటపడుతుందోననే అభద్రతా భావంలోకి ఏనాడో నెట్టివేయబడ్డారు. అందుకే క్రమంగా తెలుగు మాత్రమే మాట్లాడే ముస్లిముల సంఖ్య పెరుగుతున్నది. ఈ దుస్థితి ఏ సాంస్కృతిక ఆధిపత్యాల నుండి ఆపాదించబడుతున్నదో బహిరంగ రహస్యమే. అందుకే ప్రసిద్ధ భాషా శాస్త్రవేత్త నోమ్ ఛామ్ స్నీ భాషా సంస్కృతులు లేని జాతులు అంతరిస్తాయన్నాడు. ఈ నేపథ్యంతో అప్పర్ రాసిన కథ "తెలంగి పత్తా".

ఈ కథలో తన భాషను తానే మరిచిపోయి, తన అస్తిత్వాన్ని తానే విస్మరించి జీవిస్తూ, నిత్యం అభద్రతలో బతికే తీరు పాఠకున్ని అంతరంగాన్ని కుదిపేస్తుంది. దేశవిభజన రాజకీయం ఒక సమూహం మొత్తాన్ని అభద్రతలో పడేసిన తీరుకు ఈ కథ ఒక నిదర్శనం. ఇప్పటికీ

ప్రతీ ముస్లిమునూ పరాయి దేశస్థునిగా చూసే దృష్టి ఒకటి బలంగా మన సమాజంలో ఉంది. పాకిస్తాన్ బూచీని చూపిస్తూ వేధించే రాక్షస క్రీడ నిత్యకృత్యంగా మారింది. అసలు ఇండియాలో ఉన్న ముస్లిముల్లో అత్యధికశాతం జనాభా ఇక్కడి వారే. ముస్లిం రాజుల పాలనలో అవకాశాల కోసమో, అత్యగౌరవం కోసమో ఇస్లామును స్వీకరించింది బహుజనులే. ముఖ్యంగా ఇక్కడి ఎస్సీలు, బీసీలే ఇస్లామును స్వీకరించి ముస్లిములుగా మారారు. దర్గా సంస్కృతే ఇందుకు సాక్ష్యం. అందుకే ఇప్పటికీ దళిత, బహుజనుల ముఖాలు ఇండియన్ ముస్లిముల ముఖాలు ఒకే తీరుగా ఉంటాయన్నది ఆంథ్రోపాలజిక్ సర్వేలు తేల్చిన విషయం. హిందుత్వవాదులు ఈ విషయాన్ని అంగీకరించరు. అందుకే ఇప్పుడు అంగీకరించాల్సింది బహుజన సమాజమే.

మతోన్మాద ముసుగులో ముంచుకొస్తున్న పెను ప్రమాదానికి ఒక విరుగుడుగా మెజారిటీరీయనిజాన్ని తిరగేసి చూడాలి. దళితుల నుదుటన అంటరానితనమనే రేఖను గీసిన హిందూయిజమే మతస్థులుగా ముస్లిములను వై నారిటీలన్నది. అదే ముస్లిములు బహుజనులతో జతకూడి అగ్రవర్ణహిందువులను వై నారిటీలను చేయడమే ఇవాళ బహుజనుల ముందున్న ఎజెండా. నిత్యం అభద్రతలో బ్రతుకుతున్న ముస్లిములకు భరోసా కావాలి. మాకేమైనా అయితే ఈ దేశంలోని బహుజనులు అండగా నిలబడుతారన్న ధైర్యాన్ని ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీలు ఇవ్వాలి.

సచార్ కమిటీ రిపోర్ట్ ప్రకారం దేశంలో అత్యంత దయనీయమైన స్థితిలో బతుకుతున్న సమూహం ముస్లిములేనని తేల్చిచెప్పింది. 'దళితుల కంటే కూడా' అని మరో మాటను కూడా పేర్కొన్నది. ఈ మాట దళితేతర సమాజానికి అర్థం కాకపోవచ్చుగానీ దళిత సమాజానికి మాత్రం అర్థం అయ్యే అవకాశం ఉంది. కారణం వీరి మధ్య దగ్గరితనమనే బంధం ఉంది. ఏ పల్లెను చూసినా, పట్టణాన్ని చూసినా అక్కడ దళితుల ఇండ్లకు అతి సమీపంలోనే ముస్లింముల ఇండ్లు ఉంటాయి. ఈ రెండు సమూహాల్లో ఉండే పేదరికం, దుఃఖానికి తోడు ప్రస్తుత అభద్రత తోడయ్యింది. మతం పేర జరగుతున్న దాడుల్లో గడిచిన బద్దెండ్ల కాలంలో అత్యంత ఎక్కువగా దాడులకు గురైంది, అవుతున్నది దళితులూ, ముస్లిములే. అట్లా వణికిపోయే ముస్లిం జీవిత శకలాన్ని చూపించిన కథా 'ధేడి'. మూడువేల యేండ్లుగా అన్ని హక్కులకు దూరమైన దళితులు ఇప్పుడిప్పుడే ప్రగతి బాట పడుతున్నారు. దళితులకు కులకాసారమైన పల్లెలను వదిలి బాబా సాహెబ్ అంబేద్కర్ పట్టణాలకు తరలమన్నాడు. అట్లా చదువుకున్న తరమొకటి ఎదిగివచ్చి పట్నాల్లో జీవిస్తున్నది. అయినా సరే కులసర్పం పడగ నీడ మాత్రం తప్పడం లేదు. ఆధిపత్య అహంకారాల నడుమ

అత్యగ్రరావాన్ని కాపాడుకోవడం కోసం దళితులు నిత్యం పోరాటం చేయకతప్పని పరిస్థితి. దేడీ కథలో చెప్పులుకుట్టే మాదిగాయనతో కథానాయకునికి ఉన్న స్నేహం ఈ దేశ దళిత్ ముస్లిం ఐక్యతను సూచిస్తున్నది. కానీ, అది చైతన్యవంతమైన కథా నాయకుని పాత్ర. మరి అదే కథానాయకునికి భార్య, తల్లి మాత్రం మాదిగబుద్ధు లొచ్చినాయి అని తిడుతుంటారు. అంటే వారిలో సైతం ఈ హిందూ అగ్రవర్ణ సమాజం అందించిన చూపు ఒకటి చేరింది. అందువల్లే వారు కూడా దళితులను చీదరించుకున్నారు.

ఇది వాస్తవానికి మన సమాజంలో కూడా ఉంది. బాధిత సమూహాలు తోటి బాధిత సమూహం పట్ల ఎలాంటి కనెసెన్స్ ను చూపించకుండా నిచ్చిన మెట్ల కులవ్యవస్థ ఒక చట్రాన్ని అడ్డంగా పెట్టింది. మతం కారణంగా నలిగిపోయేవారు, కులం కారణంగా బాధింపబడుతున్నవారిని కలుపుకుపోవాలి. వారి మధ్య ఒక చారిత్రక స్నేహం అవసరమైంది. అది కథకుడు చాలా జాగ్రత్తగా సంకేతించాడు. ఒకవైపు ముస్లిం జీవిత దైన్యాన్ని చెబుతూనే తాను మానవీయ కోణంలో దళితునితో స్నేహం చేసే తీరు ఇవాళ్లి చారిత్రక అవసరం.

అందుకే ఈ కథలు అందరికన్నా ఎక్కువగా బాధితులకు అర్థంమవుతాయి. బాధితేతరులకు ఇవి కేవలం కథలు మాత్రమే. కానీ, బాధిత సమూహాలకు మాత్రం ఇవి కేవల కథలు మాత్రమేకాదు. తమ జీవిత సంఘర్షణ తాలూకు నొప్పికి, నిరంతర వేదనలకు కళాత్మక వ్యక్తికరణలు. మానని గాయాల తడి స్పర్శలు.

“మరణమేమి పెద్ద విషాదం కాదు బతికున్నప్పుడు లోలోపల మరణిస్తూ జీవించడమే అసలు విషాదం”. ఆ విషాదాన్ని ఇవాళ ముస్లిం సమాజం ప్రత్యక్షంగానో, వరోక్షంగానో నిత్యం ఎదుర్కుంటున్నది. ఈ కథల నేపథ్యాన్ని విశ్లేషిస్తూ కథారచయిత అనేక ప్రశ్నల్ని సమాజం ముందుంచాడు. అందులో ఒకటి... 1992 తరువాత మాత్రమే మత ద్వేషానికి బీజాలు ఎట్లా, ఎందుకు పడ్డాయి? ఈ ఆవేదన నుంచే ‘గోరీమా’ కథ పుట్టింది. మతమే రాజ్యంగా మారాలన్న కుట్ర నుంచి దేశంలో మత రాజకీయల వేగం పెరిగింది. అది దురాక్రమణలు, దాడుల వరకూ చేరింది. ఈ కలత చెందిన తనమే కవని, సామాజిక ఆలోచనాపరున్ని కథలవైపు నడిపింది. సమకాలీన ముస్లిం రాజకీయ వాస్తవికతను చర్చకు పెట్టడం వెనకాల, రచయితకు స్పష్టమైన రాజకీయ దృక్పథం ఉంది. ఏ ఏ చారిత్రక మలుపులు ముస్లిం జీవితాలను ప్రమాదం అంచుల్లోకి నెట్టాయనే

ఎరుక ఉంది. ఆ మలుపుల్లో దాగిన కుట్రలను చెప్పకపోతే తాను సృజనకారునిగానే కాదు, మనిషిగానూ విఫలమైనట్టేనన్న అంకితభావమే ఈ నెత్తురసాంటి కథలకు ప్రాణం పోసింది.

ఏ వస్తువును ఎంచుకున్నా సరే, దానిని లోతుల్లోకి వెళ్లి కథను నడిపిన తీరు పాఠకున్ని ఆలోచనలో పడేస్తుంది. కథ ముగిసే సరికి పాఠకుడు ఆవలితీరం గురించి ఇంతకాలం తెలియని జీవితాన్ని తెలుసుకుంటాడు. ఈ కథలు చదివాక ముస్లిం సమాజం పట్ల అప్పటి వరకూ ఉన్న దృష్టి మారిపోయేలా చేయడమే ఈ కథల విజయం. ఎంతటి దుర్భరమైన స్థితిలో ముస్లిములు బతుకుతున్నారో మన చేయిపట్టుకొని తీసుకుపోయి చూపిస్తాడు కథకుడు. చూపించడమే కాదు, దీనికి కారకులు ఎవరో చెప్పమంటాడు. అలాంటి అనేక ప్రశ్నలు వేసి ఉక్కిరి బిక్కిరి చేస్తాడు.

అందుకే ఈ కథల్లో వినిపించే స్వరం ఈ దేశంలోని బాధిత ముస్లిం ప్రజానీకానిది. అది ఒక పాఠ్యంగా మొదలై ప్రవాహ ఉధృతిని పెంచుకొని, చిక్కబడడం వెనుక అంతటనే ఆవేదన ఉంది. రచయితకు తన అస్తిత్వానికి సంబంధించిన బాధ మాత్రమే కాదు, తోటి బాధిత సమూహాల దుఃఖమూ తెలుసు. వాటి మూలాలు తెలుసు. అందుకే ముస్లిం సమాజంలోని పేదరికాన్ని మాత్రమే కాదు, స్త్రీల కన్నీటిని కూడా కథల్లో జాగ్రత్తగా చిత్రించాడు. ప్రశ్నలు వేయడం మాత్రమే అస్తిత్వవాదాలు చేస్తాయనే విమర్శ ఉంది. ఈ కథలు ఆ పరిధిని బద్దలు కొట్టి, సమాధానాలు కూడా వెతికి చూపెడుతున్నది. నాలుగు దశాబ్దాల అస్తిత్వ సాహిత్య గమనం మరింత పడునెక్కతున్న దశకు ఈ కథలు ఒక దాఖలా. కాషాయ, ఆకుపచ్చ వర్ణాలు దాటి, మనిషి వర్ణాన్ని చేరుకోవడమే ఈ కథల లక్ష్యం. అమానవీయత సాధరణీకరించ బడుతున్న ప్రస్తుత ఆధిపత్య శక్తుల అరాచక సందర్భంలో అవసరమైన కథలివి.

ముస్లిం జీవితాల విషాద చీకటిని అక్షరాలకెత్తి ఒక చర్చను లేవనెత్తి ఈ కథలు మరింత కన్స్ట్రక్టివ్ క్రిటిసిజాన్ని డిమాండ్ చేస్తున్నాయి. మతాధిపత్య శక్తుల వికృత రూపాన్ని బట్టబయలు చేస్తున్నాయి. బాధితుల దైన్యాన్ని, పోరాట ఆవశ్యకతను ఎత్తిచూపుతున్నాయి. దళిత, బహుజనులనే కాదు, సమస్త బాధిత సమూహాలను మీరు ఎవరి వైపు నిలబడుతారో తేల్చుకోమంటున్నాయి.

-డా.పసునూరి రవీందర్

m : 77026 48825

e : drpasunuri@gmail.com

పాఠకులు, రచయితలకు శుభవార్త దక్కన్ ల్యాండ్ కు ISSN ఆమోదం

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక ISSN (International Standard Serial Number) ఆమోదం పొందినదని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాం. మా ISSN 2581-3188. ప్రముఖ, ఔత్సాహిక, వర్ధమాన రచయితలు, పరిశోధకులు తమ పరిశోధనాత్మక, విశ్లేషణాత్మక రచనలను ప్రచురింపజేసి వినియోగించుకోవడం ద్వారా ప్రాచుర్యం చేసుకోవడానికి ఈ సందవకాశాన్ని

సద్వినియోగపరుచుకోవాలని కోరుతున్నాం. రచయితలు తమ రచనలను పంపవలసిన చిరునామా : “చంద్రం” 3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029 Telangana. సంప్రదించవచ్చిన ఆఫీస్ ఫోన్ : 9030626288 E-mail: desk.deccan@gmail.com website: www.deccanland.com - ఎడిటర్

జర్నల్ ఆఫ్ తెలంగాణ స్టడీస్-త్రైమాసిక

TRC
Journal of Telangana Studies

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ (TRC) ఆధ్వర్యంలో 'టీఆర్సీ జర్నల్ ఆఫ్ తెలంగాణ స్టడీస్' త్రైమాసిక జర్నల్ (జూలై-అక్టోబర్ రెండవ సంచిక) వెలువడింది. దీనికి ఓయూ మాజీ ప్రొఫెసర్ అడపా సత్యనారాయణ ఎడిటర్గా, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ చైర్మన్ మణికోండ వేదకుమార్ పబ్లిషర్గా ఉన్నారు. ఈ జర్నల్ ఇంగ్లీష్, తెలుగు భాషల్లో ప్రచురితమవుతుంది. తెలంగాణ చరిత్ర, సంస్కృతి, సాహిత్యంపై ప్రముఖంగా వచ్చిన వ్యాసాలను ఈ జర్నల్లో ప్రచురిస్తారు. టీఆర్సీ జర్నల్ ఆఫ్ తెలంగాణ స్టడీస్ (TRC Journal of Telangana Studies)లో వివిధ రాష్ట్రాల నుండి ఎమినెంట్ స్కాలర్స్ రాసిన పరిశోధన పత్రాలను ప్రచురిస్తారు. మేధావులైన ఎడిటోరియల్ బోర్డు పర్యవేక్షణలో ఈ త్రైమాసిక జర్నల్ అక్షర రూపంగా వెలువడుతుంది. తెలంగాణ రాష్ట్ర చరిత్ర, ఆర్కియాలజీ, ఆర్ట్స్ అండ్ లిటరేచర్, హెరిటేజ్ మొదలైన సామాజిక అంశాలపై విస్తృతంగా, పరిశోధనాత్మకంగా వ్యాసాలను క్రోడీకరించి వాటిని ప్రపంచంలోని పలు యూనివర్సిటీలకు అందించేందుకు కృతనిశ్చయంతో ఉంది.

Books for reviews may be sent to the postal address:

“BHOOPATHI SADAN” 3-6-716, Street :12, Himayathnagar,
Hyderabad-500029, Telangana.

Mob: +91 8686 66 4949

email: trcjets@gmail.com

Subscription:

- Individual (India) : Rs. 250/issue;
- Institution (India) : Rs. 400/issue;
- Foreign Individual : US\$ 65/issue;
- Foreign Institution : US\$ 70/issue;
- Annual Subscription Rs. 800/-
- Annual Subscription Rs. 1,500/-
- Annual Subscription US\$ 260
- Annual Subscription US\$ 280

ACCOUNT DETAILS:

A/C Name :

Telangana Resource Centre

Bank Name :

Telangana Grameena Bank

A/c. No. : 79009067970

IFSC No. : SBIN0RRDCGB;

Branch Code : 229

కొత్త కోర్కెలు

సత్యంకు పెద్ద కోర్కెలంటూ లేవు. కానీ ఎప్పటికప్పుడు కొత్త కోర్కెలు పుట్టుకొస్తూనే ఉన్నాయి. పదో తరగతి అయినక ఇంటర్మీడియేట్ చదవాలనుకున్నాడు. ఇంటర్ అయ్యాక, డిగ్రీ చేయాలనుకున్నాడు. డిగ్రీ అయ్యాక, యూనివర్సిటీలో పీజీ చేయాలనుకున్నాడు. పీజీ అయ్యాక, పిహెచ్డి చేయాలనుకున్నాడు. పిహెచ్డి అయ్యాక యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్ కావాలనుకున్నాడు. ప్రొఫెసర్ అయ్యాక, జాతీయ, అంతర్జాతీయ సెమినార్లు తిరగాలనుకున్నాడు. సెమినార్లు తిరిగాక పుస్తకాలు వేయాలనుకున్నాడు. అలా కొత్త కోర్కెలు పెరుగుతూ పోయాయి.

సత్యం చిన్నప్పుడు సైకిల్ తొక్కడం వస్తే చాలనుకున్నాడు. తర్వాత సైకిల్ కొనుక్కుంటే బాగుండు అనుకున్నాడు. సైకిల్మీద ఊరికి పోతే మంచిగుండు అనుకున్నాడు. సత్యం ఐదో తరగతికి చేరేసరికి కొత్త కోర్కెలు పుట్టుకొచ్చాయి. మంచి పెన్ను, పెన్సిల్ కావాలనుకున్నాడు. మంచి నోట్బుక్ కావాలనుకున్నాడు. కొత్త పుస్తకాలు కొనాలనుకున్నాడు. కొత్త డ్రెస్సులు కావాలనుకున్నాడు. ఆటల్లో షన్స్ రావాలనుకున్నాడు. క్లాస్ లో అందరు మెచ్చుకోవాలనుకున్నాడు. మొదటి బెంచీలో కూర్చోని సారు మెచ్చుకోలు పొందాలనుకున్నాడు. చివరి బెంచీలో కూర్చోని ముంగట ఉన్నోళ్ళ అంగీకి తోకలు పెట్టాలనుకున్నాడు. పెన్నుతో సి రా ముందున్నవాళ్ళ పీపుమీద దులపాలనుకున్నాడు.

సత్యంకు ఇంటర్ అయ్యాక పెళ్ళి చేసుకోవాలనిపించింది. డిగ్రీ అయ్యాక పెళ్ళి అయింది. పీ హెచ్ డీ అయ్యేసరికి పిల్లలయ్యారు. అలా వయస్సు పెరిగినకొద్దీ అందమైన భార్య కావాలనిపించింది. భార్య వచ్చాక, ఒక ఇళ్ళు కట్టుకుంటే బాగుండు అనిపించింది. భార్య జానకి కూడా ఇంకా చదువుకుంటే బాగుండు అనుకున్నాడు. భార్యను చదివించాడు. ఆమె కూడా ఉద్యోగం చేస్తే బాగుండు అనుకున్నాడు. ఆమె కూడా ఉద్యోగంలో చేరింది. జానకి సత్యానికి ముద్దుల చెల్లెల్లా మురిపెంగా ఉంటుంది. సత్యంకు చీకా చింత లేదు. చక్కవైన భార్య, అందమైన ఇల్లు, చక్కని ఉద్యోగం, పదిమందిలో గౌరవం.

ఎందుకో సత్యానికి కోర్కెలు తగ్గించుకోవాలనిపించింది. అన్నం తినడం కూడా కోర్కె కదా!. కోర్కెలు ఎందుకు పుట్టుకొస్తున్నాయి. కొత్త కోర్కెలు ఎలా పుట్టుకొస్తాయి. చెలిమె ఊరినట్టు కోర్కెలు

రోజురోజుకు వుట్టుకొస్తూనే ఉన్నాయి. కొత్త కోర్కెల మూలమెక్కడందో!.

సత్యం జానకితో చర్చించి బుద్ధుని తత్వంలో బైరాగి తత్వం ఉందా! తాత్విక చింతన ఉందా! అని చర్చించుకున్నారు. అప్పటికే పిల్లలు హైస్కూలుకు వచ్చారు. పిల్లలు బాగా చదువుకోవాలి. ఎదగాలి. తనంత ఎదగాలి. తమకన్నా బాగా ఎదగాలి అనుకున్నారు. మరి ఈ కొత్త కోర్కెలేమిటి? అని భార్యభర్తలు చర్చించుకున్నారు. విత్తు మొక్క అవుతున్నది. మొక్క చెట్టు అవుతున్నది. చెట్టుకు మళ్ళీ ఎన్నో విత్తనాలు. మళ్ళీ కొత్త విత్తులు. కొత్త మొక్కలు. కొత్త కోర్కెలు కూడా ఇలాగే ఒకటి నుంచి మరొకటి పుట్టుకొస్తున్నాయి.

సత్యం ఇంటర్ చదివేటప్పుడు సైకిల్ ఉంటే చాలు అనుకున్నాడు. డిగ్రీ అయ్యాక భార్యతోపాటు సైకిల్, గడియారం, రేడియో తెస్తే బాగుండు అనుకున్నాడు. భార్యతోపాటు సైకిల్ వచ్చింది. గడియారం వచ్చింది. రేడియో వచ్చింది. ఫ్యాన్ కూడా వచ్చింది.

అడిగిన దానికన్నా ఎక్కువ వచ్చింది. సంతోషపడ్డాడు. పీహెచ్ డీ అయ్యేసరికి స్కూటర్ ఉంటే బాగుండు అనుకున్నాడు. స్కూలర్ షిప్ తో స్కూటర్ కొందామనుకున్నాడు. జానకి కూడా తల్లిగారింటి నుంచి కొన్ని వసూలు చేసుకొని తెచ్చింది. స్కూటర్ కొన్నారు. పిల్లల్ని వెంటేసుకొని స్కూటర్ మీద చట్టాపట్టాలేసుకుని తిరిగారు. వారానికో సినిమా చూడాలని పించింది. సినిమాల గురించి మంచి చెడ్డలు మాట్లాడాలనిపించింది. ఫిల్మ్ సొసైటీ పెట్టారు. మంచి సినిమాలు చూడాలి.

చూపించాలి అనుకున్నారు. పదిమంది కలిసి ఫిల్మ్ సొసైటీలో మంచి సినిమాలు చూశారు. ఎంతో తెలుసుకున్నట్టు అనిపించింది.

జానకి చెల్లెలు డీవర్గా పని చేస్తుంది. బావ సత్యంలాగా లెక్చరర్ కావాలని ఆరాటం. జానకి తమ్ముడు హెలోసేల్ వ్యాపారం పెట్టాడు. బాగా ఎదగాలని ఆరాటం. సత్యం చెల్లెలు శ్రావ్య భర్తతో అమెరికా వెళ్ళింది. అమెరికాలో ఇల్లు కొనుక్కున్నారు. శ్రావ్యకు కాలిఫోర్నియాలో ఉద్యోగం చేయాలని ఆరాటం. ఇద్దరూ సాఫ్ట్వేర్లు అయితే హాయిగా ఉంటుందని చిన్న కోర్కె. సత్యంకు అమెరికా చూడాలని, అంతర్జాతీయ సెమినార్లో రెండుసార్లు వెళ్ళి వచ్చాడు. అట్లాగే జపాన్ చూడాలని, రెండు సెమినార్లలో పాల్గొని వచ్చాడు.

సత్యం మంచి పుస్తకాలు చదవాలనుకున్నాడు. మంచి పుస్తకాలు కొనాలనుకున్నాడు. ఇంట్లో ఒక లైబ్రరీ తయారు చేసుకోవాలనుకున్నాడు. మంచి మంచి పుస్తకాలు కొన్నాడు. కొని ఊరుకోలేదు. వాటిని చదవాలనుకున్నాడు. చదివి ఊరుకోలేదు. వాటిని విశ్లేషించాడు. విశ్లేషించి ఊరుకోలేదు. ఆ విశ్లేషణలను పుస్తకాలుగా వేశాడు. పుస్తకాలు వేసి ఊరుకోలేదు. మంచి సమీక్ష రావాలనుకున్నాడు. మంచి సమీక్షలు వచ్చాయి. మళ్ళా కొత్త పుస్తకం వేశాడు. మళ్ళీ ప్రశంసలు వచ్చాయి. తన విద్యార్థులు ఎదిగారు. టీచర్లయ్యారు. లెక్చరర్లు అయ్యారు. అప్పుడప్పుడు ఎదురుపడతారు. నమస్కరిస్తారు. మీరే మా గురువులు అంటారు. ఆనందం వేస్తుంది. తృప్తితో గుండె ఉబ్బిపోతుంది.

సత్యంను ఇరుగుపొరుగు, స్నేహితులు మంచి జీవితం గెలుచుకున్నారు అంటుంటే పొంగిపోయిన ఆనందం. మంచి స్నేహ బృందం. బంధువులు కూడా మంచివారే. అప్పు అడగనంత కాలం, అప్పు ఇవ్వనంత కాలం అందరూ మంచివారే. మాట సాయం మాత్రం మరువలేదు. ఎందరికో హాస్టల్లో సీట్లు ఇప్పించాడు. స్కూళ్ళో, కాలేజీల్లో సీట్లు ఇప్పించాడు. ఏ చదువు ఎలా చదువుకోవాలో, ఏ కోర్సు చదివితే భవిష్యత్తు ఎలా ఉంటుందో చక్కగా వివరించేవాడు. అలా ఎందరో ఎదిగారు. అదో తృప్తి. జీవితంలో విద్యార్థులు ఇచ్చే గౌరవం కన్నా మించింది లేదనుకున్నాడు. విద్యార్థులు పెరిగి పెరిగి, ఎదిగి ఎదిగి స్నేహితులయ్యారు. అయినా వారు గురుభావం వదలలేదు. గురువుగానే గౌరవించారు. అది చాలు తనకు అనుకున్నాడు.

ఎందుకో కొత్త కోర్సులు పుట్టుకు వచ్చాయి. స్కూటర్ పాతపడింది. పిల్లలకు పనికి వచ్చింది. కారు కొనాలనుకున్నాడు. అనుకున్నాకొనడం ఆగలేదు. డ్రైవింగ్ నేర్చుకున్నాడు. జనకికి కూడా డ్రైవింగ్ నేర్పాడు. కారులో జనకి పిల్లలను తీసుకొని చుట్టాల మార్గం వెళ్ళాడు. స్నేహితుల మార్గం వెళ్ళాడు. ఫంక్షన్లకు, పండుగలకు కారులోనే వెళ్ళేవాడు. పదిమందిలో గౌరవం.

ఏ వయస్సుకు ఆ ముచ్చట. ఏ హోదాకు ఆ ముచ్చట ఉండాలనుకున్నాడు సత్యం. నూటుబూటు వేసుకున్నాడు. టై కట్టుకున్నాడు. మాట తీరు మార్చుకున్నాడు. మంచివాడు అనిపించుకున్నాడు. ఎవరు పిలిచినా వెళ్తాడు. తృణమో పణమో చదివిస్తాడు. ప్రజెంటేషన్లు ఇస్తాడు. ఏ సంస్థవారు పిలిస్తే ఆ సంస్థలో సభ్యుడయ్యాడు. బుద్ధుడు బోధనలు చదివాడు. వ్యాసుని భగవద్గీత చదివాడు. అంబేద్కర్ రచనలు చదివాడు. గాంధీ జీవితాన్ని చదివాడు. నెహ్రూ పరిపాలనను అధ్యయనం చేశాడు. చైనా గురించి

తెలుసుకున్నాడు. జపాన్ గురించి తెలుసుకున్నాడు. జర్మన్ గురించి తెలుసుకున్నాడు. అమెరికా గురించి తెలుసుకున్నాడు. సోవియట్ యూనియన్ గురించి తెలుసుకున్నాడు. రెండు ప్రపంచ యుద్ధాల గురించి తెలుసుకున్నాడు. భారత జాతీయోద్యమం గురించి తెలుసుకున్నాడు. సోక్రటీస్ గురించి తెలుసుకున్నాడు. ప్లేటో గురించి తెలుసుకున్నాడు. అరిస్టాటిల్ గురించి తెలుసుకున్నాడు. కణాదుడ్ని తెలుసుకున్నాడు. సాంఖ్యం చదివాడు. ఉపనిషత్తులు చదివాడు. పూర్వమీమాంస, ఉత్తర మీమాంస చదివాడు. వేదసారం చదివాడు. మహాభారత సారం అధ్యయనం చేశాడు. రామాయణ సారం పిండుకున్నాడు. నాగార్జునుడిని చదివాడు. అద్వైతం చదివాడు. హెగెల్ ను చదివాడు. కౌటిల్యుడిని చదివాడు. రికార్డో ను చదివాడు. అధ్యయనం దాహం తీరేది కాదు. ఏది కనపడితే అది చదివాడు. సారం లేనిది పక్కకు పడేశాడు. సారాన్ని స్వీకరించాడు.

సత్యంకు పెద్దగ కోర్సులంటూ లేవు. అందరూ తనలాగ బాగుండాలనుకున్నాడు. అందరూ బాగుపడాలనుకున్నాడు. సత్యంకు చిన్నప్పటి జ్ఞాపకాలు అప్పుడప్పుడు మెదులుతుంటాయి. చిన్నప్పుడు మంచి బలపం కోసం ఏదైనా. ఇప్పుడు మంచి సమాజం కోసం మాట్లాడతాడు. కోర్సులు తగ్గలేదు. పెరుగుతూ పోయాయి.

ఆ మధ్య ఆయనెవరో పదకొండు వేల కోట్లు సంపాదించాక పోతూ పోతూ చెక్కు రాసుకొని పక్కన పెట్టుకున్నాడు. గంధపు చెక్కల్లో కాల్చేశారు. చెక్కు పైన చెల్లెడట. అంత ఈ భూమిమీదే చెల్లుబాటు. బతికున్నంత కాలమే చెల్లుబాటు. పాపం ఆయన అందరితో తిట్లు తిన్నాడు. బాగా సంపాదించాలని పేరు సంపాదించాడు. మందిని ముంచాడని, బ్యాంకులను ముంచాడని ప్రతిష్ట మూట గట్టుకున్నాడు. ఏమైతేనేమి వేలాదిమంది ఊరేగింపుతో అట్టహాసంగా అంత్యక్రియలు జరిగాయి. అతడు పోయాడు. అతని సంపద మిగిలింది. అతను పోయాడు. అతని పాపం అతనితోనే పోయింది. అతని సంపద మిగిలింది. వారసులు మరింత సంపాదించారు. పేర్లు మార్చారు. ఊర్లు మార్చారు. బ్యాంకులు మార్చారు. షేర్లు మార్చారు. వ్యాపారం మార్చారు. పరిశ్రమలు మార్చారు. రకరకాల రూపాల్లోకి చేరిపోయారు. వినపడ్డమే తప్ప కనపడకుండా బతుకుతుంటారు. ఏదో పొరపొచ్చాలు వచ్చాయి. పరిశ్రమల నుంచి ఒకరు రాజకీయ పరిశ్రమలోకి ప్రవేశించారు. రాజకీయాల్లో నిలిచారు. గెలిచారు. బ్యాంకులు తలవంచాయి. ప్రభుత్వాలు తల వంచాయి. వందల వేల కోట్లు ఇంకా ఇంకా రకరకాల రూపాల్లో అధికారం సంపద పోగుపడుతూ పోయింది. గుండెపోటు అన్నారు. మందిపోటు అన్నారు

కొందరు. అతడు పోయినా, ఆ సంపద మిగిలే ఉంది.

సత్యంకు ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఏం తీసుకుపోయారు అని బైరాగితత్వం ఆలోచనలు. ఎక్కువ ఆలోచించి మెదడు పాడుచేసుకోకు అని జానకి హితబోధ. జానకి వాస్తవికవాది. చిన్న కుటుంబం, చింతలు లేని కుటుంబం. పిల్లలు చక్కగా ఎదుగుతున్నారు. ఇంతకన్నా కావల్సింది ఏముంది? ఇంట్లో ఓ పని మనిషి. ఇస్త్రీ బట్టలకు వేరే. అన్నీ హాయిగానే గడిచిపోతున్నాయి. పెద్ద కోర్కెలంటూ లేవు. ఓ ఇరవై తులాల బంగారు నగలు, గాజులు ఉంటే చాలు అనుకుంది. ఒక్కటొక్కటి కొన్నాక కాపాడడం ఎలాగో తోచలేదు. బ్యాంకు లాకరు తీసుకుంది. లాకరులో పెట్టింది. అప్పుడప్పుడు ఫంక్షన్లకు వెళ్తూ వేసుకొని మురిసిపోతుంది. జానకికి ఇంతకన్నా పెద్ద కోర్కెలు లేవు.

సత్యానికి పెద్ద కోర్కెలంటూ ఏమీ లేవు. కొత్త కోర్కెలంటూ ఏమీ లేవు. కారు సతాయిస్తున్నది. పాత పడిపోయింది. షోరూమ్ లో ఇచ్చేసి కొత్త కారు తీసుకున్నాడు. పార్ట్ టైమ్ డ్రైవర్ ని పెట్టుకున్నాడు. పిలిచినప్పుడు వస్తాడు. గంటకింతని తీసుకుంటాడు. మినిమం అంటూ కొంత తీసుకొని వెళ్తాడు. పాత ఇల్లు అమ్మాడు. ఎందుకో గేటెడ్ కమ్యూనిటీలో విల్లా బాగుంటుంది అనుకున్నాడు. బ్యాంకులో కలిశాడు. అప్పులు చేశాడు. విల్లా తీసుకున్నాడు. ప్రశాంత వాతావరణం, చక్కని చెట్లు అందరూ తీరైన మనుషులు. ఎంతో హాయిగా ఉంది. రోజూ వాకింగ్, ఉదయాన్నే చల్లని వాతావరణం.

సత్యానికి కోర్కెలు అదుపు చేసుకోవాలని ఆరాటం. కొన్ని జీవితావసరాలు. వాటిని కోర్కెలు అని త్యజించకూడదు అని అనుకున్నాడు. మూడు పూటలా తినడం కోరిక అనుకుంటే ఎలా? మంచి ఇల్లు కావాలనుకోవడం పెద్ద కోరిక అనుకుంటే ఎలా? మంచి ఉద్యోగం ఉండాలనుకోవడం పెద్ద కోరిక అనుకుంటే ఎలా? మంచి ఆరోగ్యం ఉండాలనుకోవడం పెద్ద కోరికనా? మంచి కుటుంబం పెద్ద కోరికనా? ఇవన్నీ జీవితావసరాలు. సైకిల్ జీవితావసరమే.

కారు కూడా జీవితావసరమే. గేటెడ్ కమ్యూనిటీలో విల్లా కూడా ఇప్పుడు సత్యానికి జీవితావసరమే.

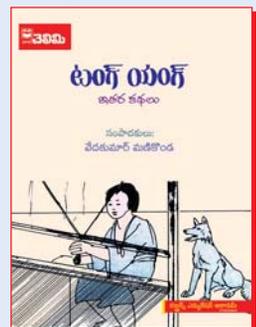
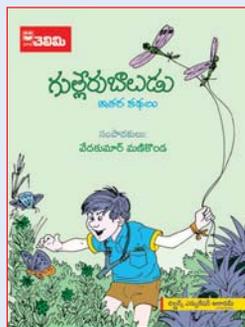
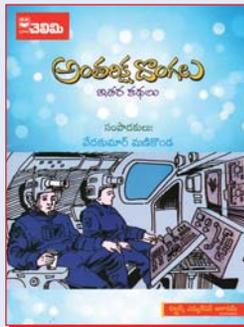
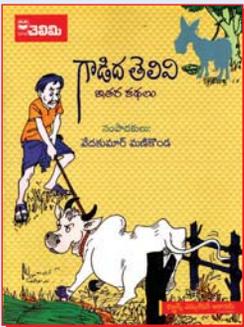
సత్యానికి పుట్టినప్పుడు పెద్ద కోర్కెలంటూ ఏమీ లేవు. మంచి బలపం, మంచి వలక ఉంటే చాలనుకున్నాడు. ఇప్పుడు కూడా పెద్ద కోర్కెలంటూ ఏమీ లేవు. మంచి కారు. మంచి విల్లా, పిల్లలకు మంచి ఉద్యోగం. ఇంతకన్నా కొత్త కోరికెలంటూ లేవు. అందరూ ఇలా కనీస కోర్కెలతో

బతకాలనే ఆరాటం. సత్యానికి కోరికలు తీరాయి. ఇతరులకు ఆ కోర్కెలు తీరాలని కోరుకుంటాడు. పరోపకారం జీవితావసరం అంటాడు. సత్యానికి రోజురోజుకు కొత్త కోర్కెలు...ఎందుకు పుట్టుకొస్తుంటాయో... ఆలోచిస్తుంటే సత్యానికి ఆశ్చర్యం వేస్తుంది.

- బి.ఎస్.రాములు

m : 8331966987

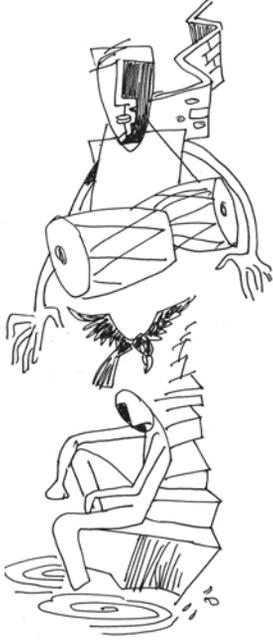
e : bsramulu@gmail.com

బిల్లన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ ఆధ్వర్యంలో బాలచెలిమి ప్రచురించిన 'గాడిద తెలివి', 'అంతరిక్ష దొంగలు' (2018 నవంబర్), 'గుల్లెరు జుబడు', 'టంగ్ యంగ్' (2018 డిసెంబర్) అనే నాలుగు కథల పుస్తకాలు వెలువడినందుకు సంతోషం వ్యక్తం చేస్తున్నాము. ప్రతులు కావల్సిన వారు ఈ క్రింది బిరునామా నుండి పొందవచ్చును.

విడి ప్రతి వెల: రూ.30/-
'Bhoopathi Sadan' 3-6-716, Street No.12, Himayathnagar, Hyderabad-500029, Telangana. Mob: 9030626288
మరియు
● Nava Telangana Manchi Pustakam
● Nava Chetana ● Navodaya Book House

బాల చెలిమి పిల్లల మాసపత్రిక 52 పేజీలు రంగులతో జనవరి మాసం నుండి మీ చేతుల్లోకి.

అప్పడప్పడు - 10

పున్నమి నీడలలో
సెలయేటి నీటి జాడలలో
వెదురు పిల్లన గ్రోవై
మోగే
రాగాల వెల్లువలో
కాంతి అంతకంతకూ
పదునెక్కుతూ...
బిన్ననాడు
కాంతికి
కళ్ళముందు మెరిసే
కాకి బోడలా
యీ గోడలు
వెలుగుకి
వెలిగిపోతున్నాయి.

పులివిప్పిన నెమిలి
నాట్యం చేస్తుంది
భావాలు
అంత దూరమే
ప్రయాణించడానికి
నడిచి వెళ్ళే దార్లో
పలుకరించే నేస్తాలెన్నో

ఎగిరిపోతే
బోసిబోసైన
గాలి కబుర్లు ఇంకెన్నో
పుస్తకాలలో
బందీ అయిన అక్షరాలు
కాగితంపై బందీ అయిన
రేఖా చిత్రాలు
తమ తమ పాడుపు కథల్లో
మద్దెల వాయిస్తుంటాయి.

ఒక చూపులో
ఒక తూపులో
ఒక తోపులో
ఒక నిద్రలేని
క్షణంలో
ఒక బలహీన
హృదయపు
మూలుగులో
ఎన్నెన్ని
విషయాలు పోగై
బొమ్మ కడతాయ్!

దేనికదే ప్రత్యేకం
మళ్ళీ
అన్నీ కలిపి పాడే
బృందగానపు లిపి
కొత్తగా ఉంటుంది

రుచి
అభిరుచి
నెమ్మదిగా ఉండనివ్వవు
ఎప్పటికప్పుడే
తేల్చేస్తుంటాయ్
విషయాల్ని
తూర్పారాబడుతుంటాయ్

ప్రియురాలి చెయ్యి
నుదిటిపై కదిలినట్టుగా
హిమాలయాలు
విజయ గీతాలాపిస్తుంటాయ్
ఒక్కసారిగా
మొఖంలో
బిరుసవ్వలు బిందులు వేస్తుంటాయ్

పతంగి ఎగిరేస్తూ
చరాకి దారం చుట్టున్నాను
నా చుట్టూ పదిమంది
చరాకితో దారం వొడుకుతున్నారు
నేను నింగిలో
తారలతో కళ్ళు కలిపినట్టు
మరో లోకంలో ఉంటాను

బ్యాండ్ మేకం
పెద్ద చప్పుడులో
నాపై నుండి వెళ్ళి పోతుంది
రకరకాల రంగుల బెలూన్లు
నా మనసు నిండా
ఎగుర్తూ ఉంటాయి
సంగీతం
సంగతులు బుర్రకెక్కవు
వరసగా
తారలు నేలకొరుగుతుంటాయి

ఆమె నన్ను బిగ్గరగా
చుంబించి
ఆవలి గట్టుకు విసిరేసింది
నేను నీళ్ళలా
నేలపై కొట్టుమిట్టాడుతున్నాను
గాలి సలపదు

నా మెడలో
రెండు పెద్ద డ్రమ్ముల్లాంటి
తబలాలు వేలాడుతున్నాయి
కాకి
నా పక్కన పదేపదే అరుస్తూ ఉంటుంది
రానున్న చుట్టాలెప్పరో
రాజుకున్న కుంపట్లను
నిండాబోల్లించేశారు
ఒక్కసారిగా
వేడి గుప్పుమంది
నేలపై
కొట్టు మిట్టాడుతుంటాను నేను
గాలిలో కొట్టుక వచ్చే
రాగంలా...

మజిలీలో
మరోమైదానం

అక్కడ గెంతుతూ గెంతుతూ
గడవాచ్చు
కొండలు పాకీ పాకి
దానోళ్ళ అలవాటుగా
చేసుకున్నాను
రాత్రులలో
నిండా స్నానం చేసి
ఉదయం కల్లా
మల్లె మొగ్గవై
గాలితో కబుర్లాడుతూ
సరోవరం మెట్లపై
వొలిగిపోతాను

ఈ రాగానికి
ఇంకా కొనసాగింపు ఉందా!
దానికి
మరో ఎత్తుగడ కావాలి కాబోలు

దొర్లుతున్నట్టే
గెంతుతున్నట్టే
ఎగుర్తున్నట్టే
అనిపిస్తూ ఉంటుంది
సీసా మూతి పాడోగా
నా మెడ పాడుగా
అది ఓ మూలకు
చొచ్చుకు పోతుంది
కాళ్ళూ చేతులకూ
పనిలేకుండా ఐంది

ఆకుపచ్చ
పసుపు పచ్చ
లిబ్బెన్లు వృత్తాలుగా
ఎగురుతూ
నా చుట్టూ తిరుగుతుంటాయి
నా శరీరంలోంచి
అగ్ని ధారగా కురుస్తుంది

నాకు ఒక గొంతు ఉండాలి
ఇప్పుడు
అది పలికితే
నా చెవులకు శబ్దం సోకుతుందా?
పాడడానికి
రాగమేదైనా కుదుర్చుందా

లేక
 ఇది నిశ్చలమయమైన
 భాండాగారమా?
 లేక
 విచిత్ర ధ్వనులతో
 దద్దరిల్లిపోయే
 శబ్దాగారామా?
 ఒక విచిత్రమైన
 సందర్భంలో నేను
 చుట్టుపక్కల
 ఏమేమి ఉన్నాయో
 ఓమానాన అంతు పట్టదు
 ఒక్కోసారి
 ఎగుడు బిగుడుగా ఉంటుంది
 మరోసారి
 ఏ బాదర బందీలేని
 ప్రయాణం

ఎన్నిలోకాలు
 చుట్టూ లేమిటి
 ఇవన్నీ తిప్పడం
 ఆనవాయితీనా!

అక్కడక్కడో దూరంగా
 కొన్ని ఆకారాలు
 అవేమిటో
 స్పష్టంగా తెలియడం లేదు
 పూర్తి అస్పష్టమూ కాదు
 స్పష్టాస్పష్టంగా
 కదుల్తూ కదుల్తూ మళ్ళీ
 చీకటిలో కల్పిపోతాయి

ఒక్కోసారి
 వెలుగే వెలుగు
 కళ్ళు మిరిమిట్లు గొల్పేటట్టు
 వెన్నెలను
 ఎండను
 కలిసి పిసికి
 పరిచినట్టు
 మరో అనుభూతి
 ఈ అనుభూతులకు లెక్కేమిటి?
 అవి కోకొల్లలు
 అనుభూతులు
 అనుభూతులుగా లేవు
 దొంతరలు దొంతరలుగా
 రికామీ గాలిలా
 ఇంకోసారి సుడిగాలిలా
 మరోసారి యేటి అలలలా
 ఒక్కోసారి సముద్ర తరంగాలలా
 ఎటుపడితే
 అవే
 ఒక క్రమం లేదు

అలసట అన్నది లేదు
 ఒక భావావేశమూ లేదు
 బాధ అంతకన్నా కాదు
 సంతోషం అన్నది ఉండదు
 అంతా ఉండీ లేనట్టు
 మెట్లు మెట్లుగా
 కట్లు కట్లుగా
 క్రమం తప్పి
 ఈ బండి పోతూనే ఉంటుంది
 ఇది బతుకు బండికాదు
 వ్యధ నోద లేదు
 ఉన్నది ఉన్నట్టే
 లేని లేనట్టే
 ఉండీ లేనట్టు..

ఒక్కోసారి
 అంతా ఆగిపోతుంది
 ఏమీ కదలదు
 ఏమీ మెదలదు
 ఏదీ పని చేయదు
 క్రమంగా
 మళ్ళీ కదలిక...

-బి. నరసింగరావు

బహుజనుల 'మట్టిపాయి'

ఆధునిక కథా రచనకు రాయలసీమ ప్రాంతం ఒక ముడి వనరులాంటిది. ఇక్కడ ఏ రాయిని పలకరించినా, ఏ మట్టిరేణువును తాకినా, ఏ మట్టిమనిషిని కదిలించినా ఒక దుఃఖపూరిత కథనే చాలా ఆర్థంగా వినిపిస్తాయి. 'గతమంతా తడిసె రక్తమున/ కాకుంటే కన్నీకు లతో' అని శ్రీశ్రీ అన్నట్లుగా వికటించిన మానవ సంబంధాలతోనో, కరువుతోనో, ఫ్యాక్షన్ కక్షలతోనో వణికిపోని ఊరు రాయలసీమలో లేదంటే అతిశయోక్తికాదు. 'కడపటి పైసా' కథ రచయిత దగ్గరి నుండి ఇవ్వాలి డా. ఎం. హరికిషన్ దాకా ప్రతి ఒక్కరూ ఇక్కడి సామాన్యుడి గుండె కోతను, శిథిలత్వాన్ని కథీకరించిన వారే. అదిగో అట్లా కొన్ని హృదయ శకలాల్లాంటి జీవితాలను తీసుకొని వాటికి కథకు కావాల్సిన రక్త మాంసాలను అద్ది రాయలసీమ బతుకుపోరును చిత్రించిన కథకుడు డా. తుమ్మల రామకృష్ణ ఆయన కలం నుండి జాలువారిన కథా సంపుటే 'మట్టిపాయి'. 'ఇంటింటికి మట్టిపాయి'నని సామెత చెప్పినట్లు ఈ కథా సంపుటిలోని ప్రతి కథ ఒక నిప్పుకణికలా మన దళసరి చర్మానికి వేడిని తాకించి ఒక సంఘర్షణను మనస్ఫుంద్రంలో అలలు అలలుగా రేకెత్తిస్తుంది. ఇందులోని కథలన్నీ పాతికేళ్ల క్రితం నాటి రాయలసీమ ముఖచిత్రాన్ని పట్టిచూపుతాయి. ఇందులోని 12 కథలు ప్రధానంగా ఫ్యాక్షన్, మంగలి వృత్తి, వ్యవసాయ సంక్షోభం, మానవ సంబంధాల విచ్ఛిన్నత చుట్టే తిరుగుతాయి.

రాయలసీమలో రాజైంత సహజమో ముతా కక్షలు కూడా అంతే సహజం. ఇక్కడ ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో ఫ్యాక్షన్ సెగ తాకని మనిషే లేదంటే ఆశ్చర్యం కలుగదు. అజ్ఞానం, నిరక్షరాస్యత, పేదరికం ఉన్నన్నినాళ్లు కొంత మంది బలవంతులు అమాయకులను అనుచరులుగా మార్చుకొని, వాళ్లను పావులుగా చేసుకొని రాజకీయాల్లోనో, వ్యాపారాల్లోనో తమ ఆధిపత్యం నిరూపించుకుంటూనే ఉంటారు. ఈ ఆంబోతుల కొట్లాటలో దాశరథి అన్నట్లు 'ఒక రాజును గెలిపించుటలో ఒరిగిన నరకంఠాలెన్నో..' ఈ వైనాన్నంతా చిత్రించిన కథ 'ఊబి'. ఈ కథలో చివరికి కృష్ణారెడ్డి అనే విద్యావంతుడు ఫ్యాక్షన్ అంటువ్యాధి లాంటిదని చెప్పి ఫ్యాక్షన్ ఊబిలో కూరుకుపోయిన తన కుటుంబం నుండి దూరంగా వెళ్లిపోతాడు. ఒక మార్పును, శాంతిని ఆశించే కథ.

బహుజన వృత్తి కులాల గురించి ఇప్పటికే కొన్ని వందల కథలు వచ్చాయి. కాని మానవ సహజానికి తొలి వైద్యులుగా పనిచేసిన మంగలి కులం గురించిన కథలు చాలా తక్కువ వచ్చాయి. ఎందుకంటే ఆ వర్గం నుంచి అక్షరాస్యులు కథా రంగంలోకి రావడం ఆలస్యం అయింది. కాస్త ఆలస్యంగానే అంటే 1994లో 'పల్లెమంగలి కథలు'

వచ్చాయి. ఆ తరువాత 'మట్టిపాయి' కథా సంపుటిలో మంగలి వృత్తిని చిత్రించిన కథలు కనిపిస్తాయి. విశ్రాంతి వర్గానికి చెందిన వాళ్లు కుల వృత్తుల్ని గౌరవించడం తక్కువ. పైగా ఆధిపత్యం ప్రదర్శించడం మొదటి నుండి ఉన్నదే. ఇందులోని 'అడవం' (మంగలి వృత్తికి సంబంధించిన పనిముట్లు భద్రపరుచు పెట్టె) కథ దీనికి నిదర్శనంగా కనిపిస్తుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉత్పత్తికులాల వారిని తమ చెప్పుచేతల్లో పెట్టుకొని ఆడించడానికి ఆధిపత్య కులాల వారు రకరకాల ఎత్తులు వేస్తారు. భూమిని నమ్ముకుంటే ఎవనికీ లొంగి ఉండక్కరలేదని చివరికి కుల వృత్తిని కూడా త్యజించి వ్యవసాయ రంగంలోకి దిగి ఆత్మగౌరవంతో బతుకుతాడు ఇందులోని మొగిలప్ప. Work is worship అని భావించకుండా కుల వృత్తిని లోకువ చేసి మాట్లాడడం నచ్చదు మొగిలప్పకు. అందుకే కుల వృత్తిని కూడా కాదని తన కాళ్ల మీద తాను నిలబడే రైతుగా మారిపోతాడు. తిరిపెం అడుక్కోవడం కాదు తిరిపెం పెట్టే స్థాయికి ఎదగాలనే ఒక ఆరాటం కనిపిస్తుంది ఆయన మాటల్లో.

ఇదే వరుసలో రాసిన మరో కథ 'పరాభవం'. ఒకప్పుడు గ్రామాల్లో కరణాల పెత్తనం బాగా సాగేది. కలం పుల్ల పట్టుకొని ప్రజల నొసటి రాతల్ని రాసేవారు. 'కాటికి పోయే వాడు కూడా కరణం మాట జవదాటదు. జవదాటితే కాటికి కూడా పోడు'. ఉత్పత్తి కులాల వాళ్లను కాళ్లకింద అణిచిపెట్టాలంటే వాళ్లకు ఎంతో కొంత మేలు చేసినట్లు కనబడేలాగా వాళ్లకు ఏదో పనికి రాని పది గుంటల కయ్యల్ని ఇనాంగా ఇచ్చేవారు. దానికి ప్రతిగా కుల వృత్తుల వాళ్లు వాళ్లకు వృత్తి సంబంధిత ఊడిగం చేసి వాళ్ల రుణం తీర్చుకునే వారు. తరాలకు తరాలు ఇలాగే సాగిపోయేవి. ఆ ఊరి కరణం ఐరాలాయన (మంగలి) కు ఇనామిచ్చిన పది గుంటల భూమిని వెంకటపతిరావు (కరణం కొడుకు) ఆడబిడ్డకు పసుపుకుంకుమల కింద ఇచ్చామనే నెపంతో మళ్లీ లాక్కోవాలని కుట్ర చేస్తాడు. దాంతో ఐరాలాయనకు కడుపులో నిప్పులు కుమ్మరించినట్లు అవుతుంది. వృత్తిని నమ్ముకొని బావుకునేదేందని గ్రహించి తన మంగలి వృత్తిని మానుకొని వెంకటపతిరావు గడ్డం చేయమని అడిగినప్పుడు తాను వృత్తి మానేశానని బదులిస్తాడు. ఒక వృత్తి పనివాడు తన నిరసనను, తన సహాయ నిరాకరణను, తన ప్రతీకారాన్ని ఈ విధంగా తీర్చుకుంటాడు. ఒక తిరుగుబాటును సూచించి ఆత్మవిశ్వాసంతో బతకాలని చెప్పే కథ.

ఇదే స్పిరిట్ను పంచే మరో కథ 'రాలిన చింత'. రొట్టె - కోతి కథలో పిల్లల తగవు కోతికి లాభమైనట్లు ఈ కథలో కూడా

గ్రామంలోని ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య తలెత్తిన చింత చెట్ల పంచాయితీ ఆ ఊరి కరణానికి బతుకుదెరువు అవుతుంది. ఈ కుట్రను గ్రహించకుండా ఎవరికి వారు శ్రీపతిరావు (కరణం) ఇంటి చుట్టూ తిరుగుతూనే ఉంటారు. చివరికి వెంకటస్వామి అనే శ్రేయోభిలాషి వాళ్ళిద్దరినీ కూర్చోబెట్టి “అటాడే వాడు మొగానికి రంగేసుకుంటాడు. మీ కరణం మొగానికి రంగేసుకోకుండానే అట అడతావుండాడు. పంతాలకు పోయి మీరు మీరు కొట్లాడుకుంటే మీరు నష్ట పోతారు. మూడోవాడు లాభపడతాడు. చింత మాస్టలో మీకొచ్చే దానికంటే మీరు ఇప్పటికే ఎంతో నష్టపోయారు. ఆ సంగతి మీకు కూడా తెలుసు. మీరు కలిసుంటే వాళ్ల ఆటలు సాగవు. అంచేత వాళ్లు మీ జుట్టు ముడిస్తుంటారు. మీ చేతుల కష్టం తింటా కూర్చుంటారు. నా మాటింటే మీ చేతుల కష్టమన్నా మీకు మిగులుతుంది.” అని హితబోధ చేస్తాడు. రామన్న, మునెప్పలు జరిగిన మోసాన్ని గ్రహిస్తారు. ‘ఇంగ ఆయప్ప గడ్డం ఎవరు గొరుగుతారో గొరగనీ ఆయప్ప ఇంటి గడప కూడా తొక్కను. నా బిడ్డలతో పాటు నేను కూడా మడక దున్నుతా. పదిమందిలో గౌరవంగా బతుకుతా’ నంటాడు రామన్న. గ్రామ రాజకీయాలతో పాటు కుల వృత్తి గౌరవాన్ని నిలిపే కథ.

వ్యవసాయం జూదమైన నేల మీద కూలీ రేట్లు కూడా విపరీతంగా పెరిగిపోతుంటే సాగు చేయడమా? మానడమా? అర్థం కాదు. ఎన్ని సార్లు చేయి కాలినా మళ్లీ మళ్లీ చేయి కాల్చుకునే తత్వం ఒక రైతుకే ఉంటుందేమో!

ఇందులోని మరో కథ ‘మహా విద్వాంసుడు’. దేహానికి కులం ఉంటుంది కాని మేధస్సుకు కులం లేదని అయినా ఈ నిచ్చిన మెట్ల సమాజంలో మనిషికి కులాన్ని బట్టే విలువ ఉండటాన్ని ఒక సంగీత విద్వాంసుడు నిరసించిన తీరుకు గొప్ప ఉదాహరణ ఈ కథ. మంగలి కులంలో పుట్టిన కన్నదాసు మహావిద్వాంసుడై సంగీత సామ్రాజ్యాన్ని ఏలుతాడు. అయితే కన్నదాసు ఉన్నత కులానికి చెందిన వాడు కాదని అతనికన్ను ప్రతిభను జీర్ణించుకోలేక ఒక అసూయపరుడు కన్నదాసు సంగీత ప్రజ్ఞను హేళన చేస్తాడు. కన్నదాసు మనసు నొచ్చుకుంటాడు. “కన్నదాసుకు లోకం స్వరూపం తెలిసొచ్చింది. సంగీతానికి కులం, మతం ఉన్నాయని తెలిసి తల్లడిల్లిపోతాడు. తట్టుకోలేకపోయాడు. విలవిల్లాడిపోయాడు. అర్ధాంతరంగా తన గొంతు మూగబోతే బావుండుననుకున్నాడు. ఎవరైన తన గొంతును బలంగా వట్టి నులివేస్తే బావుండుననుకున్నాడు. నిట్టనిలువునా ప్రాణం పోతే బావుండు ననుకున్నాడు. బతికుంటే పాట పాడకుండా ఉండలేదు. పాట పాడితే అది ఎంగిలి పాట మంగలి పాట అంటారు. తనకు లేని కులం తను ఎక్కడి నుండి తేగలదు? జ్ఞానంలో ఎవరితోనైనా పోటీ పడగలడే కాని లేనిది ఎలా సంపాదించగలడు. కులాలు పెట్టినోన్ని చెప్పుచ్చుక కొట్టాలన్నాడు. కులం చూసి గౌరవించే వాడు మనిషే కాదన్నాడు. ఆ మాటకొస్తే ఎవడి కులం వాడికి గొప్ప అనుకున్నాడు. నలుగురికి ఆనందం పంచే సంగీతానికీ, నలుగురిని అలరించే సంగీతానికీ, నలుగురిని సమ్మోహితుల్ని చేసే సంగీతానికీ.. ఈ దేశంలో కులముందన్న వాస్తవాన్ని జీర్ణించుకోలేక పోయాడు” తన సంగీత

పరిజ్ఞానాన్ని కులంతో తూచిన ఈ సమాజాన్ని ఈసడించుకుంటూ జీవితంలో తాను మళ్లీ సంగీత కచ్చేరి చేసేది లేదని ప్రతినబూని ‘కులవృత్తిని మించింది లేదు గువ్వల చెన్నా’ అన్నట్లు జీవితం గడపాలి కదా! అనుకుంటూ మళ్లీ తన తాత ముత్తాతల కుల వృత్తి అయిన నాదస్వరం ఊదడం ప్రారంభిస్తాడు. కులం పునాదుల మీదనే నిర్మితమైన ఈ దేశ కుల వ్యవస్థ మీద చెంప పెట్టులాంటి కథ ఇది. జ్ఞానానికి పరిమితులు లేవని, కులం దేనికి అడ్డం కాదని నిరూపించిన కథ. ఈ కుళ్లు వ్యవస్థను నిప్పులతో కడగాలని, సనాతన సంప్రదాయాల్ని, చాందసాలను కూకటి వేళ్లతో సహా పెకిలించి వేసినపుడే ఆరోగ్యకర సమాజం తయారవుతుందని తేల్చి చెప్పిన కథ. కథకుడు ఎక్కడా కథలోకి రాకుండా కథ నడిపించిన విధానం అద్భుతం. నిర్మలంగా ప్రవహించే గోదావరిలాగా సాగే కథ ఒక్కసారిగా ఉవ్వెత్తున ఎగిసి మనసు మూలాలి కోస్తూ ప్రవహిస్తుంది. కొంత నిశిత పరిశీలన వల్ల ‘అడవం’ లాంటి కథ ఏ రచయితయినా రాయవచ్చేమో కాని ‘మహావిద్వాంసుడు’ కథ రాయడం చాలా కష్టం. కథంతా చదివిన తరువాత గుఱ్ఱం జూషువా అన్నట్టు ‘ఎంత కోయిల పాట వృధయయ్యెనో కదా! చిక్కు చీకటి వనసీమలండు. ఎన్ని వెన్నెల వాగులింకిపోయెనో కదా! కటిక కొండల మీద మిటకరించి’ అని అనిపించక మానదు.

వ్యవసాయం జూదమైన నేల మీద కూలీ రేట్లు కూడా విపరీతంగా పెరిగిపోతుంటే సాగు చేయడమా? మానడమా? అర్థం కాదు. ఎన్ని సార్లు చేయి కాలినా మళ్లీ మళ్లీ చేయి కాల్చుకునే తత్వం ఒక రైతుకే ఉంటుందేమో! “ఒక్కరోజు పనికాదు. మడి సేద్యం అంటే పుట్టారుగాలం పని వుంటాది. కర్ర కయ్యలో పెట్టింది మొదలు గింజ ఇంటికి తెచ్చుకునే వరకూ పనే ఉంటుంది. మడి సేద్యం చేసేటోళ్లు అట్లా కూలిచ్చి పని చేయించాలంటే కష్టం. అంత కూలీలిచ్చి నాట్లు వేయించినా పండుతుందని గ్యారంటీ లేదు. వానలు పడి చెర్లోకి సగానికన్నా నీళ్లు వస్తే పంట చేతికి అందవచ్చు. లేకుంటే చేతుల కష్టం మిగలొచ్చు. దున్నింది, దోకింది, నాటింది చెత్తలు తీయించింది, ఎరువులు వేయించింది, కోతలు కోయించింది, కుప్ప కొట్టించింది అన్నీ లెక్కలు యేసుకుంటే చిందబోసి యేరుకున్నట్లుగా వుంటాది మడి సేద్యం.” అని ఆలోచించే నారప్పలు ఒక్క ‘రేగడిమిట్ట’ కథలోనే కాదు. రాయలసీమ నేల మీద నుండి వచ్చిన ప్రతికథలో కనిపిస్తారు.

దళారులు, వడ్డివ్యాపారుల చేతుల్లో ఊర్లు సాలెగాడులో చిక్కుకున్న కీటకాలైపోతున్నాయి. పెట్టుబడి లేక రైతులు పంట పండక ముందే పంటను కుదుపపెట్టి అప్పులు చేస్తున్నారు. తీరా పంట చేతికొచ్చినాక అమ్మడానికి అధికారం చాలదు. ఎందుకంటే అంతకుముందే వడ్డివ్యాపారికి పంట తనఖా పెట్టబడింది. వాళ్లే పంటకు ధర నిర్ణయిస్తారు. వచ్చిన డబ్బును అప్పుకింద జమేసుకుంటారు. చివరికి రైతులకు రెక్కల కష్టం మిగులుతుంది.

ఈ గందరగోళంతో పాటు మేడిపండులాంటి కుటుంబ వ్యవస్థ, చిట్టిపోతున్న అన్నదమ్ముల ప్రేమలను చాలా బలంగా చిత్రించిన కథ 'మట్టిపొయ్యి'. కథంతా అయిపోయిన తరువాత నిజంగానే మనం పెనం మీది నుంచి పొయ్యిలో పడిపోతాం. కాళ్లు చేతులు కాలి రక్తం కూడా ఆ వేడికి మరిగిపోతుంది. ఇది ప్రతి ఊరి కథ. ప్రతి మనిషి కథ. ప్రతి రైతు కథ. సేద్యపు అవిలీతనాన్ని దీనంగా విప్పిచెప్పే కథ.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సమాంతర న్యాయవ్యవస్థను, పోలీస్ స్టేషన్లకు నడుపుతూ భార్యా భర్తల గొడవకు, ఆడపిల్లల శీలానికి వేలం వెయ్యటాలు, కుల బహిష్కరణలు చేస్తూ అమాయక ప్రజలను కాల్చుకు తినే తీర్పులు చెప్పడం అక్కడి సోకాల్డ్ పెద్దమనుషులకు మామూలే. అలాంటి పెద్ద మనుషుల నైతికతను, అడ్డగోలు వ్యవహారాన్ని చీల్చిచెండాడిన కథ 'ఊరి మద్దిస్తం'. పెళ్లయినంత మాత్రాన ఆడది బానిస కాదని, తనకు ఇష్టం లేని కాపురం చేయించలేదని చెప్పే కథ. పెళ్లాం సంపాదించిన రూకలతోనే తాగుతూ పైగా ఆమెనే రోజూ ఇష్టమున్నట్లు కొడుతుంటే ఏ ఆడ కూతురు మాత్రం కాపురం చేస్తుంది. "ఆడది తిండికోసమా.. గుడ్లకోసమానే కాపురం చేస్తుంది? మానం మర్యాద ఉండనక్కర లేదా? కూల్చేసుకొనే వాల్లయితే మాత్రం మర్యాదగా బతకాల్సిన పని లేదా?" అని నాగమ్మ ఊరి పెద్దమనుషులను కడిగిపారేస్తుంది. స్త్రీ స్వతంత్రను, స్వేచ్ఛను కోరుకునే కథ. ముఖం మీద ముక్కు లేని వాళ్లు, చేతికి వేళ్లు లేని వాళ్లు, అసలు హృదయమే లేని వాళ్లు, కాలంతో వ్యాపారం చేసే వాళ్లు, క్షణాల్ని రూపాయలుగా మార్చే వాళ్లు బాగా బతుకుతున్నారు. కాని ఒక 'సత్యం' కోసం శోధించే వాళ్లు మాత్రం బతకడం చేతగాక కుప్పకూలి పోతున్నారు. జీవితాన్ని ప్రేమించిన వాళ్లకి చివరికి పుస్తకాలు తప్ప ఏమీ మిగలడం లేదు. మనిషి చుట్టూ పరుచుకున్న సంక్షోభం, విధ్వంసమవుతున్న మానవీయ విలువలు, పీడన, అసత్యం, సంఘర్షణ అంతా చిత్రితమైన కథ 'ఓ సాయంత్రం'. సత్యం కోసం ఎదురు చూస్తూ ఆ 'సత్యం' ఏమిటో సంకేతంగా ముగిస్తాడు కథకుడు.

దొంగా చీకటి ఒక్కటయితే దోపిడీ పరాకాష్ఠ ఎలా వుంటుందో చూపించే కథ 'స్పెషల్ స్టాడ్'. ఈ కాలంలో ఒకనికి లొంగకుండా బతకాలంటే కులమన్నా ఉండాల. చేతినిండా దుడ్లన్నా ఉండాల లేకుంటే సామాన్యుని బతుకు ఏమవుతుందో వివరించే కథ ఇది. ఒక్కటిగా వున్న ఊరును నాలుగు ముక్కలు చేసి ఆధిపత్య వర్గాల వాళ్లు తమ పబ్లిం ఎలా గడుపుకుంటారో చెప్పే కథ కూడా. అడవి నుండి రైతులు నాలుగు కొయ్యముక్కలు కొట్టుకొచ్చుకున్నారని స్పెషల్ స్టాడ్ ఊరు మీద దాడి చేసి వాళ్ల మీద కేసులు పెడదామని సిద్ధమవుతుంటే గోయిందప్పనాయుడనే పెద్ద మనిషి బ్రోకరు వేషం వేసి ఊరు వాళ్లను బెదిరించి ఫారెస్టాఫీసర్లకు దగ్గరుండి లంచం

ఇప్పించి ఏదో మేలు చేసిన వాడిలాగా ఘోష పెట్టాడు. ఈ దోపిడి అంతం కావాలంటే ఊరి వాళ్ల అడుగులన్ని ఒక్కటి కావాలని హెచ్చరించే కథ.

ఏ ఎండకు ఆ గొడుగు పడుతూ మనిషి అవకాశవాదిగా, స్వార్థంగా బతికితేనే భవిష్యత్తు బాగుంటుందని భావించి ఎన్నో మెట్లెక్కుతున్న వారి మోసపూరిత బతుకుపై ఒక సెటైర్ 'డాక్టర్ గుర్నాథం' కథ.

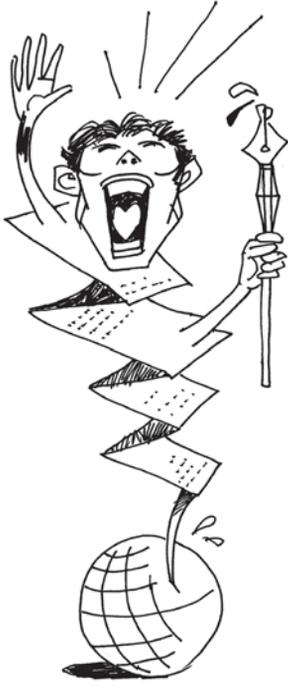
ప్రపంచ వింతల్లో ఒకటైన తాజ్ మహల్ అందం వెనక దాగియున్న కన్నీటి పొరను చూపించి మనల్ని కదిలించే కథ 'తాజ్ మహల్'. రాజుల సొమ్ము రాళ్లపాలు అన్నట్లు భారతదేశాన్ని పాలించిన రాజులు అనేక మంది తాము చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోవాలని అనేక చారిత్రాత్మకమైన కట్టడాలను కట్టించారు. అట్లా వాళ్లపేరును చరిత్రపుటల్లో లిఖించుకున్నారు. కాని దీని వెనక ప్రజల రక్తం, చెమట ఎంత ఉందో గ్రహించాలనే ఒక స్పృహను కలిగించే కథ ఇది.

ఇందులోని 12 కథల్లో కథకుడు శిల్పపరంగా పెద్దగా ప్రయోగాలు చేయకున్నా ఒక సరళ శిల్పం పాటించి పాఠకులకు గందరగోళం కలిగించకుండా చేయి పట్టి తన వెంట తీసుకపోతాడు. కథల్లో ఎక్కువ శాతం చిత్తూరు జిల్లా మాండలికం వాడడం వల్ల ఆ భాషలోని నాదత్వం (Dialectical Music) హృదయానికి పరవశత్వాన్ని పంచుతుంది. ఇంతేగాక అక్కడక్కడ మద్దిస్తం, అడపం, పోబిడీ, మూగి, బిలబిత్తిలి, ఉంపదాలు, మెరవని, ఎగదాల, గొత్తులు, దమ్మిడి, బీగం, మడిచేతులు, కడిసగించడం, యాసిరికొచ్చింది, రొంద, వారా, కుదిమట్లం, గెంతి, కొక్కిరి, మేరసార, బొలుసు కంప, సదర, సట్టికుండ, అనుసు లాంటి పదాలు మనం నిర్మించుకున్న నిఘంటువుల అసమగ్రతను పట్టిచూపుతున్నాయి.

ఈ కథలు బహుజనుల కథలు, బీసీల కథలు, మట్టిమనుషుల కథలు. రాయలసీమ గ్రామాల ఆత్మను పట్టుకున్న కథలు. రాయలసీమ ప్రాంతీయ అస్తిత్వానికి నిలువెత్త పతాకలు ఈ కథలు. పల్లెటూరును వేదికగా చేసుకొని అక్కడి విధ్వంసాన్ని, కుట్రలను, కుతంత్రాలను, దోపిడీని, సంఘర్షణను, సంక్షోభాన్ని, కుల వ్యత్యల విచ్ఛేదాన్ని, పల్లీయుల ఆత్మగౌరవాన్ని, వ్యవసాయంలోని లోతులను, దళారుల మోసాలను.. ఇలా ఎన్నింటినో చిత్రించిన కథలివి. కథల్లోని పాత్రలన్నీ మన మీదికే వచ్చేసి మనతోనే పోట్లాట పెట్టుకుంటాయి. మేమిలాగే ఎందుకున్నామని ప్రశ్నిస్తాయి. ఒక్కో కథ ఒక్కో జీవిత శకలం. జీవితం మీద ప్రేమ ఉన్న వాళ్లు, బాధ్యత ఉన్నవాళ్లు తప్పకుండా ఈ కథల్ని వాళ్ల రక్తంలో కలుపుకుంటారు. జీవితాలు ఎందుకు ఇంతగా చితికిపోతున్నాయని ఒక మనోవ్యధకు గురవుతారు.

- డా॥ వెల్లండి శ్రీధర్,
m : 98669 77741
e : sridharveldandi@gmail.com

విశుద్ధ ప్రపంచం కోసం!

బహు ముఖ ప్రపంచానికి
సత్యం చెప్పడం ఒక సాహసమే!

బల్ల గుబ్బి మాట్లాడే వాని అంతరంగం
ఒక్క కవికే స్పష్టంగా తెలుస్తుంది!

ఫ్లాష్టిక్ నవ్వుల వెనక దాగిన విషాదాన్ని
పసి గట్టడానికి అక్షరాలే సాధనాలు!

ఈ లోకంలో ఎవరికీ తీరిక లేదు
విశుద్ధ ప్రపంచాన్ని కలగనటానికి కవికి తప్ప!

ఆత్మలు చంపుకున్న వాళ్ళ మధ్య
కవి ఒక్కడే అక్షరంతో జత కట్టి అరుస్తాడు!

యుద్ధం చేయాల్సిన వాళ్ళంతా తెల్ల జెండాలుతీతుంటే
కవి ఆత్మ ఘోష భూనభీంతరాలను ఏకం చేస్తుంది!

మానవ వికాసానికి తోడ్పడాల్సిన రాజకీయాలు
రాచరికపు ముసుగులు ధరిస్తే కవిది ఒంటరి యుద్ధం!

సత్యం చెప్పడానికి నిలబడ్డ మనిషి
అనుయాయులను వెతుక్కోవలసిన పనిలేదు!

సందర్భాలు కలిసి వచ్చినప్పుడు
అక్షరాలే మనిషికి ఆసరాగా నిలుస్తాయి!

ప్రాణాలు తీస్తామన్నా భూమి గుండ్రమన్న వాడే
ఆధునిక కవికి ఆచరణీయ ఆదర్శం!

మనం మొహమాటానికి త్యాగరాజులమైతే
జీవితాంతం చేయాల్సింది చెక్క భజనే!

- కోట్ల వెంకటేశ్వర రెడ్డి
m : 9440233261

e : kotla9440233261@gmail.com

పత్రికలు - పరిచయం:

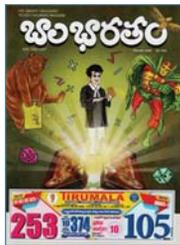
గమనిక: ఈ శీర్షికలను ప్రచురించేందుకు ఆయా పత్రికలు, ప్రత్యేక సంఘికల వివరాలను మాకు తెలియ జేయగలరు.

ఉపాధ్యాయ దర్శిని
ప్రధాన సంపాదకులు :
కె. వేణుగోపాల్

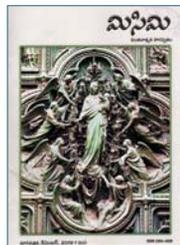
ఫోన్: 98665 14577

బాలభారతం
సంపాదకులు :
రామోజీరావు

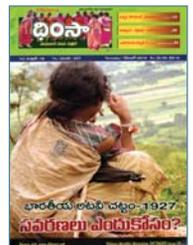
ఫోన్: +91 8415246888

మిసిమి
సంపాదకులు :
వల్లభనేని అశ్వినీకుమార్

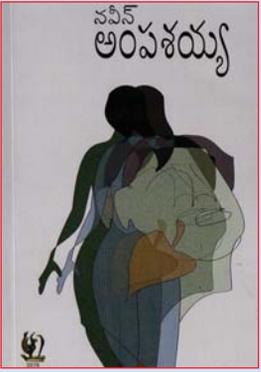

ఫోన్: 040-27612436

ధింసా
ఎడిటర్ :
రెజ్జావుగడ రవి

ఫోన్: 97053 47489

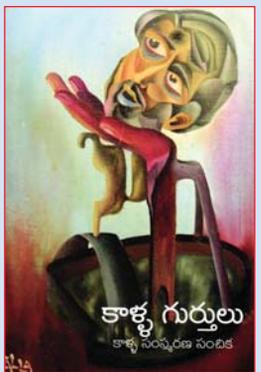
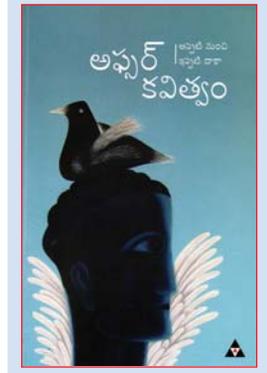

అంపశయ్య వెలువడి 2019 నవంబర్కు 50 యేళ్ళు. ఈ కాలంలో ఒక రచన యాభై ఏళ్ళపాటు ఒక భాషలో ఒక ప్రాంతంలో సజీవంగా నిలిచి ఉండటమే తక్కువగా జరుగుతుంది. నిలిచి ఉండటమే గాక అర్థశతాబ్దిలో అనేక కోణాలు మారినా సరే అప్పటిలాగే తన పట్ల ఆసక్తిని, ఆదరణనూ నిలబెట్టుకోవడం మరింత కష్టమైన విషయం. అందులోనూ బహుళ ప్రచారంలోకి రాని, ప్రక్రియలో అరుదైన ఉదాహరణల్లో ఒకటిగా, ఇంకా చెప్పాలంటే... ఒకే ఒక్కటిగా మిగిలిపోవడం మరిమరీ ఆశ్చర్యకరం! తెలుగు నవలకు సంబంధించినంత వరకూ అన్ని విశేషణాలతో విజయవంతంగా యాభై ఒకటో ఏట ప్రవేశించిన నవల నవీన్ అంపశయ్య. ఇది 13వ ముద్రణ.

అంపశయ్య (నవల), రచన : నవీన్, **ప్రచురణ :** భూపతిచంద్ర మెమోరియల్ ట్రస్ట్, వెల : రూ.200, **ప్రతులకు :** భూపతి సదన్, 3-6-712/2, స్ట్రీట్ నెం.12, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-500 029. ఫోన్ : 9030626288

ఇప్పుడిక ఈ కవి తెరచిన కాలనాళికలోకి దిగి అతను ముట్టుకున్న ఆకాశాలను మనమూ ఆవిష్కరిద్దాం. తనలోకి లోకాన్ని, లోకంలోకి తనని నిరంతరం తోడుకుంటూ సాగిన నాలుగు దశాబ్దాల ప్రయాణానికి అక్షరాలా అడుగులు కలుపుదాం. సరిహద్దులను రచిస్తూ, చెరిపేస్తూ, జీవితపు తలమునకలలో కవిత్వమైన అక్షర ప్రవాహపు గోర్వెచ్చని శైతల్యపు ఉగ్రోష్ణాన్ని మునివేళ్ళతో ఆస్వాదిద్దాం. అమాయకంగా ఈ కవి తనంత తానే తన ముల్లెలన్నిటినీ మన ముందు పరిచాడు. ఒక మంత్రనగరి సిద్ధం. సున్నితపు రక్తస్పర్శల మీద ఆల్లిన ఊయల తూగును, సెలయేటి శయ్య కింద మొలిచిన సుడిగుండాల జారుపాటను ఏకకాలంలో అనుభవంలోకి తెచ్చే ఈ ఉద్వేగ ప్రపంచంలోకి స్వాగతం.

అప్పటి నుంచి ఇప్పటి దాకా, అప్పర్ కవిత్వం (1979-2019) ప్రచురణ : చిత్రలేఖ పబ్లికేషన్స్, వెల : రూ.600, **ప్రతులకు :** ఎమ్మెస్కో అన్వీక్షికి పబ్లిషర్స్, అమేజాన్ డాట్ కామ్, ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో.

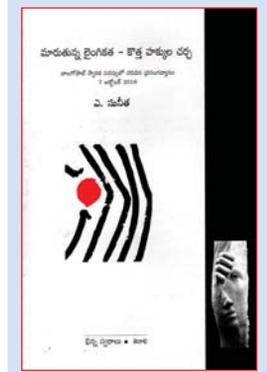

ప్రతీ క్షణం సుందర స్వప్నాన్ని దర్శించే భావుకుడు తన చిత్రంలో మనిషి అంతరీకరణను, మనసులోని సుందర భావాలను, సమాజపు వికృత ఆకృతిని చిత్రించేస్తూ అనుక్షణం ఆనందపు తరంగాల్ని ప్రసరింపజేస్తూ, విషాద రాగాన్నే సిగ్నేచర్ టోన్ గా నిలుపుకున్న చిత్రకారుడు కాళ్ళ గారు.

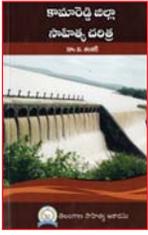
కాళ్ళ గుర్తులు (కాళ్ళ సంస్కరణ సంచిక), ప్రచురణ : చందమామ బుక్స్, ఏలూరు. వెల : రూ.100, **ప్రతులకు :** విశాలాంధ్ర అన్ని ట్రాంచీలలో, నవదోయ్, హైదరాబాద్ బుక్ హౌస్

మారుతున్న లైంగికత, కొత్త లైంగిక హక్కులు ప్రజామోదం పొందుతున్నాయని, రాజ్యం కూడా ఆ హక్కుల్ని వ్యవస్థీకృతం చేస్తున్నదని, ఈ మార్పుకు ప్రధాన కారణం ప్రజా ఉద్యమాలు మాత్రమే కాదని, భారతదేశంలో నిరంతరాయంగా అన్ని రంగాలలో అమలవుతున్న నయా ఉదారవాద విధానాలేనని సునీతగారు అభిప్రాయపడుతున్నారు. మన దేశంలో లైంగిక హక్కుల కోసం పోరాడింది గే, లెస్బియన్స్, ట్రాన్స్ జెండర్ ఉద్యమాలేనంటూ పాతతరం స్త్రీ వాదులు చర్చించని పలు కొత్తకోణాలను ప్రస్తావించారు.

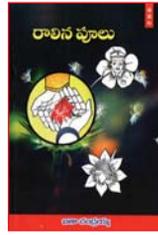
మారుతున్న లైంగికత - కొత్త హక్కుల చర్చ, రచన : సునీత, **ప్రచురణ :** భిన్న స్వరాలు - తెనాలి. వెల : రూ.10, **ప్రతులకు :** జి.ఎస్. నాగేశ్వరరావు అడ్వకేట్, ఎన్.జి.ఓ. మేడమీద, కొత్తపేట, తెనాలి-522201, ఫోన్: 7981582807

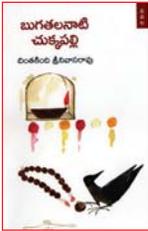
సూచన: ఈ శీర్షికలో ప్రచురణ కోసం : రెండు పుస్తకాలను పంపించాలి.

కామారెడ్డి జిల్లా సాహిత్య చరిత్ర
 రచన : డా॥ వి. శంకర్
 ప్రచురణ : తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి
 వెల : రూ. 60
 ప్రతులకు : తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి, కళాభారతి, రవీంద్రభారతి ప్రాంగణం, హైదరాబాద్. ఫోన్: 040-29703142

రాళిన పూలు (నవల)
 రచన: ఐతా చంద్రయ్య
 ప్రచురణ : జాతీయ సాహిత్య పరిషత్తు
 వెల : రూ. 110
 ప్రతులకు : ఇం.నెం.4-4-11, సిర్పూర, సిద్దిపేట
 ఫోన్: 09391205299.
 నవచేతన పబ్లిష్ హౌస్

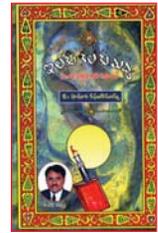
బుగతలనాటి చుక్కపల్లి (నవల)
 సంపాదకులు : చింతకింది శ్రీనివాసరావు
 ప్రచురణ : శ్రీనిజ ప్రచురణలు
 వెల : రూ. 150
 ప్రతులకు : 6-60/1, రవీంద్రనగర్, ఓల్డ్ డైరీఫాం, విశాఖపట్నం-530040, ఫోన్: 8897147067
 ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో.

తొలకరిజల్లు (కవితవం)
 రచన : ఉప్పరి తిరుమలేశ్
 ప్రచురణ : పాలమూరు సాహితీ
 ప్రతులకు : ఇ.నెం.11-11, శ్రీకృష్ణానగర్, అమరచింత, వనపర్తి జిల్లా.
 ఫోన్: 9618961384

మొదటి పాఠం (చుక్కా రామయ్య)
 సంపాదకుడు : జూలూరు గౌరీశంకర్
 ప్రచురణ : అడుగు జాడలు పబ్లికేషన్స్
 వెల : రూ. 350
 ప్రతులకు : 410, ఎం.ఎస్.కె. టవర్స్, ఫ్లోట్ నెం.11, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్.
 రాష్ట్రంలోని అన్ని పెద్ద పుస్తకాల షాపుల్లో

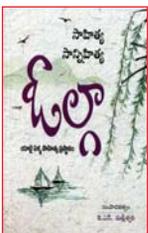
ఇలకు కలకుమధ్య (వి.ఆర్. విద్యార్థి జీవన దర్శణం)
 రచన : డా. పాతూరి రఘురామయ్య
 ప్రచురణ : మిత్రమండలి, హనుమకొండ
 వెల : రూ. 100
 ప్రతులకు : సాయి నగర్, బొల్లికుంట, పోస్ట్ వరంగల్, వరంగల్ అర్బన్. ఫోన్: 8985099119
 వి.ఆర్.విద్యార్థి, ఫోన్: 99891 39498

తత్వ
 రచన : డా. జిలుకర శ్రీనివాస్
 ప్రచురణ : ఇండస్ పబ్లికేషన్స్ - హైదరాబాద్
 వెల : రూ. 130
 ప్రతులకు : డా. జిలుకర శ్రీనివాస్, ఫోన్: 7013533030
 అన్ని ప్రధాన పుస్తక షాపుల్లో దొరుకును

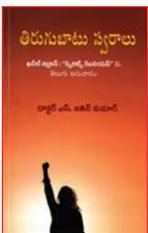
ఉర్దూ సాహిత్య చరిత్ర
 మూలం : ఎహతేషామ్ హుస్సేన్
 అనువాదం : శ్రీ యస్. సదాశివ
 ప్రచురణ : తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి
 వెల : రూ. 130
 ప్రతులకు : తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి, కళాభారతి, రవీంద్రభారతి ప్రాంగణం, హైదరాబాద్. ఫోన్: 040-29703142

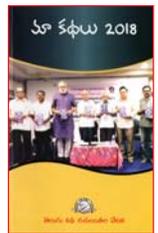
ఓల్గా (యాభై ఏళ్ళ సాహిత్య ప్రస్థానం)
 సంపాదకత్వం : కె.ఎన్. మల్లేశ్వరి
 ప్రచురణ : ఓల్గా మిత్రులు
 వెల : రూ. 100
 ప్రతులకు : అన్ని పుస్తక కేంద్రాలలో

యాభైయేళ్ళ అంపశయ్య (స్వర్ణోత్సవ జ్ఞాపిక)
 సంపాదకులు : డి. స్వప్న
 ప్రచురణ : అంపశయ్య స్వర్ణోత్సవ కమిటీ
 వెల : రూ. 200
 ప్రతులకు : ఇం.నెం.2-7-71, ఎక్స్ ప్రెజ్ కాలనీ, హనుమకొండ, వరంగల్ - 506001

తిరుగుబాటు స్వరాలు (కథలు)
 అనువాదం : డా. ఎన్. జితినీ కుమార్
 ప్రచురణ : నిశాంత్ ప్రచురణలు - హైదరాబాద్
 వెల : రూ. 75
 ప్రతులకు : నిశాంత్ ప్రచురణలు, నవోదయ బుక్ హౌస్, హైదరాబాద్. ఫోన్: 040-24652387. ప్రముఖ పుస్తక విక్రేతలు

మా కథలు 2018
 సంకలన కర్త : సి.హెచ్. శివరామ ప్రసాద్
 ప్రచురణ : తెలుగు కథ రచయితల వేదిక
 వెల : రూ. 99
 ప్రతులకు : విశాలాంధ్ర, ప్రజాశక్తి, నవచేతన, నవతెలంగాణ, నవోదయ బుక్ హౌస్ అన్ని బ్రాంచీలలో.

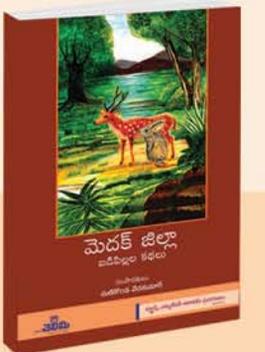
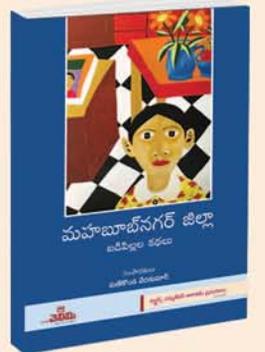
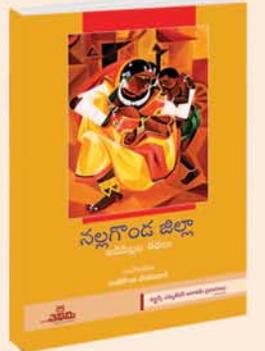
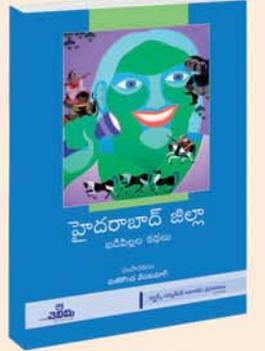
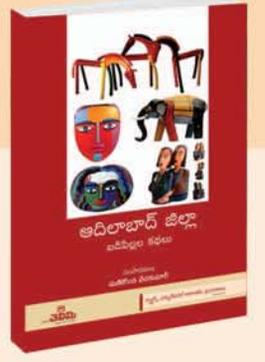
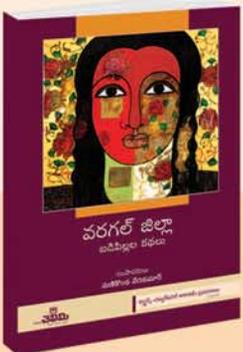
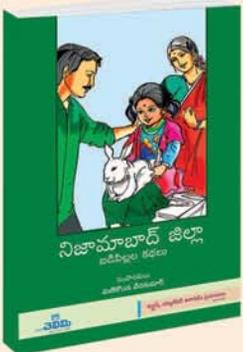
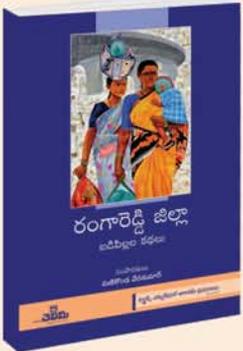
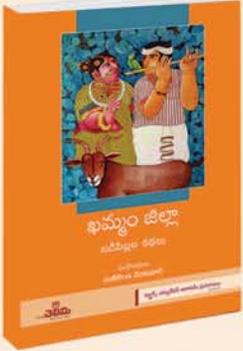
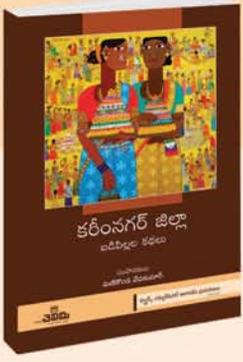
చిల్డ్రన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ

హైదరాబాద్ (Regd. 720/1982)

బాలచెలిమి

పిల్లల వికాస పత్రిక

పిల్లలకు అత్యంత ఆనందానిచ్చేది ఆట బొమ్మలు, కథల పుస్తకాలే. పాఠ్యపుస్తకాలు అందించే జ్ఞానానికి సమాంతరంగా మరెంతో లోకజ్ఞానాన్ని అందించేది బాల సాహిత్యమే. పుస్తకాలు పిల్లల ఆలోచనా నైపుణ్యాలను పెంచుతాయి. వారి ఊహలకు ప్రాణం పోస్తాయి. వారిలో సృజనాత్మకతను పెంచుతాయి. చరిత్ర, సంస్కృతి, కళలు, సైన్స్, మానవ స్వభావాలు, జంతు స్వభావాలు, ఆరోగ్య సంబంధిత అంశాలు- ఒకటేమిటి ప్రాథమిక విజ్ఞానఖని బాలసాహిత్యం.

పిల్లలలో నైతికను, ఆధ్యాత్మికతను, సక్రమమైన ప్రవర్తనను, మంచి చెడుల అవగాహనను పెంచే బాధ్యతను బాల సాహిత్యవే నెరవేర్చగలదు.

ఇవి అచ్చంగా మన పిల్లలు రాసిన కథలు, స్వచ్ఛమైన కథలు. 'చిల్డ్రన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ' తెలంగాణాలోని ఉమ్మడి 10 జిల్లాల "బడి పిల్లల కథలు" సంకలనాలుగా అందమైన బొమ్మలతో వెలువరించింది.

10 పుస్తకాల సెట్ ధర రూ. 330
తగ్గింపు ధర రూ. 300

ప్రతులకు

అన్ని ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలు.

మరియు

'భూపతి సదస్' 3-6-716, స్ట్రీట్ నెం. 12,

హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-500029

ఫోన్ : 9030 6262 88

email: edit.chelimi@gmail.com website : www.balacheli.com

I go to **Oxford (ogs)**
to learn life!

Oxford
Grammar School

13TH STREET, HIMAYATNAGAR, HYD.

**RECONNECTING
CHILDREN WITH NATURE**

Phone: 040-27636214, Mobile: 9959612345,
email: ogshyd@gmail.com
website: www.oxfordgrammarschool.com